

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Hüsna KERES

HANİMELİ DERGİSİNDE TÜRK KADINI (1948-1950)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUŞ-2023

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Hüsna KERES

HANİMELİ DERGİSİNDE TÜRK KADINI (1948-1950)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Mehmet ÖZALPER

MUŞ-2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ.....	V
KISALTMALAR DİZİNİ	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ KADIN DERGİCİLİĞİ VE HANIMELİ DERGİSİ

1.1. CUMHURİYETİN İLANINDAN ÖNCE KADIN DERGİLERİ	6
1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ KADIN DERGİLERİ (1923-1950)	7
1.3. HANIMELİ DERGİSİ ŞEKİLSSEL ÖZELLİKLERİ.....	8
1.4. HANIMELİ DERGİSİNDE ÖNCÜ İSİMLER	10
1.4.1. Halil Lütfi Dördüncü (1893-1972).....	10
1.4.2. Münir Hayri Egeli (1903-1970)	11
1.4.3. Hüsnüye Balkanlı.....	11
1.5. HANIMELİ DERGİSİ BASIM SÜRECİ	12

İKİNCİ BÖLÜM

HANIMELİ DERGİSİ İÇERİKLERİ

2.1. EDEBİYAT VE SANAT.....	13
2.1.1. Bilmece, Bulmaca, Fıkra, Şaka	13
2.1.2. Hikâye	16
2.1.3. Şiir.....	17
2.1.4. Roman	18
2.1.5. Sinema.....	19
2.1.6. Edebiyat Konuşmaları.....	20
2.1.7. Karikatürler	21
2.2. GÜNCEL KONULAR	21
2.3. BİÇKİ, DİKİŞ-NAKIŞ, ELİŞİ, MODELLER	24
2.4. MODA	24
2.5. MUTFAK İŞLERİ	27
2.6. SAĞLIK	29

2.7. SPOR	29
2.8. TARİH	30
2.9. ÇOCUKLAR	30
2.10. RÜYA TABİRLERİ VE ASTROLOJİ, RUH PORTRESİ	30
2.11. ERKEKLER VE HANİMELİ	31
2.12. DÜNYADAN HABERLER	32
2.13. CUMHURİYET'İN 25. YILI	33
2.14. BİZE GELEN MEKTUPLAR	34
2.15. HANİMELİNDE ÖNEMLİ DİĞER BAŞLIKLAR	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HANİMELİNDE KADIN

3.1. AİLEDE KADIN	36
3.2. KADIN VE EDEBİYAT	39
3.2.1. Şiir ve Kadın	39
3.2.2. Hikâyelerde Kadın	39
3.2.3. Romanlarda Kadın	45
3.4. KADIN VE EĞİTİM	47
3.4.1. Hanımeli Dergisi Biçki- Dikiş Eğitimi Fihristi.....	48
3.4. KADIN VE ÇOCUK	53
3.5. KADIN-ERKEK İLİŞKİLERİ	54
3.6. KADINLAR VE GÜZELLİK ARZUSU	58
3.7. KARİKATÜRLERDE KADINLAR	60
3.8. KADIN VE MODA	61
3.9. KADIN SAĞLIĞI	64
3.10. KADIN VE SPOR	67
3.11. REKLAMLARDA KADIN	68
3.12. KADIN VE TARİH	70
3.12.1. Türk Kadınları.....	70
3.12.2. Dünya Milletlerinden Kadınlar	73
SONUÇ	78
KAYNAKÇA	81
EKLER	88

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HANIMELİ DERGİSİNDE TÜRK KADINI(1948-1950)

Hüsna KERES

Danışman: Doç. Dr. Mehmet ÖZALPER

2023, 108 sayfa

Basın ve yayın organlarının çoğalması insanların bu alanda aktifleşmesini sağlamaktadır. Basın yayın organları arasında dergiler de önemli bir yerdedir. Kadınların basın hayatına girişi ile özellikle dergicilik yoğun talep görmeye başlamıştır. 1948 yılında yayın hayatına giren Hanımeli Dergisi’de dönemin kadınları için önemli bir araç olarak yerini almıştır. Hanımeli Dergisi ile günlük rutinlerinden ayrılabilen kadınlar dergi okuyucusu olmakla yetinmemiş dergide aktif olarak yazar olmaya da başlamışlardır.

Hanımeli Dergisi ilk bakışta moda dergisi olarak görünse de içeriği oldukça zengindir. Tarih, edebiyat ve sanat, moda, sağlık, spor, kadın-erkek ilişkileri, aile hayatı, güncel konular, kadınlar için eliş, dikiş nakış gibi birçok konu Hanımeli Dergisi’nde yer almıştır. Çalışmamızın amacı Hanımeli Dergisi’nin Türk kadınına yansıtma biçimini, Türk kadınının hayatını, dergi üzerinden değerlendirmek, dergi içeriklerini araştırmak ve literatüre kazandırmaktır.

Bu çalışmada 1948 yılında ilk sayısı yayınlanan Hanımeli Dergisi tüm detayları ile ele alınmıştır. 1948-1950 yılları arasında yayınlanan 36 sayı incelenmiştir. Dönemin kadınlarının hayatları ve dönemin basın hayatı ile ilgili bilgilere, ipuçlarına dergi sayesinde ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Basın, Dergi, Türk kadını, Hanımeli Dergisi.

ABSTRACT
MASTERS THESIS
TURKISH WOMEN OF HANIMELİ MAGAZİNE (1948-1950)

Hüsna KERES

Advisor: Assistant Prof. Mehmet ÖZALPER

2023, Page: 108

The proliferation of press and media organs enables people to become active in this area. Among the media organs, magazines also occupy an important place. With the entry of women into the press life, especially journalism has started to be in high demand. It took its place in Hanımeli Magazine, which was published in 1948, as an important tool for the women of the period. With Hanımeli Magazine, women who could leave their daily routines were not content with being magazine readers, but also started to be active writers in the magazine.

Although Hanımeli Magazine may seem like a fashion magazine at first glance, its content is quite rich. Many subjects such as history, literature and art, fashion, health, sports, male-female relations, family life, current issues, handicrafts for women, sewing and embroidery were featured in Hanımeli Magazine. The aim of our study is to evaluate the way Hanımeli Magazine reflects Turkish women, the life of Turkish women through the magazine, to research the contents of the magazine and to bring it to the literature.

In this study, Hanımeli Magazine, the first issue of which was published in 1948, is discussed with all its details. 36 issues published between 1948-1950 were analyzed. Information and clues about the lives of the women of the period and the press life of the period are reached through the magazine.

Key Words: Women, Press, Magazine, Turkish Women, Hanımeli Magazine.

ÖN SÖZ

Basın ve yayın organları tarih alanında bilgi sahibi olabilme hususunda çok önemli birinci elden kaynaklar olmaktadır. Özellikle radyo ve televizyonun yaygın olmadığı dönemlerde dergiler, gazeteler yayımlandıkları dönemde halk ile olan iletişime büyük katkı sağlamaktadır.

Cumhuriyetin ilanından önce toplumumuzda çok fazla yer edinmemiş kadınlar için ise özellikle dergiler büyük önem arz etmektedir. Kadınlar günlük rutinlerinden sıyrılıp dergiler ile meşgul olmaktadır. 1948 yılında yayın hayatına giren Hanımeli Dergisi dönemin kadınları için önemli bir yere sahiptir. Kadınlara verilen önerileri ve zengin içerikleri ile Hanımeli Dergisi Türk kadınlarına ithafen hazırlanan özel bir dergidir. Derginin aralıksız olarak çıkardığı 36 sayının incelenmesinde gerçekten de dergiciliğin, toplum ve özellikle kadınların üzerindeki önemi ve etkisini açık bir şekilde görmekteyiz.

Bu çalışmanın amacı 1948-1950 yılları arasında toplamda 36 sayı olarak yayınlanan Hanımeli Dergisi aracılığı ile dönemin Türk kadınlarının yaşantılarını, günlük rutinlerini, ilgi alanlarını, basın aracılığı ile toplamda edindikleri yeri incelemektir.

Çalışmayı gerçekleştirirken her aşamasında desteğini esirgemeyen, nezaketini eksik etmeyen ve bir danışmandan ziyade bir ağabey gibi yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Mehmet ÖZALPER'e, anlayışları ve yardımları ile yanımda olan sevgili aileme, akademik serüvene adım atmama vesile olan dostum Tuğba' binlerce minnet, sevgi ve teşekkürlerim ile.

Son olarak özellikle ülkemizde oldukça yoğun yaşanan kadın cinayetlerinin son bulması temennisi ile tezimi kadın cinayetlerine kurban gidip, hayatlarından koparılan tüm kadınlara ithaf ediyorum.

Muş-2023

Hüsna KERES

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e	:	Adı geçen eser
a.g.m	:	Adı geçen makale
y.y	:	yüzyıl
s.	:	sayfa
v.b	:	ve benzeri

GİRİŞ

Cumhuriyet, birçok alanda yeniliklere kucak açtığı gibi kadın hakları konusunda da köklü değişiklikler yapmaya kararlı idi. Bu değişikliklerin birincil özelliği kadın ve erkeklerin tüm alanlarda eşit olmasını sağlamaktı.¹Yeni kurulan rejimde yapılacak olan yeniliklerin yalnızca erkekler için değil, kadınlar içinde önemli olması gerekmektedir. Kadınların ailenin ve toplumun temelini oluşturması sebebi ile eğitim siyaset, hukuk ve sosyal alanda önemli hakları elde etmeleri gerekliydi. Nitekim Cumhuriyetin kadına tanımak istediği haklar erkeklere verilen haklarla eşit oranda olmuştur.²Kurtuluş Savaşı'nda erkekler ile omuz omuza savaşan kadınlar gerek cephede gerekse cephe gerisinde gücünü ve asaletini göstermiştir. Bu dönemlerde bir kısım Türk kadını öğretmenlik mesleğini de icra etmişti. Henüz Milli Mücadele döneminde Mustafa Kemal Paşa, Türk kadınının günlük hayatın her alanında aktif olması gerektiğini toplumdaki her bir bireyin kadınlar sayesinde kazanılabileceğini belirtmiştir.³

Tanzimat ve Meşrutiyet, Avrupa'nın da etkisi ile Türk kadınına seslerini daha çok duyuracakları bir ortam hazırlamıştı.⁴Tanzimat ve Meşrutiyet'in öncüsü olan Jön Türkler, gelişen ve yenilenen dünya toplumlarına uyum sağlamayı istemişlerdir. Bu uyum fikirlerinin içerisinde yoğun olarak kadınların da modernleşmesi düşüncesi yer almıştır. Tanzimat döneminin bu düşüncedeki erkekleri çağa ve yeniliklere ayak uydurmayı denerken, kadınlarında sosyal ve eğitim alanlarında ilerlemelerini istemişlerdir. Osmanlı modernleşmesinden yalnızca erkeklerin değil kadınlarında faydalanmalarını dilerken bir yandan da değişen bu toplumda yalnız kalmaktan da çekinmişlerdir. Kadınların, erkeklerden geri kalmış konumları hakkında, eski düşüncelerden sıyrılmalarını ve kadını sosyal yaşamda aktifleştirmesi düşüncesini benimsemişlerdir. Modern kadın ve modern aile temellerini atmak isteyen modern reformcu Genç Osmanlılar bu isteklerini olabildiğince dile getirmişler ve bunun için adımlar atmışlardır.⁵ Jön Türkler'in desteği ile azda olsa sosyal hayatta sesini duyurabilen kadınlar Birinci Dünya Savaşı'nda İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin desteği

¹ Hasan Acar, "Türk Kültür ve Devlet Geleneğinde Kadın", İnsan ve İnsan Dergisi, Cilt 6, Sayı 21, 2019, s. 405.

² Acar, **a.g.m.**, s. 406.

³ Tülin Günşen İçli, "Cumhuriyet Döneminde Kadının Sosyal Konumu", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 15, 1998, s. 93.

⁴ Emel Doğramacı, "Cumhuriyet Döneminde Türk kadını", Erdem, Cilt 1, Sayı 1 1985, s. 112.

⁵ Serpil Sancar, **Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti, Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2014, ss. 84-87

ile eğitim ve sağlık alanında erkekler ile aynı ortamda işler yürütmüşlerdir.⁶ Cumhuriyet'in ilanı ile gerek savaş ortamında, gerek aile yapısı üzerindeki etkilerini göz ardı etmeyerek, Türk kadınına hak ettiği hak ve özgürlükler yasal düzenlemelerde de yazılı olarak sunulmuştur.⁷ Mustafa Kemal Paşa kadınlar için;

*“Bir medeni cemiyetin vasıl olduğu terakki seviyesi, ancak kadınlara verdiği kıymetle meydana çıkar.”*⁸ diyerek kadınların kıymetine değinmiştir. Cumhuriyet kadını, vatana faydalı, erkeklerle eşit haklara sahip, tüm bu yenilikleri kucaklar iken halktan kopmamış, analık duygusunu kaybetmemiş olandır. Cumhuriyetin özgür Türk kadınında görmek istediği budur.⁹

Türk kadının haklarını vermek üzerine atılan ilk adım, kadınların eğitim haklarını cinsiyet, yaş ve statü gözetmeksizin elde etmesini sağlamaktır. Bu hak ise 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile sağlanmıştır. Kadınlar, erkekler, köylüler, işçiler herhangi bir ayırım yapılmaksızın aynı ortamda ve eşit şartlarda eğitim almaya başlamıştır.¹⁰

4 Ekim 1926'da Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile Türk kadınına birçok hak tanınmıştır. Hukuk önünde de erkekler ile eşit haklar sağlanmıştır. Çok eşlilik yasaklanıp, tek eşli olma, kadınlara da boşanma hakkı tanınması, erkekler ile aynı işlerde çalışma ve ücret alma, mülk sahibi olabilme kadınlara sağlanan önemli haklar olmuştur.¹¹ Evlenirken yaş sınırlamasının olması, ebeveynlik hakkının hukuk karşısında erkek ile eşit olması, evliliğin yasaların önünde gerçekleşmesi ve miras hakkından erkekler ile eşit oranda pay almaları kadınların lehine olarak yine Türk Medeni Kanunu'nda yer almıştır. 1927'de ortaokulların karma eğitime başlaması eğitim alanında sağlanan çok önemli bir gelişmedir.¹² Türk kadınının edindiği en kıymetli haklardan biri muhakkak siyasal bağlamda seçme ve seçilme hakkına sahip olmaktır. 1930'da 18 yaşında olan her Türk kadını yerel seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmakla kalmamış, seçimlerde seçilen olabilme hakkını da elde etmiştir.¹³ 1933 yılına

⁶ Doğramacı, **a.g.e.**, s. 112.

⁷ Doğramacı, **a.g.e.**, s. 113.

⁸ **Atatürk Seni Unutmadık**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 4.

⁹ Ayça Gelgeç Bakacak, **“Cumhuriyet Dönemi Kadın İmgesi Üzerine Bir Değerlendirme”**, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Sayı 44, 2009, s. 636.

¹⁰ İçli, **“Cumhuriyet Döneminde Kadının Sosyal Konumu”**, s. 95.

¹¹ Doğramacı, **Türkiye’de Kadının Dünü ve Bugünü**, s. 92-94.

¹² Doğramacı, **“Cumhuriyet Döneminde Türk kadını”**, s. 114-15.

¹³ Bernard, Caporal, **Kemalizm Sonrasında Türk kadını III (1923-1970)**, İstanbul, Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 2000, s. 69-70.

gelindiğinde kadınlara, muhtar ve ihtiyar heyeti seçimlerinde seçme ve seçilme hakları getirilmiştir. 1934'te ise genel seçimlerde de seçilme hakkı tanınan kadınlar milletvekili olabilme hakkını edinmişlerdir.¹⁴

Kadınların siyasi ve sosyal hakları yalnızca modern medeniyetin getirdiği haklar üzerine değildi. Savaştan yeni çıkmış bir ülkenin iş gücüne ihtiyacı oldukça fazlaydı. Savaş sonunda binlerce erkeğin hayatını kaybettiği ortamda ülkenin kalkınması için kadınların da istihdam edilmesinin büyük ölçüde faydalı olacağı düşünülmüştür. Nihayetinde bu fayda fazlasıyla sağlanmıştır.¹⁵

Kadın haklarını çözüme kavuşturma isteği ile atılan adımlar sayesinde Türk kadınları, haklarına birçok Avrupa ve Ortadoğu toplumlarından daha önce ulaşmıştır.¹⁶ Özellikle 1930'da tanınan seçme seçilme hakkı diğer ülkelerin kadınları karşısında demokratik ve modern bir Türk kadını profili oluşturmuştur. Türkiye Cumhuriyeti çağdaşlarına göre değerlendirildiği zaman kadın hakları konusunda oldukça ileridedir. İnkılaplar cinsiyet ayrımı gözetmeksizin yapılmıştır.¹⁷

Cumhuriyet; kadınlara bilimsel, siyasi ve toplumsal alanda erkeler ile ortak hakları getirmeyi isterken 'annelik' özelliğinden uzaklaşmalarının da altını çizmiştir. Çalışan kadın sıfatının yanında anneliğin önemi vurgulanmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün "*Kadının en kıymetli vazifesi analıktır. İlk terbiye verilen yerin ana kucağı olduğu düşünülürse, bu vazifenin önemi layıkıyla anlaşılır.*" sözleri bunun göstergesi olarak kabul edilebilir. Nitekim eğitilmiş anne, topluma kazandırılacak eğitimli birey demektir.

Yaprak Zihnioğlu 'Kadınsız İnkılap' kitabında Cumhuriyet Halk Fırkasının kadınlara yaklaşımının, Mustafa Kemal Atatürk'ün annelik konusunda ki sözleri ile aynı olduğunu söylemektedir. Cumhuriyetin ilanı ile kadınlara verildiği söylenen hakların, yapılan inkılapların yalnızca kağıt üzerinde kaldığını söylemiş, toplumsal, hukuksal ve siyasi olarak kadınlara tanındığı söylenen eşitliklerin yeni rejimde aslında yalnızca söylemden ibaret olduğunu belirtmiştir. Kadınların esasen 1921, 1927, 1931 yasalarında gündemde olmadığından bahsetmiştir. Kadınların bu dönemde azalan nüfus için bir araç

¹⁴ Caporal, **a.g.e.**, s. 71.

¹⁵ Gelgeç Bakacak, **a.g.m.**, ss. 635-636.

¹⁶ Deniz Kandiyoti, **Cariyeler Bacılar Yurttaşlar Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler**, İstanbul, Metis Kadın Araştırmaları, 1997, s. 67.

¹⁷ Kandiyoti, **a.g.e.**, s. 70.

olarak görüldüğünü belirten Zihnioğlu, Cumhuriyet Halk Fırkası'nın siyasi politikasında kadınların görevinin yalnızca çocuk doğurmak ve asker yetiştirmek olduğunu söylemiştir. Kadınların çalışma hayatında özgürlük hakkının dahi kocasının izni olmadan gerçekleşemediğini söylemiştir. Medeni kanun ile getirilen hakların kadınlara ulaşmadığı, özellikle kırsal kesimdeki kadınların ise bu haklardan bihaber olduğundan bahsetmiştir. Mecliste, politikada varlığını gösteren bu durum, dolayısı ile halka da inmemiştir. Erkek egemen zihniyetin Cumhuriyet Halk Fırkası'nda da yoğun olarak varlığını koruduğu yine Zihnioğlu tarafından derinlemesine aktarılmıştır.¹⁸

Hanımeli Dergisi, Halil Lütfi Dördüncü öncülüğünde okuyucuya ulaşmıştır. Dergi her ne kadar moda, dikiş-nakış içerikli görünüyorsa da oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Hanımeli Dergisi içeriklerinde karşımıza çıkmayacak tek konu siyasettir. Bunun dışında edebiyat ve sanat, tarih, moda, güncel konular, sağlık ve spor gibi birçok konuya içeriğinde yer verilmiştir. Hanımeli Dergisi yalnızca yayın yılı ve moda dergisi olduğuna dair bilgiler ile birkaç makale ve bibliyografya da yer almıştır.

Hanımeli Dergisinin yayın tarihi hakkında önemli bir mesele şudur: Dergi çalışmalara konu olurken 1947 yılında yayınlamış olduğu ibaresi kullanılmıştır. Esasen dergi 1948 yılının Ocak ayında okuyuculara ulaşmıştır. İlk sayının kapağında basım hatası olarak 1947 yazması Hanımeli Dergisi hakkında çalışma yapanların, basım tarihi konusunda yanlışlığa düşmesine sebep olmuştur. 1951 yılında da yayın hayatına devam eden Hanımeli Dergisi'nin bu yılına dair sayılar hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır.

Çalışmamızın ana kaynağı 1948-1950 yılları arasındaki sayılarını ele aldığımız Hanımeli Dergisi'nin eksiksiz olmak üzere 36 sayıdır. Üç kısımdan oluşan çalışmamızın birinci bölümünde Cumhuriyetin ilanından önceki kadın süreli yayınlara değinilmiş ve Hanımeli Dergisi'nin şekilsel özelliklerine yer verilmiştir. İkinci bölümde derginin içerikleri detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Çalışmanın en önemli bölümü, üçüncü bölümdür. Türk kadınlarının 1948-1950 yıllarındaki hayatlarının dergiye yansımaları başlıklar altında bu bölümde incelenmiştir. Ayrıca Hanımeli Dergisi, 36 sayı ile her cildi 12 sayı olmak üzere üç cilt olarak karşımıza çıkmıştır. Çalışmamızda bu şekilde ele alınmıştır.

¹⁸ Yaprak Zihnioğlu, **Kadınsızınkılavuz Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası, Kadın Birliği**, İstanbul, Metis Yayınları, 2003, ss, 224-226.

1948-1950 yılları süresince aylık çıkarılan Hanımeli Dergisi ile bu dönemin kadınlarının hayatlarını, ilgi alanlarını anlayacağız. Nitekim çalışmamız dönemin toplum yapısı başta olmak üzere Türk kadınının yaşantısına dair fikirler vermektedir. Dönemin basın hayatı hakkında da bilgi vermesi derginin önemini göstermektedir. Bu iki önemli mesele ile Hanımeli tüm içerikleri ele alınarak incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ KADIN DERGİCİLİĞİ VE HANİMELİ DERGİSİ

Basının topraklarımızda gelişmesi dünyanın her yerinde olduğu gibi matbaanın ülkeye gelmesi ile başlamıştır. 1488 yılında Yahudi bir grup tarafından basım makinesi Osmanlı topraklarına getirilmiştir.¹⁹ ‘Bulletin des Nouvelles’ ise Türkiye’deki ilk süreli yayındır. Bu yayın, 1795’te Fransa Elçiliğinde bulunan matbaada basılan ve yine Fransız bir elçinin kaleminden çıkmıştır. Yayının amacı ülkede ki Fransızlar ile iletişim kurmayı sağlamaktır.²⁰ Osmanlı’da basın Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa’nın 1828’de Mısır’da çıkardığı Vakây-ı Mısıriye ile başlamıştır²¹

II. Mahmud’un matbaayı kurması ile 1831 yılında Takvîm-i Vekây-i çıkarılmıştır. Takvîm-i Vekây-i tamamı Türkçe olan ilk resmî gazete niteliğindedir. 1840 yılında ise ilk özel gazete olarak Ceride-i Havadis çıkarılmıştır. Ceride-i Havadis’in sahibi Winston Churchill olsa da, çalışanları Bab-ı Ali çalışanlarıdır.²²

1860’da yayın hayatına giren Tercüman-ı Ahval dönemin bazı gazetecileri tarafından, gazeteciliğin başladığını savunduğu gazetedir. Bunun sebebi Takvîm-i Vekâyî’nin devlet elinden çıkmış olması, Ceride-i Havadis’in ise İngiliz bir adama ait olmasıdır. 1862 yılına gelindiğinde Şinasi yalnız başına Tasvir-i Efkâr’ı çıkarmıştır.²³ 1866’da Ali Suavi öncülüğünde Muhbir gazetesi çıkarılmıştır. Gazete, hükümeti eleştiren yazıları ile dikkat çekmiştir. 1869’da Basiret, 1870’te Namık Kemal’in başyazılarını yazdığı İbret gazetesi çıkarılmıştır.²⁴ Basın hayatına ilk adımlar Türkiye toprakları üzerinde bu gazeteler ile atılmıştır.

1.1. CUMHURİYETİN İLANINDAN ÖNCE KADIN DERGİLERİ

Tanzimat’ın ilanı ile kadın hakları gündem olmuş, kadınların eğitim alma hakları hususunda adımlar atılmıştı. II. Meşrutiyet ile kadınlar için basın yayın organlarının faaliyete geçtiği görülmüştür.

¹⁹ Esra, Oğuzhan, “Atatürk Döneminde Basın ve Basın Özgürlüğü”, İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2009, s. 108-110.

²⁰ Oğuzhan, a.g.m., s. 110.

²¹ Orhan Kologlu, **Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Basın**, İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, s. 13-15.

²² Oğuzhan, a.g.m., s. 111.

²³ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi**, İstanbul Remzi Kitabevi, 2003, s. 18-29.

²⁴ Topuz, a.g.e., s. 18-29.

1868'de Filip Efendi ve Ali Raşit Bey'in çıkardığı Terakki Gazetesinin eki olarak pazar günleri yayınlanan Terakki-i Muhadderat, ilk kadın dergisi olma özelliğini taşımıştır. Terakki-i Muhadderat'ın ardından kadınlar için yine gazete eki olarak '1869 Kevkebi (Doğu Yıldızı), 1874 Ayine, 1875 Vakit ve Mürebbi-i Muhadderat' gazeteleri çıkarılmıştır. 1880 yılına gelindiğinde ise kadın okuyucular için 'Aile Dergisi' çıkarılmıştır. Bu dergi ile kadınlar için çıkarılan yayınlar, bir gazetenin yahut derginin eki olma durumundan sıyrılmıştır. Kadınların basın hayatında aktifleştigi ilk dergi ise 1886 yılında çıkarılmış olan 'Şüküfezar Dergisi'dir. Bu derginin sahibi dahil olmak üzere tüm yazar kadrosu kadındır. '1888 Mürüvvet Dergisi, 1895 Hanımlara Mahsus Gazete' ise bu y.y'da çıkarılmış olan kadın yayınlardır.²⁵

1908 yılına gelindiğinde 'Demet, Mehasin ve Kadın' isimli dergiler ile karşılaşmaktayız. Bu dergilerin içerisinde Demet Türk kadın dergiciliği için önemli bir yerdedir. Zira 'Demet' renkli ve resimli olarak yayınlanan ilk kadın dergisidir. 1911 Musavver Kadın, 1913 Kadınlar Dünyası, 1914 Kadınlar Âlemi, Hanımlar Âlemi, Kadınlar için Erkekler Dünyası, Kadınlık, Seyyade ve Siyaset, 1915 Kadınlık ve Hayatı, 1917 Bilgi Yurdu Işığı, 1918 Türk kadını,²⁶1919 İnci, 1921 Hanım, 1922 Yeni İnci²⁷Cumhuriyetin ilanından önceki kadın süreli yayınlardır. 1918 yılında yayınlanmış olan 'Kadınlar Oyuncak Değildir Dergisi' kadınlara özel ilk ve tek mizah dergisi olmuştur.²⁸

1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ KADIN DERGİLERİ (1923-1950)

Cumhuriyetin ilanı ve sonrasında da kadınlar basın ve yayın hayatına devam etmiştir. Bu yayınlar geçmiş döneme nazaran daha cesur ve daha uzun soluklu olmuştur.

Cumhuriyet tarihinin kadın ve magazin dergilerinin ilki 1923'te yayınlanmaya başlayan 'Süs Dergisi'dir. Süs Dergisi'nin devamı olarak yayınlanan ve Cumhuriyet'in ilanından sonra çıkarılan ilk dergi ise Firuze'dir. 1924'te halk dergisi olarak çıkan Resimli Ay Dergisi ise ülkenin siyasi durumundan dolayı kapatılıp 'Sevimli Ay' olarak yayın hayatına devam etmiştir.1925'te ise Kadın Yolu Dergisi

²⁵ Hatice Özen, **Tarihsel Süreç İçinde Türk Kadın Gazete ve Dergileri** (1868-1990), İstanbul, Graphis Matbaa, 1994, s. 15-22.

²⁶ Özen **a.g.e.**, s. 25-29.

²⁷ Özen, **a.g.e.**, s. 30.

²⁸ Özen, **a.g.e.**, s. 30.

çıkarılmıştır.²⁹1927’de Kadın Yazıları, Yeni Kitap, 1929’da ise Hanımlar Âlemi³⁰ yine bu yıllarda çıkarılmış olan önemli kadın dergileridir.

Kadın dergilerinde yoğunluk 1930 yılından sonra artmaktadır. 1930 ve sonrasında çıkarılan kadın dergilerinin öne çıkanları ise aşağıdaki gibidir:

‘1930 Elişi, 1931 Aile Dostu, El Emekleri, 1934 Cumhuriyet Kadını³¹ ve Salon Dergisi, 1935 Kadın Moda Albümü, 1936-1941 yılları arasında Moda Albümü, 1937-1952 Ev-İş, 1937-1948 Model Dergisi, 1948’de Okul Dergisi, 1938-1950 yılları arasında Elişleri,³²1940 yılında Kadın Dünyası,³³Kadınlar Âlemi, Sesimiz, Kadın Ev dergileri, 1944 yılında Asrın Kadını ve Türk kadını,³⁴1945 yılında Elle Dergisi,³⁵1947 yılında Aile,³⁶Ev Kadın Yün Dergileri, Kadın ve Salon dergileri, 1948 yılında Yeni Holivut, Yeni Moda,³⁷1949 yılında Büyük Moda Mecmuası, Dişi Kuş, Familya³⁸ dergileri çıkarılmıştır. 1950 yılında üç kadın dergisi ile karşılaşmaktayız. Bunlar: Hemşireler Dergisi Modern Türk kadını, Şûle ve Yeni Familya’dır.³⁹

1.3. HANİMELİ DERGISİ ŞEKİSEL ÖZELLİKLERİ

Hanımeli Dergisinin birinci sayısı, birinci sayfasında yer alan ‘Biz Bize’ köşesi aşağıdaki cümleler ile başlamaktadır:

“HANİMELİ, Siz Faziletli, meziyetli, Türk Kadınlarının mecmuası olmak gayesiyle huzurunuzda çıkıyor. Samimi bir dost, iyi bir arkadaş yakınlığı ile size faydalı olmak, bir kardeş sevgisi ile kalplerinize girmek ilk hedefidir.”⁴⁰

1 Ocak 1948 yılında basın hayatına giren Hanımeli Dergisi 1950 yılına kadar aralıksız her ay çıkarılmıştır. Dergi moda dergisi adı ile anılsa da içeriği ilerleyen

²⁹ Selda Malkoç Kılıç, “Cumhuriyet Dönemi Kadın Dergileri (1923-1992)”, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Cilt 10, Sayı 17, 2019, s. 2146-2147.

³⁰ Özen, *Tarihsel Süreç İçinde Türk Kadın Gazete ve Dergileri (1868-1990)*, s. 35-36.

³¹ Aslı Davaz Mardin, *Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası 1928-1996, Hanımlar Âleminden Roza’ya*, İstanbul Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı- Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, (1998), s. 3-17.

³² Davaz Mardin *a.g.e.*, s. 21-43.

³³ M. Orhan, Bayrak, *Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)*, İstanbul, Küll Yayınları, 1994, s. 73.

³⁴ Davaz, Mardin, *Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası 1928-1996, Hanımlar Âleminden Roza’ya*, s. 47-57.

³⁵ Malkoç Kılıç, “Cumhuriyet Dönemi Kadın Dergileri (1923-1992)”, s. 2148.

³⁶ Bayrak, *Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)*, s. 3.

³⁷ Davaz, Mardin, *Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası 1928-1996, Hanımlar Âleminden Roza’ya*, s. 63-75.

³⁸ Davaz, Mardin, *a.g.e.*, s. 77-81.

³⁹ Davaz, Mardin, *a.g.e.*, s. 83-89.

⁴⁰ Biz Bize, *Hanımeli Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 1.

konularda bahsini edeceğimiz gibi oldukça zengindir. İstanbul'da Tan Matbaası'nda çıkarılan derginin idare adresi: Ankara Caddesi, 98. Tan Matbaası içinde/ İstanbul'dur. Telefon numarası: 24310-24319'dur. Dizildiği yer ise Murat Kerman Mürettephanesi'dir⁴¹. Sahibi ve yazı işleri müdürü fiilen Halil Lütfi Dördüncü'dür. Teknik müdürü Münir Hayri Egeli, sekreteri ise Hüsniye Balkanlı'dır.⁴²

Derginin ilk sayısının kapağında “*Moda-Model-Elişi-Sanat Mecmuası*” yazmıştır. 21x27.5 ölçülerinde olan Hanımeli Dergisi 50 kuruş para ile satışa çıkmıştır. Yıllık abonelik 600, altı aylık abonelik 300, üç aylık abonelik ise 150 kuruştur. Kapak sayfasına sayı verilmemektedir. Kapak sayfası ve son sayfa tamamen renklidir. İç sayfalarda ara ara renkler bulunmuştur. İlk sayı, ön kapak ve son kapak ile 40 sayfadan oluşmaktadır.⁴³ Aralık 1950'de yayınlanan 36. sayı ise 34 sayfadan oluşmaktadır. İlk sayı ve son sayı arasındaki kağıt kalitesi ve kağıt renginin canlılığı oldukça belirgindir. İlk sayıda renkler ve kağıt yapısı daha solgun, kağıdın yıpranma olasılığı daha fazlaiken, son sayıda kağıt yapısı daha güçlü, renk kalitesi daha yüksektir. Derginin tüm sayılarında renk tonu sarıdır.

Birinci sayının kapağında başında bir yazma ile resmedilmiş bir kadın yer almıştır. Beşinci sayıya kadar kapak resmi bu minvalde ilerlemiştir. Beşinci sayı ve devamında ise giyim kuşam hususunda Osmanlı esintilerinden tamamen uzaklaşmaktadır. Altıncı sayının kapağında mayo giyen kadınlar yer almaktadır. Tüm sayılarda ön kapakta yalnızca kadınlar resmedilmiştir. On dördüncü sayıda ise ilk defa bir kadına, bir kız çocuğu eşlik etmiştir. Derginin ön kapağında ki kadınlar oldukça bakımlıdır. Kapak sayfasında erkek olan ilk ve tek sayı ise on yedinci sayıdır. Konumuz dahilinde olan otuz altı sayı boyunca erkekler kapak resimlerinde yer almamıştır.

‘Her ay 40 sayfa’ ibaresi dördüncü sayı ve sonrasında kaldırılmıştır. Nitekim diğer tüm sayılar 1 ve 35 sayfa arasındadır. İkinci cilt tamamen 35 sayfa olmuştur. Yazı rengi siyahtır. İlk sayı ve son sayı mukayese edildiğinde yazı boyutu değişmektedir. Sayı ilerledikçe yazı boyutu büyümüştür. Kapak sayfalarına sayfa numarası verilmemiştir. Metinler 2 numara ile başlamıştır. Sağ ve sol alt köşelerde bulunan sayfa numaraları sayfa düzenine göre yerleştirilmiştir. Dergi içerisinde kullanılan fotoğraf ve resimlerin

⁴¹ Dizgi yeri

⁴² **Hanımeli Dergisi** Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 1.

⁴³ **Hanımeli**, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 1.

yazı boyutu daha küçüktür. Her sayıda oldukça bol resim ve fotoğraf kullanımından kaçınılmamıştır. Dergi ikinci sayıdan sonra artık reklam almaya başlamaktadır. Hanımeli Dergisi okuyucularına her ay ilave olarak dikiş-nakış, dantel örnekleri hediye etmiştir. Dergi ilk sayısından itibaren ikinci sayfasında sağ alt köşesinde, yazanı belli olmayan ‘Okuyucularımıza Soruyoruz’ başlığı ile okuyucuların, taleplerini dergiye iletmelerini istemiştir. Bu köşede aynen şöyle yazmaktadır:

Okuyucularımıza Soruyoruz

- *Bu sayıda hangi yazıları beğendiniz, hangi yazılar sizi daha çok ilgilendirdi?*
- *Hangi konuları beğenmediniz. Onların yerine neler konmasını istiyorsunuz.*
- *Hanımeline daha ne gibi yazılar ve resimler bulmak istiyorsunuz.*

Bunları birkaç satırla bize bildirmek zahmetini esirgemeyiniz. İstanbulda isteklerinizi dilerseniz telefonla veya idarehanemize uğrayarakta bildirmeniz mümkündür. HANIMELİ, sizindir. ⁴⁴

Dokuzuncu sayıya kadar bu ricasına devam etmiştir. Dokuzuncu sayı ve akabinde diğer sayılarda yine ikinci sayfa ve sağ alt köşede okuyucuya dergi ile iç içe olmaları için aşağıdaki gibi seslenilmiştir:

Sevgili Okuyucularımıza: HANIMELİ sizin fikirlerinize uygun bir şekilde çıkmak istiyor. İsteklerinizi birkaç satırla bize bildirmek zahmetini esirgemeyiniz. ⁴⁵

1.4. HANIMELİ DERGISİNDE ÖNCÜ İSİMLER

Hanımeli Dergisi’nin yayınlanmasında öncü olan, önemli birkaç isimden bahsetmek gerekmektedir. 1948 yılında başladıkları basın hayatı yolunda istikrar ile devam etmiş olmaları oldukça önemli bir husustur.

1.4.1. Halil Lütfi Dördüncü (1893-1972)

Hanımeli Dergisi’nin sahibi ve yazı işlerinin fiilen idaresini sağlayan Halil Lütfi Dördüncü’dür.⁴⁶ 1893 Selanik doğumlu Halil Lütfi, meslek hayatında bilgi birikimi fazla ve tecrübeli kişiliktir. Selanik Terakki Lisesini bitirdikten sonra İstanbul’da Darülfünun’da Hukuk eğitimi almıştır. Rumca, Almanca ve Fransızca bilmektedir. Tanin Gazetesi ile basın yolculuğu başlayan Dördüncü: İleri, Vakit, Yenigün, İstiklâl,

⁴⁴ **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1-8, 1948, s. 2.

⁴⁵ **Hanımeli**, Cilt 1,2,3, Sayı 9-36, 1948-50, s. 2.

⁴⁶ **Hanımeli**, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 2.

Tasfir-i Efkâr, Vatan gazeteleri ile devam etmiştir.⁴⁷Bulunduğu gazetelerde, yazı düzenleme ile görevli, muhabir ve yazar olarak görev almıştır.Son Posta gazetesini çıkararak bu sektöre de giren Dördüncü daha sonra Tan Gazetesine ortak olup Tan Matbaasını kurmuştur. Milliyetçi gençlerin 1945’de saldırıları ile harap olan tesislere aldirmeden 1948 yılına kadar gazeteyi yalnız başına yayınlamaya devam etmiştir. Dördüncü aynı zamanda yüksekokul ve lise olmak üzere çeşitli okullarda öğretmenlik de yapmıştır.⁴⁸ Kalitesinin yanında Halil Lütfi Dördüncü tutumlu bir yapısı olması ile de tanınmıştır. Bu konu üzerine birçok hatırat bulunmuştur. Matbaasında yanık ampulleri atmaz, saklar daha sonra satar imiş. Bir diğer hatırat ise binasının levhasına ‘Halil Lütfi 4.’ yazdırmasıdır. Nedenini soranlara ‘Dördüncü’ sekiz harf yerine, 4’ün yanına nokta koyarak aynı anlamı taşıdığı, levhayı ucuza yaptırdığını, hem de boyadan kâr ettiğini söylemiştir. 1972 yılında vefat etmiştir.⁴⁹

1.4.2. Münir Hayri Egeli (1903-1970)

Hanımeli Dergisi’nin teknik müdürü Münir Hayri Egeli’dir. Egeli ayrıca dergiye yazıları ile katkıda bulunmuştur.⁵⁰ 1903 İstanbul doğumlu Münir Hayri Egeli, İstanbul Muallim Mektebi’ni bitirdikten sonra Fransa Sarbonne Üniversitesi psikoloji bölümünden mezun olmuştur. Mustafa Kemal Paşa’nın isteği üzerine Paris’te Türk Haberler Bürosu kurmuştur. Yine Mustafa Kemal Paşa’nın isteği ile sinemaya yönelmiştir. 1938 Doğan Güneş, 1951 Cem Sultan ve Yavuz Selim ve Yeniçeri Hasan, 1952’de ise Yıldırım Beyazıd ve Timurlenk filmlerine imzasını atmıştır. 1970 yılında vefat etmiştir.⁵¹

1.4.3. Hüsniye Balkanlı

Hanımeli Dergisi sekreteri Hüsniye Balkanlı’dır⁵². Dergi içerisinde birçok yayında imzası yer almıştır. Hanımeli Dergisi içerisinde tefrika olarak yayımladığı Aşk ve Nefret romanını kitap haline getirmiştir. Ayrıca Dişi Kuş ve Güzel Hatice romanlarını yazmıştır.

⁴⁷ Abdullah Satoğlu, **Hocam Halil Lütfi Dördüncü**, Edebiyat Dünyamız, <https://www.edebiyatdunyamiz.com/index.php/biyografi/938-hocam-halil-lutfi-dorduncu> (Erişim Tarihi, 15 Ağustos 2022).

⁴⁸ Satoğlu, **a.g.m.**, s. 1.

⁴⁹ Satoğlu, **a.g.m.**, s. 1.

⁵⁰ **Hanımeli**, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 2.

⁵¹ Barış Saydam, **Münir Hayri Egeli**, Türk Sineması Araştırmaları, <https://www.tsa.org.tr/tr/kisi/kisibio/108/munir-hayri-egeli>, (Erişim Tarihi 15 Ağustos 2022).

⁵² **Hanımeli**, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 2.

1.5. HANIMELİ DERGİSİ BASIM SÜRECİ

Hanımeli Dergisi'nin Sekreteri Hüsniye Balkanlı ve Teknik Müdürü Münir Hayri Egeli derginin tüm yazı ve görsellerini itina ile gözden geçirir. Basılacak yazılar mürettiphane de yazı dizme makineleriyle dizilir. Tashih işleminden sonra dizilen yazılar baş dizgici Murat Kerman ve Ömer Gülderer tarafından sayfa halini alır. Kalıpları alınan sayfalar Mazhar Akgez tarafından rotatif makinesinde basılır. Renkli kapaklar ise ayrı bir kısımda İrfan Basar ve Hakkı Tınaz tarafından hazırlanır. Türkiye'nin her köşesine sevkiyatından ise idare memuru Haydar Benigör sorumludur.⁵³

Hanımeli Dergisi'nin intizamlı ve disiplinli bir şekilde okuyucuya ulaşması süreci dergi içerisinde aşağıdaki sözler ile ifade edilmiştir:

“Hanımeli Türkiye'nin en mükemmel matbaalarından birisi olan TAN matbaasında hazırlanır ve basılır. Hanımeli'ni elinize ulaştırmak için birçok teknik ve san'at adamı çalışır, emek ve alın teri harcar”⁵⁴

⁵³ Ayten, Koçibey, **Hanımeli Nasıl Çıkıyor? Gelin Beraber Görelim**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 13, 1948, s. 34-35.

⁵⁴ Koçibey, **a.g.m.**, s. 35.

İKİNCİ BÖLÜM

HANİMELİ DERGİSİ İÇERİKLERİ

Giriş kısmında da bahsettiğimiz gibi Hanımeli Dergisi içerikleri bakımından oldukça geniş ve zengin bir yelpazeye sahiptir. Dergi; okuyucuya içerikleri ile oldukça faydalı bilgiler aktarmıştır. Bu bölümde derginin içeriklerine sayı sayı örnekler verilerek değinilmiştir.

2.1. EDEBİYAT VE SANAT

Hanımeli Dergisi'nin zengin içeriklerinin büyük kısmını edebiyat ve sanat köşesi oluşturmuştur. Bu kısım derginin kültürel açıdan ne denli güçlü olduğunu göstermiştir. Hanımeli dönemin kadınlarına, yalnız moda, dikiş-nakış işleri hakkında bilgiler vermemiştir. Edebiyat ve sanat dünyasından da bilgiler vermiştir. Ayrıca edebiyat ve sanatı bünyesinde barındırarak kadınların bu alanda aktifleşmesini sağlamıştır. Yayınlandığı üç sene boyunca dergi bu içerikleri bünyesinde barındırmaya devam etmiştir.

2.1.1. Bilmece, Bulmaca, Fıkra, Şaka

Hanımeli Dergisi 1948 yılından 1950 yılına kadar sadece birkaç fire ile her sayısında 'Bilmece, Bulmaca, Hanımeli'nin Eğlenceleri, Hanımeli'nin Şakaları' başlıkları altında okuyucuya bir keyif köşesi hazırlamıştır. Bu bölüm her sayının son sayfasında yer almıştır. Başlık kimi zaman Hanımeli'nin Eğlenceleri kimi zaman 'Eğlenceler, Bulmacalar' olmuştur. Hanımeli Dergisi okuyucularına 1948 yılı sayılarında 57, 1949 yılı sayılarında 18, 1950 yılı sayılarında 13 toplamda 58 âdet bilmece-bulmaca, 36 sayı boyunca okuyucuya 125 âdet fıkra, 6 âdet ise tekerleme sunmuştur. Dergide yer alan bilmece-bulmaca ve fıkralar anonim olarak yayınlanmıştır.

Hanımeli'nin Şakaları köşesi ise; 1948 yılında 3. sayı hariç olmak üzere 11 sayı da yer almıştır. Şakalar başlıklı köşe, günümüz mizah anlayışından oldukça farklıdır. Kafiyeli cümle sonları ve bir konunun belirlenip anlatıldığı bu kısım şakalar olarak adlandırılmıştır. Birinci cildin şakaları ise şunlardır; Her Yaşın Bir Dili Var, Kızım Meslek Seçiyor, Kızımın Yeni Moda Şapkası, Bayan Rüküşün Günü, Saçların Dili, Bir Yaz Gezintisi, Bayram Alışverişi, Ninemin Hikâyesi, Telefon Şakaları, Bayan Nazik Süsleniyor, Hayırlı Komşu olmaktadır. 1949 yılına gelindiğinde Hanımeli'nin Şakaları

köşesi yerini korumuştur. Bu ciltte; Bir Yılbaşı Eğlencesi, Bayan İncinin Rüyası, Terbiyecisi, Hatıra Defteri, Moda, Döner Dolaşır..., Bayanın Mendili, Bir İhtiyarın İzdivacı, Erkek Ev İşini Görmeğe Kalkarsa şakaları yazıları yer almıştır. 1950 yılı 3. ciltte Hanımeli'nin Şakaları köşesi yer almıştır. Hanımeli Dergisi'nde yer alan bu eğlence köşesinden örnekler aşağıdaki gibidir:

Bilmece

*Bir miktar seyyah bir vapura binerek seyahate çıkar. Bir de bakarlar ki her erkek bir kadınla seyahat etmektedir. Her kadında iki kadınla arkadaşlık etmektedir. Ekeklere saymışlar 24 kişi çıkmış. Acaba vapurda kaç kişi vardı?*⁵⁵

Bebek ve Kardeşi (Fıkra)

Küçük Betül annesine dedi ki:

Babama bir yeni bebek ve bir tren ısmarladım. Peki kardeşine ne ısmarladın?

*Kardeşime bir şey ısmarlamadım. Benim eski oyuncaklarımı ona vereceğim.*⁵⁶

Bayan Nermin de bilmece söylemiş:

- 1- *Bende var, lekede yok, birde var, iki de yok, başımda var, saçımda yok; belimde var elimde yok nedir bu?*
- 2- *Memleketimizde (ırmak) kelimesiyle sona eren iki nehir (şehir) kelimesi ile sona eren iki şehir, (eli) şeklinde biten vilayet bulabilir misiniz?*⁵⁷

Dikkat ... 1... 2... 3...

Başlıyoruz:

- a- *Dolma kalemin mucidi kimdir?*
- b- *Mikel Anj meşhur bir fabrikatör kimdir?*
- c- *Bir kuş kafesinin ağırlığı 3 kilodur.. İçindeki küçük kanarya ise tam 72 gram çeker. Kafesi kuşla beraber terazinin üzerine koydunuz yine 3 kg geldi neden?*
- d- *Tek heceli bir sahil şehrimizin ismini bulunuz.*
- e- *İstanbulda Sultan Ahmet meydanında ki Mısır2dan getirilen dikili taş (obelisk) yüksekliği ve ağırlığı nedir?*⁵⁸

⁵⁵ **Bilmece**, Hanımeli Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 35.

⁵⁶ **Bebek ve Kardeşi**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 35.

⁵⁷ **Bayan Nermin de Bilmece söylemiş**, Hanımeli Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 35.

⁵⁸ **Hanımeli**, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 35.

Bulmaca

“Bir kütüphanede kitaplar dik olarak sıralıdır. Bir kurt musallat oluyor. Ve üç ciltlik eseri yemiye başlıyor. Her cilt 300 sayfalıktır ve tutarı 3 cm. kalınlığındadır. Kurt 1 inci sayfadan başlamış ve 900 üncü sayfaya gelmiştir. Ne kadar ilerlemiştir.”⁵⁹

Konuşulmaz (Fıkra)

“Veli Sesli, bir yandan tiyatro seyrediyor, bir yandanda arkadaşile konuşuyordu. Arka sıralardan birinde oturan biri bağırdı:

—Tiyatroda konuşulmaz

Veli Sesli bir arkaya baktı:

—Beni mi gördün? Birde sahneye baksana yirmi otuz kişi bir araya gelip konuşuyorlar. Onlara hiç ses çıkarmıyorsun.”⁶⁰

Zararı Yok! (Fıkra)

Bekçi bağırdı:

—Burada denize girmenin yasak olduğunu bilmiyor musun?

—Ben denize girmedim. Düşüm boğuluyordum.

—Öyleyse zararı yok

Bekçi yürüdü gitti.⁶¹

Gibi fıkralar bulunmuştur. Burada fıkralara, eğlenceli güncelere yer verilmiştir. Aynı zamanda yine “Küçük Fıkralar” başlığı altında kısa kısa fıkralara yer verilmiştir.

Sarhoşun Evi

“Sarhoş —Şoför... Doğru bizim eve git. Adresi hatırlayamıyorum. Fakat caddeyi tut, soldaki üçüncü sokağı sap, kapının önünde elinde süpürge tutan bir kadın görürsen dur.”⁶²

Baba ve Oğul

—Baba Dayak kimlere atılır?

— Hayvanlara

— Ama sen küçük iken annenden her zaman dayak yermişsin !”⁶³

⁵⁹ **Bulmaca**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 35.

⁶⁰ **Konuşulmaz**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 29.

⁶¹ **Zararı Yok**, Hanımeli Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. 36.

⁶² **Sarhoşun Evi**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. s, 24-35

⁶³ **Baba ve Oğul**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 35.

Terbiyecisi

*“Bir bayan tanyorum ünlü terbiyecidir,
Etrafında çocuklar hep pervane gibidir.
Eline adlı mı o, en haylâz çocukları
Düzeltir, adam eder kötü yumurcakları.
Doğrusu tahsili de bir hayli yüksek imiş,
Girdiği kapuları nura garkederimiş!
Analar onunla konuşunca ayılır,
Söylediği sözleri kim işitse bayılır.
Günlerle halkevinde konferanslar vermişti.
Çok kimseler ağzından öğütler dinlemişti.”⁶⁴*

Hanımeli'nin Şakaları köşesindeki şakalar bu şekilde olmaktadır.

2.1.2. Hikâye

Hanımeli Dergisi içeriğinde birçok hikâyeye yer vermiştir. Radyo ve televizyonun, basın ve yayın organlarının çok yaygın olmadığı bu dönemde dergide uzun ve kısa olmak üzere birçok hikâyeye, yazarlar tarafından okuyucuya sunulmuştur. Hikâyelerin konusu çoğunlukla aşk, dostluk, korku üzerinedir. Derginin birinci cildinde 14, ikinci cildinde 11, üçüncü cildinde 12 olmak üzere toplamda 37 hikâyeye yer almıştır.

‘Alkış Tufanı⁶⁵, Dilsiz Oyunu,⁶⁶Aşk ve Para,⁶⁷Karanlıkların Sevgilisi,⁶⁸ Bir Hikâyeye,⁶⁹Arkadaş Hatırı,⁷⁰Randevu, Biten Oyun,⁷¹Ben Ruhlarla Konuştum,⁷² Kınalı Gelin,⁷³Zeynebin Aşkı,⁷⁴Yeşil Işıklar,⁷⁵Allah Affetsin,⁷⁶ hikâyeleri 1948 yılında Hanımeli Dergisi'nin ilk 12 sayısında yer alan hikâyelerdir. Derginin ikinci cildi 1949 yılına ait sayılarda ise; Bir Yılbaşı Hikâyesi,⁷⁷Aşk ve Izdırap,⁷⁸ Hapishane Dönüşü,⁷⁹ O

⁶⁴ Kevser, Gökseven, **Terbiyecisi**, Hanımeli Dergisi, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 15.

⁶⁵ Hayriye, Çamlıbel, **Alkış Tufanı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 18.

⁶⁶ Hüsniye, Balkanlı, **Dilsiz Oyunu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 4.

⁶⁷ Balkanlı, **Aşk ve Para**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 5.

⁶⁸ Balkanlı, **Karanlıkların Sevgilisi**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. 33.

⁶⁹ Hayriye, Çamlıbel, **Bir Hikâyeye**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. 22

⁷⁰ Saadet, Egeli, **Arkadaş Hatırı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 28

⁷¹ Ayten, Koçibey, **Randevu, Biten Oyun**, Hanımeli, Sayı 5-6, 1948, s. 5

⁷² Samime, Köpük, **Ben Ruhlarla Konuştum**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 8, 9, 1948, s. 5-6.

⁷³ Nesrin, Beşkardeş, **Kınalı Gelin**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 28.

⁷⁴ Neriman, Somerk, **Zeynebin Aşkı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 28-29.

⁷⁵ Melahat, Özkan, **Yeşil Işıklar**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 12, 1948, s. 30.

⁷⁶ Samime, Köpük, **Allah Affetsin**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 12, 1948, s. 25.

⁷⁷ Köpük, **Bir Yılbaşı Hikâyesi**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 13, 1949, s. 19.

⁷⁸ Cem, Başar, **Aşk ve Izdırap**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 15, 1949, s. 21.

masumdur, katil benim,⁸⁰Selami Beyin Başına Gelenler,⁸¹Aşka Tecrübe,⁸²Yavan Kadın,⁸³Lokumlar,⁸⁴Şehre Giden Köylü Kızı,⁸⁵Ben Haklı Mıyım,⁸⁶Geç Gelen Adalet,⁸⁷Nedamet⁸⁸ hikâyeleri yer almıştır.Derginin son cildinde de okuyucular hikâyeler ile buluşmaktadır. Alın Yazısı,⁸⁹Onu yalnız bırakmayacağım,⁹⁰Bir Sürpriz,⁹¹Hediye,⁹²Kezban'ın Hilesi,⁹³Yarın Öleceğim,⁹⁴Yatağın Altındaki Adam,⁹⁵O öldükten sonra,⁹⁶Kırşehir Düğünleri,⁹⁷Yıllardan Sonra,⁹⁸Çeyiz Parası⁹⁹ ve Uzaklaş benden¹⁰⁰ 1950 yılı Hanımeli Dergisi'nde yayınlanan hikâyelerdir. Görüldüğü üzere Hanımeli Dergisi edebi metinlere oldukça önem göstermiştir. Fire vermeksizin tüm sayılarında dergi bünyesinde bu türe yer vermiştir.

2.1.3. Şiir

Şiir türü Hanımeli Dergisi'nde tıpkı hikâye gibi önemli bir yere sahiptir. Birinci ve ikinci sayıda birer tane olmak üzere, üçüncü sayıda okuyucuların dergiye yazıp, gönderdiği şiirler bundan sonraki tüm sayılarda dördüncü ve beşinci sayfalarda yerini almıştır. 13. sayıya kadar 'Ayın Seçme Şiirleri' başlığı altında devam eden şiir köşesi,14. Sayı ve sonrasında 'Ayın Güzel Şiirleri' başlığını almıştır. Yalnız 13. sayıda 'Ayşeler'¹⁰¹ adlı şiir tek başına bilinen bir şairin şiiri olarak yayınlanmıştır.Geri kalan tüm şiirler okuyuculara ve dergi yazarlarına aittir. Dergi içerisinde ki şiirler çoğunlukla aşk, sevgi, özlem, aile temalıdır. Dergi de 1948 yılı birinci cildinde 40, 1949 yılı ikinci

⁷⁹ Pakize, Başaran, **Hapishane Dönüşü**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 23.

⁸⁰ Başaran, **O masumdur, katil benim**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 17, 1949, s. 32.

⁸¹ Cem, Başar, **Selami Beyin Başına Gelenler** Hanımeli, Cilt 2, Sayı 17, 1949, s. 33.

⁸² H.T, **Aşka Tecrübe**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 32.

⁸³ Ş. Ayduz, **Yavan Kadın**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 32.

⁸⁴ G. Terim, **Lokumlar**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 34.

⁸⁵ Armağan, **Şehre giden köylü kızı**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 34.

⁸⁶ Mine, Olga, **Ben Haklı mıyım**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 34.

⁸⁷ Nuran, Ben, **Geç gelen adalet**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 34.

⁸⁸ Meliha, Karataş, **Nedamet**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 25.

⁸⁹ B. Adnan, Özer, **Alın Yazısı**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 34.

⁹⁰ Özden, Figen, **Onu Yalnız Bırakmayacağım**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 34.

⁹¹ Ferhunde, Alptekin, **Bir Sürpriz**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 27, 1950, s. 34.

⁹² Leyla, Yurdakul, **Hediye**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 28, 1950, s. 34.

⁹³ Perihan, Demiroy, **Kezban'ın Hilesi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 29, 1950, s. 34.

⁹⁴ Fatma, Esen, **Yarın Öleceğim**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 30, 1950, s. 31.

⁹⁵ Sevgi, Sanlı, **Yatağın Altındaki Adam**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 31.

⁹⁶ A. Özer, **O öldükten sonra**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 34.

⁹⁷ Nesrin, Beşkardeş, **Kırşehir Düğünleri**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 33, 1950, s. 31.

⁹⁸ M.T. Gökmen, **Yıllardan Sonra**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 31.

⁹⁹ Gökmen, **Çeyiz Parası**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 31.

¹⁰⁰ Gökmen, **Uzaklaş Benden**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 35.

¹⁰¹ Faruk Nafiz, Çamlıbel, **Ayşeler**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 13, 1949, s. 3.

cildinde 72, 1950 yılı üçüncü cildinde 52 şiir olmak üzere 36 sayıda toplamda 164 âdet şiir yayınlanmıştır. Hanımeline yalnız üç tane çeviri şiire yer verilmiştir. İlk şiir Melike Tosun tarafından çevrilen, İngiliz şair John Keats'ın 'La Belle Dame Sans Meri' şiiridir. Birinci sayının 4. sayfasında neşredilen bu şiirin ardından, Amerikalı meşhur kadın şair, Sara Teasdale'nin bir şiiri çeviri olarak okuyucuya 3. sayının 16. sayfasında sunulurken, yine aynı sayının 22. sayfasında aynı şairin 'Şam Yıldızı' şiiri, Hanımeli yazarlarından Melike Tosun tarafından çevrilmiştir.

Ayın Güzel Şiirleri köşesinden örnekler aşağıdaki gibidir.

HALİM

*"Karıştı mâziye son nefes gibi... Elem yüklü gemim açıldı suya
Çiğneyip geçtiğim bir günüm daha: Kader rüzgarlarına uydu gidiyor.
Öttü kulağıma yanık ses gibi, Hayatım Kaybolan bir rüya,
Kırlardan yayılan son kahkaha. Mâzi gözlerimde güruh ediyor."102*

VİRÂNE

*"Neşe, ümit bu ruhun neresinde? Senelerce bir hayale bağlanmış.
Baykuşlar içinde çökmüş virane Beklemiş, bekliyor, gelecek sanmış.
Ses vermiyor ağlasan da gülsen de, Bütün bunlar birer tuzak, yalanmış.
Bir kaya gibi hissiz olmuş gönül. Bu yalanlarla, çıldıracak gönül"103*

2.1.4. Roman

Hanımeli Dergisi bünyesinde bulunan, zengin içeriklerine önemli katkıları olan bir diğer edebi tür ise romandır. Yine basın yayın organlarının, radyo ve televizyonların yaygınlaşmadığı bu dönemde roman türü okuyucuları etkisi altına almış, dergi de bu etkinin bilincinde olduğu için roman türüne tüm sayılarında yer vermiştir. Roman türü hacmi gereği hikâye ve şiire nispeten âdet olarak daha az sayıdadır.

Dergide tefrika edilmek sureti ile iki adet romana yer verilmiştir. Aşk temalı bu iki eser 1948-1950 yılları üç cildin 36 sayısında da okuyucuya ulaşmıştır. İlki 'Aşk ve Nefret'¹⁰⁴ romanı olup 26 sayı boyunca ilk iki sayıda 36. sayfada, daha sonra ki sayılarda 30 ve daha çok 32. sayfada yayınlamıştır. İkinci roman ise: Aşk, heyecan,

¹⁰² Jale, Sun, **Halim**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 5.

¹⁰³ Özden, Figen, **Virane**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 27, 1950, s. 5.

¹⁰⁴ Hüsniye, Balkanlı, **Aşk ve Nefret**, Hanımeli Dergisi, Cilt, 1,2,3, 1948-1950.

duygu romanı başlığı ile ‘Seven Erkek Ne Yapmaz’¹⁰⁵ romanıdır. Eser 26. sayıdan itibaren başlamaktadır. Aşk ve Nefret romanı sonlanarak yerini bu romana bırakmıştır. Bu roman ise yayınlandığı her sayının 32. sayfasında son sayı olan 36. sayıya kadar devam etmiştir.

2.1.5. Sinema

Hanımeli Dergisi’nin geniş yelpazesi içerisinde sinema sektörü de yer almıştır. Yabancı sanatçılar, Avrupa Sineması, okuyucunun ilgisini oldukça çekmiştir. ‘Dostumuz Düşmanımız Sinema’ başlığı altında sinema hakkında bilgilere yer verilmiştir. İlk sayıda bir film önerisi ile başlayan bu köşe daha sonra Avrupa Sineması sanatçılarının giyim kuşamı ve Hollywood modası hakkında bilgiler vermiştir. Bir ve ikinci cildin belirli sayılarında yer alan bu köşe, üçüncü cildin tüm sayılarında yer almıştır.

İlk sayı da ‘Smash Up’¹⁰⁶ filmi önerilmiştir. Sinema köşesi daha sonra 4. sayıdan 7. sayıya kadar devam etmiştir. ‘Allo Allo Burası Hollywood’¹⁰⁷ Yıldızların Yaz Tatilleri,¹⁰⁸ Hollywood’da Yaz Modelleri’¹⁰⁹ gibi yazılarda yukarıda da bahsettiğimiz gibi Hollywood yıldızlarının modasından bahsedilmiştir. İkinci ciltte sinema köşesi yine bu minvalde ilerlemiştir. 18. sayıdan sonra sinema köşesindeki bu işleyiş tamamen değişmiştir. Sinema başlığı altında, sinema sanatçılarının modası dışında bu sanatçıların özel hayatları, kişilikleri üzerine yazılar yazılmıştır. Bu tarza yönelen yazılar ‘Hollywood’da iyi bir aile yuvası kuran sanatçılarda vardır: İşte Bing Crosby’¹¹⁰ ile başlar. Sayı 23’e kadar Sinema köşesi dergide yer almamıştır. Fakat 23 ve 24. sayılarda Yıldız adlı yazar ‘Hollywood’un en parlak yıldızları neden Avrupa’da çalışmak istiyor’¹¹¹ ve ‘Hollywood’da Sanatçıları En çok Korkutan Adam Kim Biliyor Musunuz? Esrarengiz Mister Fred’¹¹² yazıları ile sinema köşesine canlılık ve yeni bir geri dönüş kazandırmıştır. Üçüncü cildin tüm sayılarında sinema köşesi Yıldız adlı yazar tarafından ele alınmıştır. Yazıları ise 25. sayıdan başlamak sureti ile sırası ile ‘Hollywood’da Yıldızları Korkutan Joan Fontaine’nin 3 Aşkı, Easther Williams, Ava Gardner

¹⁰⁵ Ayla, Aral, **Seven Erkek Ne Yapmaz**, Hanımeli, Cilt 2,3, 1949-1950.

¹⁰⁶ Gülistan, Deniz, **SmushUp**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 22.

¹⁰⁷ Saadet, Egeli, **AlloAllo burası Hollywood**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 28.

¹⁰⁸ Egeli, **a.g.m.**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 33.

¹⁰⁹ Egeli, **a.g.m.**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 28.

¹¹⁰ Yıldız, **Sinema**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 27.

¹¹¹ Yıldız **Hollywood’un en parlak yıldızları neden Avrupa’da çalışmak istiyor**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 27.

¹¹² Yıldız, **Bir Yıldız Düştü**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 224, 1949, s. 27.

Anlatıyor, Jeanne Grain Cevap Veriyor, Gregory Peck, Greer Garson, Sinema ve Televizyon, Eskiler Ne Yapıyor, Virginia Bruce'le Konuştuk ve Tyrone Power'dir. Tüm bu yazılar sayıların 25. sayfasında yer almıştır.

Hanımeli Dergisi'nde tiyatro sanatı ile ilgili yalnızca bir sayıda yer verilmiştir. 'Don Juan, Gelir Vergisi, Bel Ami' adlı tiyatrolar okuyucuya aktarılmıştır.¹¹³

2.1.6. Edebiyat Konuşmaları

'Edebiyat Konuşmaları' köşesi dergi içerisinde büyük bir hacme sahiptir. Bu köşede okuyucudan gelen, dergide yayınlanan edebi türler üzerine yapılan eleştiriler, öneriler yayınlanmıştır.

*"Çoğumuz, içimizde saklı, derin yazmak aşkını duyarız. Halbuki, küçük istisnasızlıklar yüzünden, büyük istidatlarımızın kullanamaz, körletiriz. Hanımeli'nin bu sayısından itibaren başlattığımız bu konuşmalar umuyoruz ki bize nice bilmediğimiz kalem kıymetlerini ifşa edecektir. Yazdığınız güzel yazıları bize gönderiniz. Size fikirlerimizi söyleyelim. Sayfalarımızı süsleyelim."*¹¹⁴

Sözleri ile bu köşe dergide yerini almıştır. Okuyucuların bu köşeye ilgisi oldukça yoğundur. Yedinci sayıya kadar köşenin girişi yukarıda belirtildiği gibidir. Fakat yedinci sayı ve devamında bu giriş değişmektedir.

*"Hepimiz mektup yazar, fakat çok azımız mektup yazma mevzuu üzerinde düşünmüşüzdür. Bugün size bu konuyu beraberce düşünmeyi teklif ediyoruz. "Mektup yazmak da bir iş midir?... cümlesi gelebilir. Elbette ki mektup yazmak bir iş değildir. Fakat bu işi nasıl yaptığımızı düşünürsek daha iyi yapmamızın çarelerini bulamaz mıyız?"*¹¹⁵

Bu ve bundan sonraki sayılarda dergi, bu köşede edebi türler hakkında yazılar sunmuştur. Tabii okuyuculardan gelen yazılar da devam etmiştir. 10 ve 11. sayılarda bu köşeye verilmemiştir. Birinci cildin son sayısında yeniden bir köşe hazırlanmıştır. Fakat 1949 yılının ilk sayısında bu köşeye sayfa 31'de yer verilmiştir. 'Güzel yazı yazma tekniği' üzerinde durulan sayılar ise 1949 senesi sayılarıdır. "Sayın okuyucularımızdan bi çoklarının emirlerine uyararak bu tamamı bir seri teşkil edecek olan güzel yazı yazma sanatı konuşmalarımıza başlıyoruz"¹¹⁶Bu sayı ve köşe Münir Hayri Egeli imzası ile yazılan son yazılar olmuştur Bundan sonrasında hazırlayan kısmında Hanımeli ibaresi yer almış ve yazılar anonim bir şekilde devam etmiştir.

¹¹³ Gözcü, **Ayın Tiyatro Aktüalitesi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 9.

¹¹⁴ Münir Hayri, Egeli **Edebiyat Konuşmaları** Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 24.

¹¹⁵ Egeli, **a.g.m**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 4.

¹¹⁶ Egeli, **Edebiyat Konuşmaları**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. 4.

1949'un 22. sayısına kadar yazar anonim şekildedir. Yazı Yazma Tekniği ise 21. sayıya kadar devam etmiştir. Yazı yazma tekniği VIII¹¹⁷ teknik anlatımlar 7. sayı sonunda son bulmuştur. Dergi yazı yazma teknikleri ile okuyucuya bir nevi eğitim görevi yapmıştır Öyleki yazı yazma tekniği VI'dan başlayarak: 'Hece, vezin ve kafiye'¹¹⁸ Kısa ve Uzun Hikâyeler'¹¹⁹ 'Aruz ve hece Vezinleri Arasındaki Faklar'¹²⁰ başlıkları ile okuyucuya edebiyat eğitimleri verilmiştir.

*"Bu sayfada okuyucularımızın bize gönderdikleri edebi yazıları inceden inceye tetkikten geçiriyor, tenkit edilecekleri birer birer layık oldukları layık oldukları, ihtimamla tenkit ediyoruz. İyi bulduklarımızı sırasıyla sütunlarımızda yayınlamaktayız. Sayın okuyucularımızdan ricamız, yazılarını yayınlamakta geç kaldığımız takdirde, bizi mazur görmeleridir."*¹²¹

Edebiyat Konuşmalarının bu sayısı ve girişi ile köşe anonimlikten sıyrılıp başka bir kalemin eline geçmiştir. Yazar, sonraki sayıda 'Yazı Yazma Tekniği' ile köşesini doldurmaya devam etmiştir. Yazı yazma tekniği XI ve Hikâyelerimizi, Romanlarımızı Nasıl Yazalım?¹²² Yazıları ile Edebiyat Konuşmalarının eğitim hususu da son bulmuştur. 1950 yılı sayılarının tamamı Adnan Fuat Aral ile okuyucudan eleştiri, öneri, yazılan edebi türlerin tenkidi ve dergiye gönderilen edebi türler ile devam etmiştir.

2.1.7. Karikatürler

Hanımeli Dergisi içeriklerinde karikatürlere de yer verilmiştir. Mizah amacı ile belirli konulara değinilen karikatürler dergi sayılarında azımsanmayacak derecede fazladır. Karikatür örnekleri üçüncü bölümde daha detaylı incelenmiştir.

2.2. GÜNCEL KONULAR

Hanımeli Dergisi zengin içeriğinde Güncel konulara da yer verilmiştir. Okuyucu ile sohbet eder gibi hazırlanan bu köşelerde güncel konular ele alınmıştır. Dergi bünyesinde ele alınan bu konular bazı başlıklar altında işlenmiştir.;

Her sayının ilk yazısı olan 'Biz Bize' köşesidir. Biz bize köşesi yazanı Hanımeli olarak nakledilmiştir. Bir diğer başlık ise Fantezi köşesidir. Bu köşe yalnızca birinci ciltte yer alan bir köşedir. 1948 yılı ilk ciltte yer alan Biz bize köşesinde, ilk dört sayıda

¹¹⁷ Yazı yazma tekniği VIII, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 4.

¹¹⁸ Hece, vezin ve kafiye, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 4.

¹¹⁹ Kısa ve Uzun Hikâyeler, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 4.

¹²⁰ Aruz ve hece Vezinleri Arasındaki Faklar, Hanımeli Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 4.

¹²¹ Adnan Fuat Aral, Edebiyat Konuşmaları Hanımeli, Cilt, Sayı 23, 1949, s. 4.

¹²² Aral, Hikâyelerimizi, Romanlarımızı Nasıl Yazalım?, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 4.

'Hanımeli'nin Gayesi Hakkında Konuşma' başlığı atılmıştır. Burada okuyuculara derginin amacı, ilerleme şekli, Türk kadınına övgüler, derginin içerikleri ve bir önceki sayılara değinmeler bulunmuştur. Daha sonraları ise başlıklar şu şekilde değişmektedir: Mes'ut Olmak İstiyor Musunuz?,¹²³İsraf Ettiğimiz Büyük Servet,¹²⁴ Yazın Kıymeti,¹²⁵Şeker Bayramı,¹²⁶Büyük Hastalık Dedikodu,¹²⁷Kurban Bayramı,¹²⁸Cumhuriyetimiz 25 Yaşında¹²⁹ ve Bu yılı Tamamlarken'dir.¹³⁰ Bu başlıklar ile dergi okuyucu ile samimi bir sohbet havası yaratmıştır. Bu köşe 1949 yılında da yine anonim olarak Hanımeli yazanı ile devam etmiştir. Yeni Yıl Başladı,¹³¹Neden Boşanmalar Çoğalıyor,¹³²Kıskanç Olmaktan Çekininiz,¹³³Saadetin Sırrı,¹³⁴Erkek Gözüyle Kadın,¹³⁵Kocanızın Sevgilisi Olunuz,¹³⁶Güzel ve Çirkin Kadınlar,¹³⁷Gençlik ve İhtiyarlık,¹³⁸Kadının Yaşını Neler Gösterir,¹³⁹Kadın İsterse Erkeği Yuvasına Bağlayabilir¹⁴⁰ yazıları ikinci ciltte yer alan yazılar olmuştur. Derginin üçüncü cildinde yine bu köşe hiç fire vermeden 36. sayıya kadar devam etmiştir. İyi Bir Ev Kadını Olmanın Şartları,¹⁴¹Nasıl Dans Etmeliyiz,¹⁴²Gustolu Şık Olunuz,¹⁴³Rahata Kavuşmak,¹⁴⁴Hangisi Daha Mühim, Güzellik mi Cazibe mi?,¹⁴⁵ İsterseniz Olursunuz,¹⁴⁶Erkekler Kadınların Nelerine Dikkat Ederler,¹⁴⁷Eğer Köpeğiniz Varsa¹⁴⁸Hangisini Beğenirsiniz,¹⁴⁹Gurur ve Tevazu,¹⁵⁰Aşkın Çeşitleri,¹⁵¹İyi Bir Eş

¹²³ Mes'ut Olmak İstiyor Musunuz, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 2.

¹²⁴ İsraf Ettiğimiz Büyük Servet, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 2.

¹²⁵ Yazın Kıymeti, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 2.

¹²⁶ Şeker Bayramı, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 2.

¹²⁷ Büyük Hatalık Dedikodu, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 2.

¹²⁸ Kurban Bayramı, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 2.

¹²⁹ Cumhuriyetimiz 25 Yaşında, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 2.

¹³⁰ Bu Yılı Tamamlarken, Hanımeli Cilt 1, Sayı 12, 1948, s. 2.

¹³¹ Yeni Bir Yıl Başladı, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 13 s. 2, 1949, s. 2.

¹³² Neden Boşanmalar Çoğalıyor, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. 2.

¹³³ Kıskanç Olmaktan Sakınınız, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 17, 1949, s. 2.

¹³⁴ Saadetin Sırrı, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 2.

¹³⁵ Erkek Gözüyle Kadın, Hanımeli Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 2.

¹³⁶ Kocanızın Sevgilisi Olunuz, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 2.

¹³⁷ Güzel ve Çirkin Kadınlar, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 2.

¹³⁸ Gençlik ve İhtiyarlık, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 2.

¹³⁹ Kadının Yaşını Neler Gösterir, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 2.

¹⁴⁰ Kadın İsterse Erkeği Yuvasına Bağlayabilir, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 2.

¹⁴¹ İyi Bir Ev Kadını Olmanın Şartları, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 2.

¹⁴² Nasıl Dans Etmeliyiz, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 2.

¹⁴³ Gustolu Şık Olunuz, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 27, 1950, s. 2.

¹⁴⁴ Rahata Kavuşmak, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 28, 1950, s. 2.

¹⁴⁵ Hangisi Daha Mühim Güzellik Mi Cazibe Mi? Hanımeli, Cilt 3, Sayı 29, 1950, s. 2.

¹⁴⁶ İsterseniz Olursunuz, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 30, 1950, s. 2.

¹⁴⁷ Erkekler Kadınların Nelerine Dikkat Eder, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 2.

¹⁴⁸ Eğer Köpeğiniz Varsa, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 2.

Olmak Mühim Bir Sanattır¹⁵² başlıkları altında ki sohbetler Biz Bize köşesinde okuyucular için hazırlanan, güncel konular olmuştur.

Fantezi köşesi okuyucu ile sohbet havasında geçen belirli konun belirlenip yazarının belli olmadığı, okuyucuya çoğunlukla önerilerde bulunulduğu köşedir. Yalnızca altı sayıda yer almış olan bölümdür. Burada Kızım Sana Söylüyorum,¹⁵³ Kaç yaşında Görünüyorsunuz O Yaştasınız,¹⁵⁴ Güzelliğe Davet,¹⁵⁵ Tarihi Öpücükler¹⁵⁶ Aşk,¹⁵⁷ Kıskançlık,¹⁵⁸ Kızımın Aynası¹⁵⁹ adlı yazılar bulunmuştur. Fantezi bölümünde seçilen güncel konular üzerinden okuyucu ile sohbet havasında seçilen konuların aydınlatılması sağlanmıştır.

Güncel konulara değinerek okuyucuya ulaşılan, sohbet havasında yayınlanan bir diğer köşe ise 1948 yılı içerisi birinci cildinde yalnız dört sayıda yer edinmiş ‘Dert Ortağım’ köşesidir. Bu köşenin yazarı kadınların yaşadıkları problemlere çözüm bulmayı amaç edinmiştir. Birinci ciltte 7, 9, 11 ve 12. sayılarda Dert Ortağı yazanı olarak hazırlanan köşe ikinci cildin 23. sayısından itibaren başlayıp üçüncü cildin tüm sayılarında 28. sayfada yer almıştır.

‘Saadet Halkaları’ 14. sayıdan itibaren Samime Köpük tarafından kaleme alınmış olan köşedir. Burada kadınlara eşleri, sevgilileri veyahut aile ilişkileri hakkında çözümler üretilmekle beraber önerilerde bulunulmuştur. Köşe 19. sayıya kadar devam etmiştir.

Dergide yer alan reklamlar konusunu Güncel konular içerisinde ele almamız yanlış olmayacaktır. Üçüncü bölümde daha detaylı aktaracağımız reklamlar konusu, derginin özellikle ikinci sayısından itibaren başlamaktadır. Birinci sayı sonrasında yoğun ilgi ve talep gören Hanımeli gerek makyaj ürünleri, gerek ev eşyaları gerekse ilaç reklamlarına sayılarında yer vermiştir.

¹⁴⁹ Hangisini Beğenirsiniz, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 33, 1950, s. 2.

¹⁵⁰ Gurur ve Tevazu, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 2.

¹⁵¹ Aşkın Çeşitleri, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 2.

¹⁵² İyi Bir Eş Olmak Mühim Bir Sanattır, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 2.

¹⁵³ Büyük Anne Kızım Sana Söylüyorum Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 3.

¹⁵⁴ Melek O. Nuri, Kaç Yaşında Görünüyorsunuz O Yaştasınız, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 34.

¹⁵⁵ Melike, Tosun, Güzelliğe Davet, Hanımeli, Cilt 1, 1948, s. 3.

¹⁵⁶ Tarihi Öpücükler, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. s 15-38.

¹⁵⁷ Aşk, Hanımeli, Cilt,1, Sayı 5, 1948, s. 34.

¹⁵⁸ Kıskançlık, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 5.

¹⁵⁹ Saadet, Egeli, Kızımın Aynası, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, s. 3, 1949, s. 3.

2.3. BİÇKİ, DİKİŞ-NAKIŞ, ELİŞİ, MODELLER

Hanımeli Dergisi'nin hacminin büyük çoğunluğunu 'Elişi' oluşturmuştur. Nitekim derginin temel amaçlarından biride budur. İstisnasız her sayıda bu konu yer almıştır. Birçok ana başlık ile de yayımlanan elişi konuları ile kadın okuyuculara eğitim vermeyi amaçlayan dergi her sayıda dantel, dikiş, elişi, vb. örneklerini ek olarak armağan etmiştir. Tüm sayılarda elişlerine ayrılan köşeler başlıklar altında incelenmiştir. 1948 yılı başlıkları şöyledir: 'Çamaşır ve Gecelikler, Çiçek Dersleri, Dikiş Dersleri, Masa Örtüleri ve Takımlar, Modeller, Örgü Dantel ve Fileler, Yatak Takımları ve Örtüleri, Yastıklar, Yün İşleri' 1949 ve 1950 yıllarında ise 1948 yılı başlıklarına ek olarak 'Biçki Dersleri, Yapma Çiçek Modelleri, Kazak Örgüleri' başlıkları eklenmiştir.

Çiçek Dersleri başlığı altında, derginin birinci cildinde 11, ikinci cildinde 7, üçüncü cildinde 12 olmak üzere toplam 30 yayın bulunmuştur. Dikiş Dersleri başlığı altında, birinci ciltte 12, ikinci ciltte 9, üçüncü ciltte Biçki Dersleri başlığı altında 12 olmak üzere üç ciltte 33 yayın bulunmuştur. Masa Örtüleri ve Takımlar başlığı altında birinci ciltte 20, ikinci ciltte 12, Üçüncü ciltte ise 22 yayın ile toplam 34 yayın yer almıştır. Modeller başlığı dergide büyük bir hacme sahiptir. Bu başlık altında yalnızca giyim değil ev modelleri, saç modelleri de anlatılmıştır. Birinci ciltte 32, ikinci ciltte 28, üçüncü ciltte 35 adet ile dergi boyunca okuyucuya toplam 95 adet yayın sunulmaktadır. Örgü Dantel ve Fileler başlığı altında birinci ciltte 15, ikinci ciltte 13, üçüncü ciltte 4 adet alt başlık ile toplam 32 yayın yer almıştır. Çamaşır ve Gecelikler yalnız birinci ciltte olup 7 adet yayın yapmıştır. Yine Yastıklar başlığı altındaki yazılar yalnız birinci ciltte 12 adet örnek ile yer almıştır. Kazak Örgüleri başlığı altındaki yazılar ikinci ve üçüncü ciltte yer almamıştır. İkinci ciltte 9, üçüncü ciltte 15 olmak üzere toplam 24 tanedir. Yün İşleri başlığı altında yalnız birinci ciltte okuyucuya 28 adet örnek, model sunulmuştur.

Görüldüğü üzere Hanımeli Dergisi kapak sayfalarında ki 'Moda, Model, Elişi, Sanat Mecmuası' sloganında ki elişi kısmını içeriklerinde fazlası ile bulundurmıştır.

2.4. MODA

Hanımeli Dergisi'nin birinci cildinin kapak sayfasında yer alan 'Kadın Moda, Model Elişi ve Sanat Mecmuası' ibaresinden de anlaşılacağı üzere dergi özelinde moda oldukça mühim ve büyük bir önem arz etmiştir. Moda konusu dergi içerisinde hacimli

bir konu olmuştur. Moda konusu dergi içerisinde birçok başlık altında okuyucuya aktarılmıştır. Neredeyse her içerikte moda, kılık kıyafete atflarda bulunulmuştur.

Yalnızca Türkiye’de değil tüm dünya ülkelerinde savaş sonrasında, kadınların kazandığı haklar, öne çıkmaları, özgüvenlerinin artması kıyafetlerine de yansımıştır. Türk kadını modayı Avrupa kadınlarından takip etmektedir. Tabii ki bu takibi dergiler aracılığı ile sağlamıştır.¹⁶⁰

Hanımeli Dergisi yukarıda da belirttiğimiz gibi farklı başlıklar altında moda konusunu detaylı bir şekilde okuyucuya aktarmıştır. Cumhuriyetten önceki kılık kıyafet anlayışı ile bu dönemin anlayışının farklılığını dergi üzerinden görebilmek oldukça kolaydır.

Ayın Sohbeti köşesi Hanımeli Dergisi’nin, dergi içerisinde Moda konuşmalarını yaptığı ilk köşedir. Yazarı belli olan bu köşede yazarın belirlediği bir konu enine boyuna anlatılarak okuyucuya aktarılmıştır.

‘Kadın Davamız’ başlıklı yazı ile başlayan bu köşe önce amacını belirlemiş, daha sonraki sayılarda yine bu köşede moda hakkında konuşmalar yer almıştır.

“İstanbul Üniversitesinde talebe iken ilk kadın arkadaşlarımızın sınıfa başları örtülü girdiğini hatırlarım. Onlar ancak sınıfta ön sıralarda oturabilirlerdi. Aynı tarihlerde İstanbul Polisi çarşafı, pelerinleri ve etekleri kısa kadınları kovalarlardı... İlk Hoca olduğum Trabzon kız ortaokulunda talebem sınıfa başörtülü girerdi. Kazara başörtüsü düşen kızlara başlarını örtmelerini ihtar etmek emrini almıştım”¹⁶¹

Yazar Cumhuriyetin ilk yıllarında, kadınların giyim konusundaki halini bu şekilde aktarmıştır. Fakat ilerleyen satırlarda “*Şimdi kadın Türkiye’de Avukat, Hekim, Gazeteci ve akla gelen her meslekte erkekle beraber aynı ayarda değer verilen eşit haklı bir vatandaştır.*”¹⁶²Cümle başındaki şimdi ile 1948 yılını işaret etmiştir.

Birinci sayıda Münir Hayri Egeli’nin Kadın Davamız yazısından sonra, Ayın Sohbeti köşesinde Nebahat isimli yazar 2. sayıdan 11. sayıya kadar yani 1948 yılının son sayısına kadar moda yazıları yazmıştır. Tüm yazılar derginin 3. Sayfasında yer almıştır. Bu yazılar şöyledir: Moda Ne Oluyor?, Yeni Moda Nasıl Olacak?, Eski Yeni

¹⁶⁰ Gülçin, Üstün, **Cumhuriyetten Günümüze Toplumda ve Çalışma Hayatında Kadın, Giysilerindeki Değişimler ve Moda Faktörü**, e-journal of new world sciences academy, Cilt 6, Sayı 1, 2011, s. 42.

¹⁶¹ Münir Hayri, Egeli, **Kadın Davamız**, Hanımeli Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 3.

¹⁶² Egeli, **a.g.m**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 3.

Kavgası Yazı Karşılarken, İş Kıyafeti Meselesi, Kadın ve Deniz, Bayram ve Ziyaret Kıyafetleri, Sonbaharı Karşılarken, İyi Giyinmek Sanatı, Kış Modası, Modanın Modelleri. Nebahat isimli yazar tüm bu yazılarda kadın okuyucularını güncel modadan bahsetmiştir. Nasıl giyinilmesine dair öneriler de bulunup ve okuyucunun modayı takibinde yardımcı olmuştur.

1949 yılı derginin ikinci cildinde 13 ve 14. sayılarda, yine 3. sayfada; Yeni Yıla Girenken, Kendine Göre Giyinmek Sanatı, yazıları Nebahat isimli yazara aittir. Fakat 15. sayıda yayınlanan Bahar Güneşi ve Moda Yenilikleri 16. Sayıdaki, İlkbahar Modası, 17. sayıdaki Beyoğlu Kız Sanat Sergisinde Neler Gördüm? yazıları sayıların yine 3. sayfasında isimsiz olarak yazılmıştır. Bundan sonraki sayılarda yani 18. sayıdan 23. sayıya kadar Ayın Sohbeti köşesinde ki moda konuşmaları Rahime Yetiş adlı yazara aittir. Yazara ait başlıklar şöyledir: Anneler Çocuklarını Yetiştirinceye Kadar Eğlencelerinden Fedakârlık yapmalıdır, Yaz Modasının Umumî Hatları, Genç Kızlar Nasıl Giyinmelidir, Bu Sonbaharda Nasıl Giyineceksiniz?, Bu Mevsimde Tayyorler, Roplar, Mantolar Nasıl Olacak?, Kadın Her Yaşta Zarif olabilir. Son sayıda ise Bu Kışın Modası yazısı yer almıştır.¹⁶³

1950 yılı Hanımeli Dergisi'nin son cildinde Ayın Sohbeti köşesi kendi sayfa sayısında olmak üzere tüm sayılarda yer almıştır. Buradaki yazı başlıkları: Dünyaya Yayılan Türk Modası, Erkeklerin Kadınlarda Aradıkları Vasıflar, Göze Hoş Görünmek, İlkbahar Modasının Yenilikleri, İki Mevsim Arasında, Yazın Yenilikleri, Moda Emrediyor¹⁶⁴ olmuştur. 33. sayıda Ayın Modelleri başlığı altında günümüzde yalnızca takım dediğimiz etek-cekete ikilisi olan iki örnek olmak üzere tayyör modeli yer almıştır. Bundan sonraki üç sayıda ve son sayı olan 36. sayıda moda yazısı yer almıştır. 'Kış Modasının Hususiyetleri' adlı yazı Hanımeli yazarı anonim şekilde paylaşılmıştır. 34 ve 35. sayılarda Hanımeli'nin Yenilikleri,¹⁶⁵ Genç Kızlarımız Nasıl Yetişmelidir,¹⁶⁶ yazıları bulunmuştur. Dergi bünyesindeki Ayın Sohbetleri köşesinde moda içerikleri bu şekildedir. Moda mevzusu yalnız bu köşe ile sınırlı kalmamıştır. Dergide ele alınan moda konusu yalnızca giyim üzerine değil, saç, dudak, makyaj vb. birçok konudur.

¹⁶³ A.H. Bu Kışın Modası Nasıl Olmalıdır, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 3.

¹⁶⁴ Rahime, Yetiş, Ayın Sohbeti, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25-32, 1950, s. 3.

¹⁶⁵ Ali Fuat, Aral, Hanımeli'nin Yenilikler, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 3.

¹⁶⁶ Hanımeli, Genç Kızlarımız Nasıl Yetişmelidir, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 3.

Hanımeli Dergisi'nde yer alan diğer moda başlıklarının birkaçına göz atalım: Moda Haberleri¹⁶⁷ başlıklı yazı da tüm dünya da değişen moda anlatılmış, saç, çanta, kıyafet, yeni moda dudak şekillerinden bahsedilmiştir. İyi Giyinmek büyük başlığı ile Lazımdır. Kabildir. Kolaydır¹⁶⁸ yazısı iyi giyinmenin sırrını Paris Modasından da esinlenerek öneriler verilmiştir. Paris Mektubu¹⁶⁹ başlıklı yazıda Paris Modası okuyucuya aktarılmıştır. Dergi bünyesinde anonim olarak ele alınan moda yazıları oldukça fazladır. Daima Güzel Endam Davası Üzerindeyiz¹⁷⁰ yazısında etek modasından bahsedilmiştir. Bahar Elbisem Yok Demeyin, Saç Modası,¹⁷¹ Kaşlar Yeniden İnceliyor ve Değişiyor,¹⁷² Hollywood'da Yaz Modelleri,¹⁷³ Saç Tuvaleti Meselesi Uzun Saçlar¹⁷⁴ gibi başlıklar, özellikle saç ve şapka modası ve buna ilaveten etek modası, kaş modasına dair bilgiler derginin birinci cildinde yer almıştır.

1949 ve 1950 yılında moda yazıları dergide yerini almıştır. Bu ciltte de tıpkı birinci ciltte olduğu gibi isimsiz birçok moda daire yazı bulunmuştur. Yine birinci ciltte olduğu gibi modanın dahil olduğu her konu kaleme alınmıştır. Yeni Saçlar Yeni Başlar,¹⁷⁵ Deri Yelek Modası, Kış Sonu Modası,¹⁷⁶ Sonbahar Modasının Bütün Yenilikleri¹⁷⁷ gibi örnekler Hanımeli'nin moda uyumunu ve hassasiyetini göstermiştir. Moda konusu sinema köşemizde aktardığımız başlıklarda dahil görülmüştür. Yabancı oyuncuların giyim kuşamı, dünya kadınlarının moda anlayışı dergi içerisinde her sayı da aktarılmıştır.

2.5. MUTFAK İŞLERİ

Hanımeli Dergisi içeriklerinden biri de "Mutfak İşleri" başlığı altında okuyucuya sunulan yayınlardır. Bu köşenin içeriklerini yemek tarifleri oluşturmaktadır. 1948 yılı cildinde yalnız 7 sayıda yer alan köşe 1949 ve 1950 yıllarında tüm sayılarda yer almıştır. Böylece Mutfak İşleri adı ile dergi 36 sayı boyunca toplamda 31 âdet başlık ve bu başlıkların altında alt başlıklar olan yayınlar sunulmuştur. Hanımeli Dergisi'nde,

¹⁶⁷ Nebahat, **Moda Haberleri**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 6.

¹⁶⁸ Saadet, Egeli **Lazımdır. Kabildir. Kolaydır**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 19.

¹⁶⁹ Nâzan, Sırer **Paris Mektubu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. s 12-13.

¹⁷⁰ **Daima Güzel Endam Davası Üzerindeyiz**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 22.

¹⁷¹ **Bahar Elbisem Yok Demeyin**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. s,8-14.

¹⁷² **Kaşlar Yeniden İnceliyor ve Değişiyor**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 16.

¹⁷³ Saadet, Egeli **Hollywood'da Yaz Modelleri**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 28.

¹⁷⁴ **Saç Tuvaleti Meselesi Uzun Saçlar**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 16.

¹⁷⁵ **Yeni Saçlar Yeni Başlar**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 13, 1949, s. 23.

¹⁷⁶ **"Deri Yelek Modası", "Kış Sonu Modası"**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. s 17-30.

¹⁷⁷ Zeria, Karadeniz, **Sonbahar Modasının Bütün Yenilikleri**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 9.

yemek, tatlı, kurabiye, içki, reçel, salata, çorba olmak üzere toplam 128 adet tarif yer almıştır. Bu tariflerin yazarı bilinenleri de vardır. Lâkin yazarı bilinmeyen tarifler daha fazladır. Ayrıca tariflerin yanında okuyucuya fikir olması amacıyla aylık yemek listeleri yapılmıştır. Mutfak İşleri köşesinde yer alan bazı tarifler aşağıdaki gibidir;

Fındıklı Biskui

“Malzemesi: 500 gr çekilmiş fındık (kavrulmamış)

400 Gr Pudra Şekeri,

1 Çorba kaşığı un, 2 Bütün yumurta.

Yapılması: 2 Bütün yumurta bir kab içerisinde kırılır, Pudra şekeri ve un elenir. Sonra çekilmiş fındık, un, şeker hep beraber karıştırıldıktan sonra kap içerisindeki yumurtalara avuç avuç ilave edilir. İyice yoğurup hamur haline gelince kaptan çıkarılır. Ya bir tepsi yahut hamur tahtası üzerine alınır. Yuvarlayarak biraz uzatılır. Elma büyüklüğünde parçalara ayrılır. Her parça 3-4 santim kalınlığında oluncaya kadar yuvarlanarak uzatılır. Bu da tekrar 2-3 santimetre kadar parçalara ayrılır. Her küçük parça elle avuç içerisinde yuvarlanıp zeytin şekli verilmek üzere biraz yassıtılır. Tepsiyeye 3er santim ara ile sıralanıp orta hararete 20-25 dakika pişirilir”¹⁷⁸

Garnitürlü Balık

“Malzeme:

1 veya 1,5 kilo balık

250 gr. Kereviz kökü

250 gr. Havuç

250 gr. Maydanoz kökü

Bir miktar defne yaprağı

Karabiber

Garnitür için: yeşil salata, Kırmızı turp, iri zeytin.

Yapılışı: Temizlenmiş balıklar sebzelerle beraber tuzlu suda 20 dakika pişirilir. Sonra balıklar alınır. Kılçıkları ayıklanır. Bir servis tabağına balık şekli verilerek yerleştirilir. Başu ve kuyruğu da ilave edilir. Üzerine Maydanoz yaprakları (Pul süsü verilecektir) süs yapılır. Etrafta ince ince kıyılmış yeşil salata, kırmızı turp ve iri zeytinle süslenir”¹⁷⁹

Elma Reçeli

“Elmaların ufaklarından tercih ediniz. 1,280 kilogram elma için iki kilo şeker kestiriniz. Elmaları soyup çekirdek yataklarını honi ile çıkararak soğuk suya atınız. Yumuşayınca kadar haşladıktan sonra süzerek kestirilmiş şekere atıp, yavaş yavaş kıvama gelinceye kadar kaynatınız. Biraz limon suyu karıştırıp indiriniz”¹⁸⁰

¹⁷⁸ Muzaffer, Er, **Biskui ve Puaça**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 34.

¹⁷⁹ Saadet, Akışık, **Garnitürlü Balık**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 6.

¹⁸⁰ Hanımeli, **Elma Reçeli**, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 6.

2.6. SAĞLIK

Hanımeli Dergisi'nde sağlık konusu olmazsa olmazlardandır. Dergi okuyucusuna sağlık konusunda önemli bilgiler aktarmış, sağlıklı olabilmek hakkında önerilerde bulunmuştur. Vücuda yararlı olan bilgiler dergi içerisinde anonim olarak yahut yazarı belli olarak okuyucuya aktarılmıştır. Sağlık konusunda dergide yer alan bazı önemli başlıklar aşağıdaki gibidir.

Evimizin Sağlığı 'Bademcikler' başlığı altında daha çok kış aylarında, özellikle çocuklarda görülen bademcik sorununun nedeni ve çözümüne dair bilgiler verilmiştir.¹⁸¹ 'Saç Baş Bakımı' başlıklı yazıda saçların dökülmemesi, yıpranmaması ve sağlıklı olması üzerine bilgiler ve öneriler yer almıştır.¹⁸² Birinci ciltte 'Göğüs Bakımı' başlığı altında okuyucuya sağlıklı göğüslerin nasıl olacağı hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca 'Fatoşun Tasaları' başlığı ile 9. sayıdan 12. sayıya kadar 'Yüz Masajları, Yüz Bakımı, Göğüs Jimnastikleri, Sabah Tuvaleti' yazıları yayınlanmıştır.¹⁸³ Koca Ninenin İlaçları, Hardal yazısında hardalın insan sağlığında ki önemine değinilmiştir.¹⁸⁴ 'Hamile Bir Kadın Neler Yemeli' başlıklı yazıda bu defa anne adaylarına faydalı bilgiler aktarılmıştır.¹⁸⁵ Çoğaltılabilecek örneklerden de görüldüğü üzere Hanımeli Dergisi sağlık konusunda oldukça cömerttir. Dergi aracılığı ile okuyucuya sağlık alanında da bir nevi destek olmak amacı edinmiştir.

2.7. SPOR

Sağlık konusunda olduğu gibi Hanımeli Dergisi zengin içeriğinde spor konusunda da oldukça hassastır. Dergide okuyucuya egzersiz, jimnastik, güzel vücut ölçülerine sahip olmak v.b yazılar sunulmuştur. Bu yazılar okuyucuya öneri niteliğinde yazılan yazılardır. Hanımeli'de spor örnekleri aşağıdaki gibidir.

Birinci ciltte "Ayaklarımıza Jimnastik Lazım"¹⁸⁶ ilk spor yazısı olmaktadır. Daha sonra ki sayılarda 'Zayıflamanın On Şartı, üst başlığı ile Endamı Düzelten Jimnastikler,¹⁸⁷ Zayıflamak İçin Ne Zaman Neler Yemeli,¹⁸⁸ Arka Genişliğe Karşı¹⁸⁹,

¹⁸¹ Doktor Abla **Bademcikler**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 14.

¹⁸² **Saç Baş Bakımı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 24-38.

¹⁸³ **Fatoşun Tasaları**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9-10, 1948, s. 3.

¹⁸⁴ **Koca Ninenin İlaçları Hardal**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 31.

¹⁸⁵ **Hamile Bir kadın Neler Yemeli**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1948, s. 29.

¹⁸⁶ **Ayaklarımıza Jimnastik Lazım**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 21.

¹⁸⁷ **Endamı Düzelten Jimnastikler**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. 17.

Sarkık Gerdanlar,¹⁹⁰İp Atlamak,¹⁹¹Göğüs Jimnastiği,¹⁹²Kış gelirken Jimnastik¹⁹³ yazıları bulunmuştur.Jimnastik önerileri yalnızca yetişkin kadınlar için değil çocuklar içinde önerildiği yazı Çocuk Jimnastikleri¹⁹⁴ yazısıdır. Bir diğer öneri niteliğinde ki yazı ise ‘Kadınlara En İyi Spor Yürüyüşür¹⁹⁵ olmuştur. Üçüncü ciltte de spor konusunu jimnastik önerisi doldurmuştur. ‘ Ebedi Genç Kalmanın Sırrı Jimnastik’¹⁹⁶son ciltte yer alan spora teşvik yazısıdır.

2.8. TARİH

Hanımeli Dergisi’nde hacmi geniş olan bir diğer başlık ise ‘Tarih’ olmuştur. Bu bilgiler daha çok tarihi kadın şahsiyetler, dünya kadınları hakkındadır. Dergi sayesinde 1948-1950 yıllarında dergi içerisine dahil edilmiş konular ile dönem hakkında bilgiler edinebilmekteyiz.Üçüncü bölümde daha çok detayına varacağımız Tarih başlığına derginin tüm sayılarında yer verilmiştir.

2.9. ÇOCUKLAR

Kadın odaklı Hanımeli Dergisi içeriğinde çocuklara ithaf edilecek yazılar oldukça fazladır. Nitekim kadın cinsinin olduğu yerde annelik vasfına binaen çocukların da olması muhakkaktır. Hanımeli Dergisi çocuk bakımı, çocuk eğitimi, çocuk sağlığı, çocuk modası ve bebekler hakkında çocuklara üç cildin 36 sayısında da yer vermiştir.

2.10. RÜYA TABİRLERİ VE ASTROLOJİ, RUH PORTRESİ

Hanımeli, 1950 yılında “Rüyanızı Çözelim” başlığı ile okuyuculardan dergiye rüyalarını göndermelerini istemiştir.¹⁹⁷

“Avrupa’da ve Amerika’daki kadın mecmualarının çoktan başladıkları ve her sayılarında biraz daha rağbet kazandığını gördüğümüz “RÜYA ÇÖZME” biz de Türk mecmualığında ilk olarak HANIMELİ’in de başlıyoruz.”¹⁹⁸

¹⁸⁸ Zayıflamak İçin Ne Zaman Neler Yemeli, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 26.

¹⁸⁹ Arka Genişliğe Karşı, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 20.

¹⁹⁰ Sarkık Gerdanlar, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 20.

¹⁹¹ İp Atlamak, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948,s 26-27.

¹⁹² Göğüs Jimnastiği, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 20.

¹⁹³ Kış Gelirken Jimnastik, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, .s39.

¹⁹⁴ Çocuk Jimnastikleri, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949 s. 10.

¹⁹⁵ E. Leman, Kadınlara En İyi Spor Yürüyüşür, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 28.

¹⁹⁶ Ebedi Genç Kalmanın Sırrı Jimnastik, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 26.

¹⁹⁷ Rüyanızı Çözelim, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 29, 1950, s. 31.

¹⁹⁸ a.g.m., s.31.

Rüya çözme uygulamasının Türk dergiciliğinde ilk defa Hanımeli Dergisi'nde gerçekleştiği bu satırlar ile anlatılmıştır. 'Rüyanızı Çözelim' köşesi, ilk sayısında okuyuculardan rüyalarının tabir edilmesi sureti ile gerçekleşir iken daha sonra rüya tabirleri içeriği ve adı değişmiştir. Rüya Tabirleri köşesi Hanımeli Dergisi'nin son sayısına kadar yerini korumuştur.

*"Bu sayımızda okuyucularımıza kendi kendilerine bir kısım rüyalarını nasıl çözebileceklerini öğreteceğiz."*¹⁹⁹

Hanımeli'de rüya tabirleri örnekleri aşağıdaki gibidir.

"Çürük Yemiş: Aldatılmaya Delâlettir

Kuyruklu Yıldız: Yeni ve sevinilecek bir haber alınacağını gösterir.

Kalbe ok saplamak: Aşka, anlaşmazlığın sona ereceğine delâlettir.

Yağmur: Şayet sağanak halinde ise talih, azar azar yağıyorsa üzüntü ve keder getirir."²⁰⁰

Hanımeli Dergisi'nde günümüzde oldukça yaygın olan burç yorumları yalnız iki sayı da yer almıştır. 34 ve 35. sayılarda, 25. sayfada yer alan burç yorumları 'Yıldız Falı' başlığı ile enteresan fal olarak nitelendirilmiştir.²⁰¹

'Ruhunuzun Portresiniz Hazırlayalım' köşesi 1948 yılında dergi içeriklerine dahil olan köşedir. Bu köşede rızaları üzerine okuyuculardan kendilerine ait el yazısı ve bir fotoğraf istenmiştir. Bu istekler nihayetinde okuyucuların ruh portreleri çıkarılmıştır. Bu köşe 11. sayıdan 18. sayıya kadar devam etmiştir.

"Bn. Hatice Kıbrıs (Çapa)

*"Kararsız bir mizacınız var. Çalışkan, iyi kalpli ve başkalarına yardımdan zevk duyuyorsunuz. Alâyiş, gösteriş ve palavradan ziyade sizi basitlik ve sâdelik çekmektedir. İradeniz o kadar kuvvetli ki bazı hususlarda inatçısınız diyebilirim. Mamañih geçimli ve iyi kalpli olduğunuz için muhitiniz tarafından sempati ile karşılanırsınız. Mağmum ve mükedder halinize neş'e ve hareket karıştırsanız mes'ut olursunuz"*²⁰²

2.11. ERKEKLER VE HANIMELİ

Hanımeli Dergisi her ne kadar kadın dergisi olarak yayınlanmış olsa da içerisinde erkekler hakkında yazılarda yer almıştır. Roman ve hikâyelerde başrolleri erkek ve kadınlar paylaşmıştır. Kadın-erkek ilişkileri geniş bir anlatım ile yer almıştır. Yabancı erkek artistler dergi içerisinde tanıtılmıştır.

¹⁹⁹ **Rüyalarınızı Kendinizde Çözebilirsiniz**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 30.

²⁰⁰ **a.g.m.**, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 30.

²⁰¹ **Yıldız Falı**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34-35, 1950, s. 25.

²⁰² **Ruhunuzun Portresini Hazırlayalım**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 15, 1949, s. 34.

‘İşte Bing Crosby’ başlıklı yazıda Amerikalı sinema yıldızı Crosby’in örnek hayatından bahsedilmiştir.²⁰³ ‘Charles Boyer’in Örnek Hayatı’ yazısında da Hollywood yıldızı Boyer’in hayatından bahsedilmiştir.²⁰⁴ Yalnız yabancı artistlerden değil Türk erkek oyuncular da dergiye bir defa da olsa konu olmuştur. Bizim Yıldızlar adlı yazıda ‘Muzaffer Tema’ anlatılmıştır.²⁰⁵ Dergi içerisinde erkekler için elışı örnekleri de yer almıştır. Kadınların eşlerine, erkek çocuklarına ve erkek kardeşlerine yapabilecekleri giysi örnekleri sunulmuştur. ‘Büyük Oğlumuz Güzel Bir Kazak’²⁰⁶, ‘Kocanızı Soğuktan Koruyacak Kruvaze Yelek’²⁰⁷ vb. yazılar bunlara örnektir. Kadın-Erkek ilişkileri başlığında erkeklerin dergide ve derginin yayımlandığı yıllardaki konumunu daha yakından göreceğiz.

2.12. DÜNYADAN HABERLER

Hanımeli Dergisi okuyucusuna yalnız ülke içinden bilgiler sunmakla yetinmemiş dünya dan haberleri de bünyesinde barındırmıştır. Dünya kadınlarından haberler veren Hanımeli dünyada yaşanan önemli gelişmeler hakkında da d bilgiler vermiştir. Dünyadan haberler örnekleri aşağıdaki gibidir.

“Amerika’da elektrik cereyanı ile ısınan ve odayı sıcak tutan yeni ve pek güzel bir halı icadedilmiş;ve mühim miktarda satılığa çıkarılmıştır.”

“Atlas okyanusunda işleyen transatlantiklerden “Normandie” gemisi 105.000 ton olup rahat rahat 10.000 kişi taşıyabilecek durumdadır.”

“Kanada’nın Montreal şehri Belediyesi, genç kızların ve kadınların dizlerinin aşağısını gösterecek şekilde kısa eteklikler giymelerini resmen yasak etmiştir.”²⁰⁸

‘Fransa’da Nezaket Seferberliği’ başlığı altında Hanımeli Paris muhabirinin Fransa’daki 15 günlük bir nezaket konferansına katıldığı anlatılmıştır. Bu konferansta Fransa halkının birbirlerine ve ülkeye gelen turistlere karşı nezaketli olmaları gerektiğine dair konuşmalar yapılmıştır.²⁰⁹

²⁰³ Yıldız, **İşte Bing Crosby**, Hanımeli, Sayı 19, 1949, s. 27.

²⁰⁴ Yıldız, **Charles Boyer’in Örnek Hayatı**, Hanımeli Sayı 20, s. 23.

²⁰⁵ **Bizim Yıldızlar**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 35.

²⁰⁶ **Büyük Oğlumuz Güzel Bir Kazak**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 13.

²⁰⁷ **Kocanızı Soğuktan Koruyacak Kruvaze Yelek**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 10.

²⁰⁸ **Dünya da Olan Garip Şeyler**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 20.

²⁰⁹ Rabia T., Başokçu, **Fransa’da Nezaket Seferberliği**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 30, 1950, s. 20.

2.13. CUMHURİYET'İN 25. YILI

Hanımeli Dergisi'nin incelemeye aldığımız üç yılı Cumhuriyetin İlanının 25, 26 ve 27. Yılına yaşamıştır. Hanımeline bir sayısında 'Şeker Bayramı' başlığı altında Ramazan Bayramını, 'Kurban Bayramı' başlığı altında Kurban Bayramını kutladığını görmekteyiz. Dergi içeriğinde yalnız 1948 yılında Cumhuriyetin 25. Yılı kutlanmaktadır. Mustafa Kemal Paşa ise bir şiir ve bir sayı da vefatının 10. Yılı ile anılmaktadır. Hanımeline Dini ve Milli Bayramlar daha sonraki sayılarda kutlanmamıştır.

'Biz Bize' köşesinde 'Cumhuriyetimiz 25 Yaşında' yazısında Cumhuriyetin İlanı ile kadınlara getirilen haklardan bahsedilmiştir. Kılık kıyafet değişikliğinin, seçme seçilme hakkının, kadınların boşanma hakkına sahip olmasının nasıl özel ve önemli hususlar olduğu yazının konusudur.

*"Bugün, Türk kadını evinin sahibidir. Kocasıyla aynı haklara aynı haklara sahiptir. Memur, hakim, avukat olabilir. Bütün siyasi haklarda erkekten farksızdır. Millet Vekili, belediye üyesi seçer ve seçilir"*²¹⁰

Cumhuriyetin İlanının 25. Yılı kutlamasında bir de anket düzenlenmiş, bu ankette, farklı mesleklerde olan beş kadına Cumhuriyetin Türk kadınına getirdiği haklar hakkında sorular sorulmuş, bu konuda memnuniyetleri dinlenmiştir. Erkekler ile eşit haklara sahip olan bu kadınlar kendilerine verilen bu hakların memnuniyetini dile getirmişlerdir.²¹¹

'Atam Seni Unutmadık' yazısı ile Mustafa Kemal Paşa'nın vefatının 10. Yılı anılmaktadır. 11. Yılı ise yalnızca "Atatürk" şiiri ile yad edilmiştir.²¹²

*"Atatürk'ün hasreti bizden uzaklaştıkça büyüyen, büyüklüğü uzaklaştıkça artan, varlığı işte bizden on yıldır uzak. Onun kurduğu Cumhuriyetin bu onuncu yılında aziz hatırasını "vefakâr Türk anası" en derin saygı ile anıyor"*²¹³

Yazının devamında Atatürk'e methiyeler, minnetler, kadınlar ile ilgili sözleri yer almıştır.

Dini Bayramlar ise Hanımeli Dergisi'nin okuyucuları karşıladığı Biz Bize köşesinde kutlanmıştır. Burada 1948'in Ramazan Bayramı 'Şeker Bayramı' başlığı

²¹⁰ Cumhuriyetimiz 25 Yaşında, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 2.

²¹¹ Samime, Köpük, Cumhuriyetin 25. Yılına Kutlarken, Hanımeli, Sayı 11, 1948, s. 6.

²¹² H. Nusret, Zorlutuna, Atatürk, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 1.

²¹³ Atatürk Seni Unutmadık Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 4.

kutlanmıştır.²¹⁴Yine aynı köşede ‘Kurban Bayramı’ başlığı altında okuyucuların Kurban Bayramı tebrik edilmiş, güzel temennilerde bulunulmuştur.²¹⁵

2.14. BİZE GELEN MEKTUPLAR

Hanımeli Dergisi gerek okuyucuların memnuniyeti gerekse iyi bir tiraj yakalamak niyeti ile okuyucusu ile sıkı bir iletişim kurmuştur. Bunu ‘Bize Gelen Mektuplar’ köşesi ile sağlamıştır. Bu köşe ikinci sayıdan itibaren, son sayı olan 36. sayıya kadar devam etmiştir. İlk 25 sayıda derginin ön kapağının arka sayfasındaki sütunda yer alan köşe, 26. sayıdan, 36. sayıya kadar 29. sayfada yer almıştır. Bu köşede okuyucular, istek, eleştiri, beğenilerini kısa yazılar olmak kaidesi ile Hanımeli’ye göndermişlerdir. Nitekim Hanımeli, bu mektupları cevapsız bırakmamıştır.

2.15. HANİMELİNDE ÖNEMLİ DİĞER BAŞLIKLAR

Bu kısımda Hanımeli Dergisi içeriklerinde yer alan birkaç önemli başlıktan bahsedeceğiz.

‘Kadın Çalışmalı Mıdır?’ başlıklı bir anket ile karşılaşmaktayız. Cumhuriyetin ilanı ile kadınların çalışma hayatına girdiğini bilmekteyiz. Fakat kadın çalışmalı mıdır sorusunun ilanın 25 yıl sonrasında da dergiye konu olduğunu görüyoruz. Anket; çalışma hayatındaki Doçent mimar, avukat, doktor, öğretmen, gişe memuru, daktilocu, ev kadını, terzi, dişçi, kasiyer, kitapçı ve odacı olan kadınlar ile yapılmıştır. Bu kadınlara üç soru yöneltilmiştir:

1. *Çalışmaktan memnun musunuz?*
2. *Acaba çalışan bir kadın mı, yoksa ev kadını mı evini daha fazla mesut edebilir?*
3. *Çalışan bir kadın, ev işlerini de yapmaya vakit bulabilir mi?*

Yapılan ankette çalışmaktan memnun olmayan ve diğer iki soruya da olumsuz cevap veren yalnızca daktilocu ve odacı olmuştur. Diğer tüm meslek erbabı kadınlar kariyerlerinden memnun olmakla beraber, bu kariyerin aile hayatlarının bozulmasına mâni olmadığını söylemişlerdir.²¹⁶

²¹⁴ **Şeker Bayramı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948 s. 2.

²¹⁵ **Kurban Bayramı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 2.

²¹⁶ **Kadınlar Çalışmalı Mıdır?**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 12.

Hanımeli Dergisi'nin bir diğer konu içeriği ise 'Eskilerden Yeni'dir. Derginin tđm sayılarında eski eşyaları,(bunlar kıyafet veyahut bir ev eşyası olabilir) dekorasyon ve belirli işlemeler ile yenileme, kullanılabilir hâle getirme önerileri verilmiştir.

Hanımeli Dergisi'nin içerikleri bu konular dahilinde olmaktadır. Görđldüđü üzere Hanımeli Dergisi çok çeşitli konu içerikleri ile oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Kadınları muhatap alan tđm konulara sayfalarda derinlemesine yer verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HANİMELİNDE KADIN

Hanımeli Dergisi Türk kadınları için hazırlanmış olan bir dergidir. Derginin tüm sayı ve sayfalarında kadınlar için satırlar yer almıştır. Çalışmamızın bu bölümünde Hanımeli Dergisi bünyesinde var olan tüm konuların kadınlar ile ilişkisini incelenmiştir.

3.1. AİLEDE KADIN

Türk toplumunda kadınlar ailenin varlığını belirleyen unsur, gözetimini sağlayacak olan güç olarak görülmektedir.²¹⁷Hanımeli Dergisi'nde aile kurumunun içerisinde eş, kız evlat, çoğunlukta ise anne olarak aktarılmıştır. Anne sorumluluğundaki kadınlara öneriler derginin bu konudaki misyonudur.

Anneler başlıklı yazı da 'Dikkat Edin Kızınız Uyanıyor' ile karşılaşmaktayız. Çocukluk döneminden ergenliğe geçişte genç kızların gireceği yeni vücut şekilleri ve mental değişiklikleri hakkında bilgiler aktaran yazı çocuğun bu psikolojik buhrandan kolayca sıyrılabileceğini yalnızca annenin sağlayacağını söylenmiştir.

“Evet, aziz anne, ilk yapacağınız şey kızınızla arkadaş olmaktır. Birdenbire kendinizi onun yaşına indiriniz. Anneliğin heybetini terk ediniz. Onun sadece akranı olunuz. Zaten siz de hâlâ çok gençsiniz. Bunu pekâlâ yapabilirsiniz. Sonra?... sonrası kolay. Sizin tecrübeleriniz onun size itimadı ile elbirliği edince kızınız yeni bir hayat bulur”²¹⁸

Satırlardan anlayacağımız üzere annelik aile içerisinde kadınlara oldukça büyük bir sorumluluk getirmiştir. Yine 'Anneler' başlıklı bir diğer yazı ise 'Bebeğinizi Nasıl Besliyorsunuz' yazısıdır. Bu yazı annelere bebek emzirme konusunda bilgi vermiştir.²¹⁹Yine kadınlara annelik görevini hatırlatan bir yazı ise 'Yetişmiş Bir Kızım Var' yazısıdır. Bu yazıda evlilik çağına gelmiş kızların iyi eşler bulmalarında ki süreç, maddeler halinde annelere aktarılmıştır. Yazıya göre kızlarının ideal eşi bulmalarındaki baş faktör annelerdir.²²⁰Annelere bir uyarı da 'Sonbahar Bebek Ölümü Mevsimidir' adlı yazı ile gelmiştir. Sonbaharda gerçekleşen hava değişiminin bebeklerde ölüm ile sonuçlanacağını, bu ölümlerin yuvaların yıkılacağına kadar gideceğinden bahis eden yazıda, bebeklerin ölümlerinin annelerin bebeklerine dikkat etmesi ile önlenilebileceğini

²¹⁷ Süleymanov A., Çağdaş, **Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri**, Sosyal Siyaset Konferansı Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2010, s. 58.

²¹⁸ **Dikkat Edin Kızınız Uyanıyor**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 32.

²¹⁹ T., Tecer, **Bebeğinizi Nasıl Besliyorsunuz**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 15.

²²⁰ **Yetişmiş Bir Kızım Var**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 14.

anlatılmıştır. Bu önlemlerin gerekli aşular, serum, dikkatli beslenme, dikkatli giyim ile alınacağı söylenmiştir.²²¹ ‘Ev Kadınının Haftalık Programı’ yazısı adından anlaşılacağı üzere ev kadınlarına bir haftayı nasıl geçireceği üzerine önerilerin bulunduğu yazıdır. Yazıda haftanın yedi gününde ev kadınları için ev temizliği, kişisel bakım, mutfak alışverişi, ev eksiklerini giderme, ev efradına ilgi gösterme, kocasını üzmemeye vb. yapılacaklar listesi yer almıştır.²²²

‘Ailede Saadet’ yazısı, yemek sofrası üzerinden aile içerisindeki saadete değinmiştir. Erkeklerin sofrada beklemekten rahatsız olduğundan ve kadının bu nedenle sofraya hazır olmadan kocasını sofraya çağırması gerektiği, sofraya güzel kıyafetler ile oturması gerektiği kadınlara verilen tavsiyeler olmuştur. Ayrıca kadınların sofrada iken eşinin canını sıkacak konuşmalardan uzak durması gerektiğini öneren yazıda bu gibi kavgalar nedeniyle aile saadetinin bozulacağı ve akabinde yuvanın yıkılabileceği fikri anlatılmıştır.

“Şüphesiz her kadın kocasını evine bağlamak ister. Bunun tılsımı da sofraya ve yemektir.”²²³

‘Aile Bütçesi’ başlıklı yazının alt başlığı aynen şöyledir: ‘Masraflarını Gelirine Göre Ayarlamak, Tasarrufa Riayet Etmek Her Ev Kadınının Başlıca Gayesi Olmalıdır!’ Kadınların aile bütçesine dikkatinin, masraflarda yapacağı dikkatin ehemmiyetinin vurgulandığı yazıda bütçenin nasıl tanzim edileceği hakkında da öneriler verilmiştir.

“Evini seven bir kadın elinden gelen hiçbir şeyi esirgemez. İcabında alışverişini bizzat yapar, yemeğini pişirir, dikişini diker bunlar ona hiç ağır gelmez. Kadın ailede saadeti yaratan başlıca unsurdur. Bunun için hiçbir fedakârlıktan kaçınmaz. Bu saadetin büyük bir kısmı maddi varlıkla temin edildiğinden aile bütçesini de kadının düzenlemesi ve masrafını gelirine göre ayarlaması icab eder.”²²⁴

Dergimizin ‘Dert Ortağı’ köşesinde kadınların ailede eş konumundaki tutumunun nasıl olması gerektiğini, bir okuyucunun dergiye gönderdiği mektup ile görmekteyiz. Kadın okuyucu, mektubunda kocasının kendisini aldatmasını, alkol kullanmasını çocuklarına şiddet uygulamasını ve kocasının kendisini görmezden gelmesini anlatmıştır. Tüm bu olumsuzluklar karşısında kadın kocasından ayrılma

²²¹ Doktor Abla, **Sonbahar Bebek Ölümü Mevsimidir**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 14-34.

²²² Ayla, Aral, **Bir Kadının Haftalık Programı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 20, 1949, s. 17.

²²³ **Ailede Saadet**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 8.

²²⁴ **Aile Bütçesi**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 17.

kararı aldığını dergiye iç dökmek ve fikir almak maksadı ile yazmıştır. Derginin verdiği cevap ise şöyledir:

“Erkek aile hayatında her zaman aldanabilir. Fakat kadının aldanmağa hakkı yoktur. Onun vazifesi sade karılık değildir, çocuklarının olduğu gibi birazda kocasının anası olmaktır. Halbuki bir ana evladının hatta canı de olsa kusurunu affeder. Şu halde size düşeni yazmağa hacete kalıyor mu?”²²⁵

‘Ev Kadınının Günlük Çalışması’ yazısında bir ev kadınının bir günde yapması gerekenler yer almıştır. Uykudan kalkma, kahvaltı, evi temizleme, çocukları ile ilgilenme, yemek hazırlama, kocasını güler yüz ile karşılama akşam yemeği ve uyku ile sıralanan öneriler yazının içeriği olmuştur.²²⁶ ‘İyi Evlat Yetiştirmek Sizin Elinizdedir’ yazısının üst başlığı ‘Çocuğunuzun Terbiyesi’dir. Yazıda annelerin çocuklarını terbiye ederken dikkat etmeleri gereken hususlardan bahsedilmiştir.

“Hiçbir anne unutmamalıdır ki, onun en mühim ve mukaddes vazifesi çocuklarını büyütmek ve onları en iyi bir şekilde yetiştirmektir”²²⁷

‘Kocanızın İşine Karışmayın’ başlıklı yazıda, kadınların, kocalarının yaptıkları meslekler konusunda onlara sorular sormamaları gerektiği, yaptıkları işler konusunda yorum yapmamaları gerektiğinden bahsedilmiştir.²²⁸

‘Genç Gelinler Kabahati Kocalarınızda Bulmayınız’ yazısı ile yeni gelin olan kadınlara evliliklerin de yaptıkları hatalar söylenmiştir. Kıskançlık, ev işlerinde ihmaller, birbirini hor görmek, anlaşmazlıklar alt başlıkları genç gelinlerin bunlardan uzak durması gerektiğini söylenmiştir.²²⁹

“Evli kadınlarımız, kocalarının hayatta karşılaştıkları bin bir sıkıntıyı hesaba katarak daha uysal olmayı planlamalıdır”²³⁰

Hanımeli Dergisi’nde ‘Ailede Kadın’ imajı bu şekildedir. Kadınlar; aile içerisinde eşlerinin ve çocuklarının her türlü bakımını sağlayan, evin ekonomisi de dahil olmak üzere ev işlerini halleden, fedakâr olması gereken ‘yuvayı dişi kuş yapar’ sözünün yuvayı dişi kuş yaşatır, var eder sözünün karşılığı olmuştur.

²²⁵ Dert Ortağı, **Yıkılan Bir Yuva Tekrar Dirilebilir Mi?**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, s. 38.

²²⁶ **Ev Kadınının Günlük Çalışması**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 17.

²²⁷ **Çocuğunuzun Terbiyesi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 12.

²²⁸ **Kocanızın İşine Karışmayın**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 30.

²²⁹ Cem, Basar, **Aile Saadeti**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 7.

²³⁰ **Neden Boşanmalar Çoğalıyor**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. 2.

3.2. KADIN VE EDEBİYAT

Hanımeli edebiyatın türlerini bünyesinde oldukça geniş bir şekilde işlemiştir. Ayrıca edebiyata verdiği önem oldukça büyüktür. Kadınlarında Hanımeli'nin edebiyat satırlarında geniş bir şekilde yer aldığını görmekteyiz. 'Edebiyat Konuşmaları' köşesinde birçok kadının derginin edebi yönü hakkında eleştiriler ve önerilerde bulunmuş olduğunu görüyoruz. Hanımeline kadınlar, kimi zaman şair, kimi zaman yorumcu kimi zaman ise yazardır. Hikâyeler ve romanlarda ise muhakkak olarak bir başkahraman kadın yer almıştır. Özellikle Hanımeline yer alan hikâyeler ve romanlar sayesinde dönemin Türk kadınları hakkında bilgilere ulaşabilmekteyiz. Türk kadınlarının bu dönemde toplumda buldukları konum, sosyal ilişki ve statülerinin hikâye ve romanlara nasıl aktarıldığını yine dergi aracılığı ile öğrenmekteyiz. Hikâyeler ve romanların kadın ekseriyetine girmeden önce, kadınların, şiir türünde Hanımeli Dergisi'nde hangi konumda olduklarını inceleyeceğiz.

3.2.1. Şiir ve Kadın

Hanımeli Dergisi içerisinde şiir türünde kadınları, dergiye gönderilen ve 'Ayın Güzel Şiirleri' köşesinde oldukça yoğun görmekteyiz. Kadınlar şiir türünde, Hanımeli Dergisi içerisinde, 'şair' konumunu almıştır. Dönemin kadınları şiire merakını ve yeteneklerini bu köşede sergilemişlerdir. Türk kadınlarının dergiye gönderdikleri şiirler çoğunlukla aşk, ayrılık, hüznün, gurbet vb. temalar içermiştir. Diğer taraftan dergide tarihi kadın kişiliklerden bahsedeceğimiz bölümde hayatlarından daha detaylı olarak bahsedeceğimiz önemli kadın şairler de yer almıştır.

3.2.2. Hikâyelerde Kadın

Hanımeli Dergisi sayfalarında kadınların yoğunlukta olduğu edebi türler ise hiç şüphesiz hikâye ve roman türleri olmuştur. Dergi bünyesinde yer alan hikâyelerde ve tefrika olarak yayınlanan iki romanda başkahramanlardan biri muhakkak kadındır. Bu türler bize kadınların toplumda buldukları konumu alenen göstermiştir. Yazıların ana konusu çoğunlukla kadın-erkek ilişkileri üzerine olmakla beraber bu ilişkiler, aşk üzerinden değerlendirilmiştir.

Hanımeli Dergisi'nde hikâye yazarı olarak da birçok kadın görmekteyiz. Dergide yer alan edebi türlerde, Hüsniye Balkanlı, Hayriye Çamlıbel, Ayla Aral, Samime Köpük, Saadet Egeli, Ayten Koçibey, Neriman Somerk, Nesrin Beşkardeş, Melahat

Özkan gibi kadın yazarlar yer almıştır. Ayrıca dergi kendi bünyesinde hikâye yazma müsabakaları düzenlemiştir. Bu müsabakalarda başarılı olan yazılar dergide yer almıştır. Kadın okuyucuları yazmaya teşvik anlamında bu müsabakalar oldukça etkili ve önemli olmuştur.

Hanımeli hikâyelerinde kadınlar iki tiplere ile konumlandırılmıştır. Biri evine sadık, çocuklarının annesi ve eşine hizmette asla kusur etmeyen, onun her isteğini yerine getiren kadındır. Diğer tiplere ise erkekleri baştan çıkararak yuvalarını yıkan, zenginlik ve şan şöhret uğruna sevdiği erkeği ve çocuklarını terk eden kadındır. Hikâyeler çerçevesi içerisinde güzel ve alımlı kadınlar genellikle bu güzelliğini yanlış yollarda kullandıkları şeklinde anlatılmıştır. Daha az güzel kadınlar yahut güzel olmayan kadınlar ise daha makul olanlar olarak görülmüştür. Yine hikâyelerin erkek başkahramanı ikili ilişkilerde karısını aldatan konumunda ise bunun sebebi aklını çalan ‘ahlâksız’ bir kadının olmasıdır.

Hanımeli Dergisi’nin ilk hikâyesi olan ‘Dilsiz Oyunu’nda kadın-erkek ilişkisi üzerine yazılmış bir anlatı görmekteyiz. Hikâyenin başkahramanı erkeğin, sadece uzaktan bakıştığı bir kadın hakkında “*Şu beyaz elbiseli kıızı ben kafese koyacağım*” cümlesi ile kadınların elde edilme isteğinin şeklini açıkça görmekteyiz. Kadının kafese koyulabilmek deyimini ile nesnelleştirilmesi görülmüştür.²³¹

‘Aşk ve Para’ hikâyesinde, kadın kahraman Yıldız’ın, erkek kahraman ve aynı zamanda sevgilisi olan ve maddi güçlük çeken Selim’i para uğruna terk etmesi, zengin bir adamı tercih etmesi anlatılmıştır. Aşkın karın doyurmadığına dair birçok cümle ile süslenen yazıda para uğruna sevgilisini terk eden kadın onca şan şöhrete rağmen sevgilisini terk ettiği için derin acı ve sonsuz pişmanlık duymuştur.²³²

‘Randevu’ hikâyesi ise yine bir kadın ve bir erkeğin arasında geçen bir hikâyedir. Kadın kahraman Ayşe, karanlık ve yağmurlu bir günde taksi beklerken bir erkeğin yardımcı olması taksi bulabilmiştir. Aynı taksiye binmek durumunda kalan bu ikilinin birbirini beğenmesi kaçınılmaz olmuştur. İkili ertesi gün aynı durakta buluşmak üzere sözleşmişlerdir. Evine dönen Ayşe’nin iç sesi olarak şu sözleri görmekteyiz:

²³¹ Hüsniye, Balkanlı, **Dilsiz Oyunu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 4.

²³² Balkanlı, **Aşk ve Para**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 5.

“O akşam ne yemek yiyebildi, ne de konuşabildi. Her bakan gözüne kendini ayıpladığını, her kıpırdayan dudağın yüzüne tükürdüğünü zannediyordu. Ayşe, o kusursuz Ayşe, başka bir erkekle arabaya binmiş, aşk sözlerini dinlemiş, ve... ortaya randevu işi çıkmıştı”

Zararsız bir karşılaşma ve beğenin insanlar tarafından duyulursa yüzüne tükürüleceğini düşünen kadın kahraman nitekim anlaştığı yere buluşmaya gider fakat o esnada tanıdığı başka bir erkekle karşılaşp iletişim kurmasıyla işler değişir. Çünkü buluşmaya gittiği erkek onu adama görünce oradan hızla uzaklaşır, Ayşe adama asla bir daha ulaşamaz ve içinde ukde kalır. Hikâyede kendisine önce erkeğin açıldığı anlatılmıştır. Fakat randevuyu kendisinin vermesine rağmen beğendiği ve sözleştiği kadının yanında başka bir erkeğin olması, erkek başkahramanın kadından vazgeçmesine yeterli bir sebep olarak yansıtılmıştır²³³

Yine erkeğin sevdiği kadına güvensizliğinin ve ön yargısının anlatıldığı hikâyeye ise ‘Kınalı Gelin’dir. Gençlik hikâyesini anlatan bir yaşlı adam ile ilerleyen hikâyede, bu adamın vaktiyle bir kadını çok sevdiği onun ile olmak için çok acılar çektiği anlatılmıştır. Evlenme mutluluğuna erişen adam ve kadın nişanlanmışlardır. Köyden okul işleri sebebi ile merkeze inen adama nişanlısının onu aldattığı söylenmiş, bunu hazmedemeyen adam hemen köye gelip, aldatıldığını düşündüğü yere gelmiştir. Burada nişanlısı gerçekten bir adamla konuştuğunu görmüştür. Bu görüntüyü “ ‘*Namusuna ve erkekliğine yediremediğini*’ ” söyleyen adam hiç düşünmeden adam ve kadını silah ile öldürmüştür. Fakat işin aslı kadınla konuşan adamın, kadının yıllar önce çekip giden ağabeyi olmasıdır. Sevdiğini ve kayınbiraderini öldüren adam sonsuz ıstırap ve acı ile hayatına devam etmiştir. Kadının aldatılma durumunda hiç söz hakkı verilmeden namus kavramı ile öldürüldüğünün açık örneğini bu hikâyede görmekteyiz.²³⁴

Üç seri olarak yazılan ‘Ben Ruhlarla Konuştum’ hikâyeleri ise kadınların yazılan hikâyelerden ders çıkarmaları adına yazılmıştır. Nitekim hikâyelerin sonunda yazar bilhassa kadınlara toplumsal mesajlar iletmiştir.

Yakın arkadaşının ölümü ile kedere boğulan Cemil, mezarı başında arkadaşına son görevini yerine getirecek iken bir ruhun ona seslendiğini işitir. Bu ruh, devlet memuru olan ve kendisine iyi davranan bir eşi, bir kızı olmasına rağmen içinde bir huzursuzluk ile hayatından memnun olmayan bir kadındır. Çok güzel ve alımlı olan bu

²³³ Saadet, Egeli, **Randevu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 5.

²³⁴ Nesrin, Beşkardeş, **Kınalı Gelin**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 28.

kadın bu orta düzeyli hayatın kendisine layık olmadığını düşünmüştür. Zenginliğe, elmaslara, kürklere ve lüks bir hayatı olması gerektiğine inanan kadın nihayetinde kocasını ve kızını terk ederek çirkin, bayağı biri olmasına aldırmadan zengin bir adamın metresi olmaya başlamıştır. Avrupa gezileri, zengin ve şaşalı bir hayat ile oldukça mesut olan kadın bir süre sonra bununla da tatmin olmamış aslında istediği yerin kocası ve kızının yanı olduğunu anlamıştır. Fakat döndüğünde kocasının başka bir kadınla yeni bir hayat kurduğunu ve çok mutlu olduğunu görür. Bu acı ile kullandığı araç ile kaza geçirip hayatını kaybeden kadın, Cemil'e kendisi gibi olan kadınlara, hiçbir zenginlik için saadetlerini bozmamaları tembihini vermiştir.²³⁵

Cemil'in konuştuğu ikinci ruh ise bir erkektir. Çok güzel olmasa da iyi ve sadık bir eşi olan ruh, avukatlık mesleğini icra eden, bir çocuğu olan ve maddi durumu iyi olan bir adamdır. Bu adam boşanma davasını gerçekleştirdiği bir kadının güzelliğinden etkilenerek bir süre sonra kadınla bir beraberlik yaşamaya başlamıştır. Evine uğramayan, eşine ilgi göstermeyen bu adam, yeni tanıdığı bu kadına kendini öyle kaptırmıştır ki, karısından boşanıp bu eşsiz güzellikteki kadın ile evlenmiştir. Fakat bu evlilik eski düzenli hayatını yok edip, içki partileri, aşırı masraflar ile dolu bir hayat olmaya başlamıştır. İşinde de eski gücünü yitiren adamın yeni karısı parasının azaldığını görünce adamı terk eder. Adam soluğu eski karısında alır, fakat tüm bu acılara dayanamayan kadın hayatını kaybetmiştir. Adamda eroine ve daha kötü bir hayata düşer, bir tımarhane de hayatı son bulur. Adamın mesajı kendisi gibi olan veya olacak erkeklere olmuştur.

“Düz, temiz, faziletli karılarını, sırf dişiliği var diye fattan ve hayvanlaşan aşiftele feda eden ahmak kocalara anlat ve onlara deki fazilet ve namus bir kadının en güzel ziynetidir.”²³⁶

Konuya girişte bahsini ettiğimiz iki tip kadın örneğini burada görmekteyiz. Güzelliği az sadık bir eş ve erkekleri ağına düşüren kötü kadın. Karısını aldatan erkek ise, verdiği mesajda karısından daha güzel bir kadın tarafından kandırıldığını, başlarda aşkından kahrolduğu kadını işler son raddeye geldiğinde ‘fattan-aşifte’ olarak tanımladığını görmekteyiz.

Ben Ruhlarla Konuştum hikâyelerinin son ruhu ise genç kızlara mesaj iletecek bir ruhtur. Bu ruh henüz on beşindeyken sessiz, sakın ve zenginlikleri olmayan ailesinden

²³⁵ Samime, Köpük, **Ben Ruhlarla Konuştum**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 5.

²³⁶ Köpük, **a.g.m.**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 6.

memnuniyetsizliğini anlatmıştır. Lüks bir hayat, gezmek tozmak ve erkek arkadaşlar edinmek isteyen ruhun, kötü huylu bir arkadaş edinmesiyle tüm dünyası değişmiştir. Bu kötü arkadaş aracılığı ile tanıştığı bir erkek arkadaştan hamile kalır ve okulunu, ailesini terk etmiştir. Bu terk edişten sonra sığındığı kapı ise yine kötü arkadaşdır. Bu sığınma, ruha hayat kadınlığının kapısını açar ve artık bu mesleği yapmaya başlamıştır. Ruhun hamileliğinden olan kız çocuğu serpilip genç kız olmuştur artık. Bir kadın koruma evinde büyüyen kız annesinin mesleğini bilmeden ziyaretlerine gelir ve bu geldiği günlerden birinde o kötü arkadaş sinema bahanesi ile kızını yabancı erkekler ile buluşmaya zorlamıştır. Ruh bunu anladığında kadını öldürür, hapse düşer ve orada verem olup hayatını kaybeder. Ruhun Cemil'den mesajını iletmesini istediği kitle genç kızlardır. Onlara; bir genç kızın yerinin nikâh masası olduğunu, zevkler ve eğlence uğruna ailelerine yanlışlar yapmamalarını ve kötü olan arkadaşlardan uzak durmaları gerektiğini söylemiştir.²³⁷

Hanımeli Dergisi, 1948 yılını yine kötü bir karakterin başkahramanı ile kapatmıştır. 'Allah Affetsin' hikâyesinde bir opera sanatçısının sesini kaybetmesi ile kendisine aşık olan adamı sırf cinsel bir tatmin uğruna kullandığını anlatan hikâyede kadın, sesine kavuşunca adamı terk etmiştir.²³⁸

1949 yılına gelindiğinde hikâyelerde yine aldatan kadın, erkeğin parası için onunla evlenen ya da para için sevdiği adamı terk eden ve bunun sonucunda sonsuza dek mutsuz olan kadın tiplerini yer almıştır. 'Hapishaneye Dönüş' hikâyesinde hasta olan sevdiği kadını tedavi eden bir doktorun, karısı tarafından aldattığını görmekteyiz. Aldatıldığı erkeği öldüren adamın, cezasını çektikten sonra, karsını da öldürüp tekrar hapse dönüşü anlatılmıştır. Karısını öldürdükten sonra "*Büyük bir huzur içinde hapishaneye geri dönüyorum*" cümlelerinin bir kadın dergisi tarafından yorumsuzca yayınlanmış olması oldukça manidardır.²³⁹

Erkeklerin evlendikten bir süre sonra eşlerinden daha genç ve güzel oldukları tasvir edilen kadınlara yönelmeleri de Hanımeli Dergisi kadın temalı hikâyeler oldukça fazladır. 'Ben Haklı Mıyım?' hikâyesi, bir kadının kocası tarafından evliliklerinin ikinci yılında oldukça genç ve güzel bir kadınla aldatılması anlatılmıştır. Kadın karakter bu

²³⁷ Köpük, **a.g.m.**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 6-34.

²³⁸ Samime, Köpük, **Allah Affetsin**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 12, 1948, s. 25.

²³⁹ Pakize, Başaran, **Hapishaneye Dönüş**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 22.

aldatmanın sebebini sürekli kendinde aramıştır. Fakat nihayetinde de bir sebep bulamaz ve artık evlilik yıkılmıştır.²⁴⁰

Kocasının genç bir kadını tercih etmesi ile aldatılan kadın karakterin olduğu bir diğer hikâye ise ‘Geç Gelen Saadet’ tir. Kültür ve eğitim bakımından kocasından daha aşağı konumda olduğunu düşünen kadın karakter sadakatle bağlı olduğu adam tarafından çok genç bir kadınla aldatılmıştır. Bu aldatılmanın sebebini yine kadın karakter kendinde aramıştır. Kocasının aldatması hususunda elinden bir şey gelmeyen kadın, annesinin evine dönmüştür. Fakat aldatıldığı kadının hayatını kaybetmesiyle kocasının kendisine dönüşü aynı hızda olur. Kadın karakter hiçbir şey yaşamamış gibi kocasına geri dönmüş ve böyle bir durumda annesinin yanına dönmeyi bile hata olarak görmüştür.²⁴¹ Yine zenginlik uğruna kendisine değer veren erkeği reddeden ve sonunda kötü yola düşen kadın tiplmesi ‘Nedamet’ hikâyesi ile karşımızdadır.²⁴²

Kadınların vefakâr, çilekeş olarak tasnif edildiği ‘Alın Yazısı’ hikâyesinde ise, hasta döşeğinde ve iflas etmiş olan kocasına sadakatle bağlı olan kadın karakterin hayatı anlatılmıştır. Yaşadığı maddi zorluklara rağmen evinden, hasta kocasından ve hayatı ona zindan eden oğlundan asla vazgeçmeyip hayat mücadelesi veren karakter ömrünün son anlarını dahi bu uğurda harcamıştır.²⁴³

‘Yıllardan Sonra’ ve ‘Çeyiz Parası’ hikâyelerinde ise, kadın karakterlerin kendilerinden yaşça büyük erkekler ile oldukça mutlu olduklarından bahsedilmiştir. Nitekim Hanımeli Dergisi’nde, günümüzde ergen olarak bahsedeceğimiz kadın bireylerin 15-16 yaşlarında evlenebilecekleri vurgulanmıştır. Yıllardan sonra hikâyesinde erkek karakter vaktiyle ilkokulda öğretmeni olduğu kız öğrencisi ile yıllar sonra evlilik gerçekleştirmiştir. Karakterin çarpıcı itirafı ise öğrencisine henüz ilkokul öğrencisi iken aşık olduğunu söylemesidir. Kadın karakter ise bu itirafa gayet olumlu yaklaşarak bu ilişkiyi onaylamıştır.²⁴⁴ Kadınlar için erkekler ile yaş farkının önemsiz olduğunun aktarıldığı bir diğer hikâye ise ‘Çeyiz Parası’dır. Genç kadın karakter, babasından kalan ancak evlenirse alabileceği çeyiz parası olarak bırakılan mirası, hasta annesinin ameliyatı için almak istemiştir. Bunun için formalite bir evliliği, sırf kadına

²⁴⁰ Mine, Olga, **Ben Haklı Mıyım?**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 34.

²⁴¹ Nuran, Bent, **Geç Gelen Saadet**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 34.

²⁴² Meliha, Karataş, **Nedamet**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 25.

²⁴³ Beriye, Adnan Özer, **Alın Yazısı**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 34.

²⁴⁴ Melahat Faik, Gökmen, **Yıllardan Sonra**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 31-34.

yardıml etmek isteyen zengin fakat yaşı geçkin bir adamla gerçekleştirir. Fakat nihayetinde ikili arasındaki formalite gerçek olmuştur. Üstelik çift bu gerçekleşen formalite ile mutlu sona ulaşmışlardır.²⁴⁵

Hanımeli Dergisi bünyesinde, kadınların erkekler ile ilişkileri, ailede ki ve toplumdaki durumları hikâyeler eşliğinde bu şekildedir. Konuya girişte söylediğimiz gibi kadınlar ya para sevdalısı, ya da kocasının her davranışına tamahkâr olarak tasvirlenmiştir. Zengin erkeklerin talep gördüğü bu hikâyelerde kadınların erkeklere kıyasla iyi kişiliklere sahip olması oldukça nadirdir. Nitekim iyi karakterli olan kadınlar ise; daha az güzel ve kocasının her hatasını affedip, hayatın tüm çilesine karşı ayakta durabilen kadınlar olarak anlatılmıştır. Hanımeli Dergisi'nde yayınlanan hikâyeye edebi türünde Türk kadınlarının ataerkil düşünce ile oldukça iç içe olduğu açıkça ortada olmuştur.

3.2.3. Romanlarda Kadın

Hanımeli Dergisi'nde roman türünde kadınların nasıl anlatıldığını 'Aşk ve Nefret', 'Seven Erkek Ne Yapmaz' adlı romanlar ile aktaracağız. Tefrika olarak yayınlanan bu iki roman kadın-erkek ilişkileri üzerine yazılmıştır. Bu iki roman ile kadınların bu dönemdeki toplumsal konumunu hikâyelerde olduğu gibi inceleyebileceğiz.

Hanımeli'nin Romanı başlığı ile yayımlanan ilk roman 'Aşk ve Nefret' romanıdır. Aşk ve Nefret 1948 yılı birinci sayısından, 1950 yılı yirmi altıncı sayıya kadar her ay okuyucuya sunulmuştur. Başkarakterler Çanakkale'nin bir ilçesine atanan, genç, güzel, namusuna düşkün, ahlaklı ve muhafazakâr olarak betimlenen öğretmen Sabiha'dır. Erkek karakter ise zengin, yakışıklı oldukça kibar olan, geçmişinde aşkta yara almış Doktor Zeki'dir. İkilinin birbirine aşk kıvılcımları oluşsa bile yanlış anlaşılmalarda, başka insanların entrikaları ile kıvılcımlanan bu aşk, biranda nefretle bir araya gelmiştir. Yaşanan bazı olaylar neticesinde evlenmek zorunda kalan bu çift, evlilikleri içerisinde aşk ve nefret duygularını birbirilerine yaşatmaktan geri durmamıştır. Nihayetinde roman karakterlerimiz mutlu sona bir bebek sahibi olarak ve birbirilerini severek ulaşır. Romanımızın genel özeti böyledir. Roman içerisinde kadınların yansıtılma şekli ise şöyledir;

²⁴⁵ Gökmen, **Çeyiz Parası**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s.31-34.

Hikâyelerde olduğu gibi romanda da iki tip kadın tiplemesi vardır. Zengin erkek avcısı kadınlar ve namuslu kadınlar. Namuslu kadın tiplemesini romanda başkarakter Öğretmen Sabiha karşılamaktadır. Zengin olmasının da etkisiyle tüm kadınları kendine hayran bırakan erkek ise Doktor Zeki'dir. Bu dönemde yaşayan taşra halkının genç, bekâr ve çalışan bir kadına davranış ve tavırlarını 'Aşk ve Nefret' roman ile görmekteyiz. Gayet safi ve yardım etmek amaçlı yağmurlu bir günde Doktor Zeki'yi evine davet eden Sabiha, bu durum karşısında halkın evine baskını ile karşılaşır. Mahallenin namusunu ayaklar altına alan bu kadına saldırmaya başlayan yalnızca halk değil dönemin okul müdürü, maarif müfettişleridir. Hatta bu müdür ve müfettişler Sabiha'nın meslekten men edilmesini dile getirmişlerdir. Nitekim evlenmeleri de bu durumu kurtarmak için formalite icabı gerçekleşmektedir. Sabiha her ne kadar baskına karşı, *"Cumhuriyet devrinde yaşamıyor muyuz? Herkes hürriyetine sahip değil mi?"* gibi sorular sorsa da kat-i suretle halk yatışmamaktadır. Mesleğinden de olmamak adına Zeki Bey ile evlenen Sabiha evliliğinin ilk gününde, *"istifa etmeniz lazımdır, ismimi taşıyan bir kadını çalıştırmak şerefimle münasip değildir"* sözlerini Zeki Bey'den duymuştur. Kadının çalışması durumu insan şerefi ile ters düşmektedir.

Yine roman içerisinde yer yer erkeklerin aldatma konusunda serbest oldukları fakat kadınların böyle bir durumda 'namussuz, ahlâksız, şerefsiz' oldukları tabirleri kullanılmıştır. "Arkadaşlarımdan duyduğum modern bir fikir" diye Zeki Bey'e karşı belirttiği şu cümleler ile Sabiha yanlış fikirli olarak lanse edilmiştir.

"Erkeklerin yaptıkları çapkınlıklar, günahlar mazur görülüyor affediliyorda, niçin bir kadının mazideki günahı affedilmesin? Kadın ve erkek bugün medeni hayatta müsavi değil mi?"

Nitekim müsavi olmadığını Zeki Bey'in kendisini aldatması ve Sabiha'nın da bu aldatma karşısında tepkisiz kalış ortaya koymuştur. Keza Zeki Bey'de bunu bir hata olarak görmemiştir.²⁴⁶

Hanımeli Dergisi'nin Aşk ve Nefret romanında kadınların durumu bu doğrultuda iken, bu dönemde iki yıl iki ay bu romanı yazıp daha sonra kitap haline getiren Hüsniye Balkanlı'da dile getirilmelidir. Güçlü tasvir, betimleme ve olay örgüsü ile oldukça iyi bir kalemi olmuştur. Üç kısımdan oluşturduğu bu roman olaylar karşısında verilen tepkileri birinci kısmı kadının, ikinci kısmı erkeğin gözünden anlatmıştır. Bu yönü ile

²⁴⁶ Hüsniye, Balkanlı, **Aşk ve Nefret**, Hanımeli, Cilt 1,2,3, Sayı 1-26, 1948-50, s. 32-33.

roman okuyucu da şaşkınlık hissi uyandırmaktadır. Kadın edebiyatçıların bu dönemde oldukça güçlü olduğunu görmekteyiz.

Hanımeli'nin ikinci romanı ise "*aşk, heyecan, duygu romanı*" sloganı ile 'Seven Erkek Ne yapmaz?' romanıdır. Yine bir kadın yazar tarafından yazılan bu romanda bolca zengin ve bu zenginliği ile her şeyi elde edebilecek güçte olan erkek tiplmesi yer almıştır. 26. sayıdan 36. sayıya kadar olan kısmını takip ettiğimiz roman, Hanımeli'nin bu sayılarda 33-34. sayfalarında, Ayla Aral tarafından okuyucuya aktarılmıştır. Yine bu roman ile Türk kadınının önceki hikâyeler ve romanda bahsedildiği şekilde tasvirini görmek mümkün olmak ile beraber, kadın yazarların kuvvetli kalemine tanık olmaktadır.

Hanımeli Dergisi'nde yayımlanan edebi türlerde kadınların tashihi bu şekilde olmaktadır. Kadınların toplumdaki konumunu edebi türler ile açıkça görebilmekteyiz. Edebi türlerde kadınlar, Hanımeli'nin genelinde lanse edilen kadın tiplemesinden farksız değildir. Kadın-erkek ilişkilerinde eşitlik söz konusu olmaz iken, zengin erkeklerin talep görmesi oldukça yoğundur. Kadın: sadakati, tamahkârlığı, az düşünüp az konuşması ve ev işlerinde ki becerisi ile kadındır. Erkek için aldatmak hayatın doğal akışı olarak gösterilmiştir. Kadın ise ancak erkeği yapacağı tüm hatalara rağmen kabul edince kıymet görmüştür. Hanımeli Dergisi'nde namus kavramı kadınlar ile doğru oranda tasvir edilmiştir

3.4. KADIN VE EĞİTİM

Hanımeli Dergisi'nin de üzerinde durduğu dikiş-nakış eğitimleri, dönemin eğitim politikası üçüncü bölümde örneklerini de verdiğimiz kız enstitüleri ile paralel olmuştur. Açılan kız enstitülerinin amacı, bir mesleğe sahip olacak, üretim ve tüketimi sağlayabilecek kadınlar yetiştirirken iyi anne ve iyi ev kadınları da yetiştirmek amacındadır.²⁴⁷ Ülke genelinde kadınlara beş yıl olarak eğitimler verilmiştir. Enstitülerde verilen dersler şu şekildedir: ilk üç yıl genel kültür, sonraki iki yıl, biçki-

²⁴⁷ Turgut, İleri, **Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikaları Bağlamında Kız Enstitülerinin Türk Modernleşmesindeki Yeri ve Önemi**, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, Sayı 65, 2019, s. 206.

dikiş-nakış, elişi, moda, yemek yapabilme, ev idaresi dersleridir. Bu eğitimler sonunda kız çocukları/kadınlar diploma ile mezun olmuşlardır.²⁴⁸

Hanımeli Dergisi sayıları içerisinde eğitim konusunda iki durum ile karşılaşmaktayız. Birincisi Hanımeli'nin okuyucularına verdiği eğitim, ikincisi ise kız okullarına verdikleri destek ve bu okullar ile alakalı bilgileri sayfalarında paylaşmaktır. 1948'in ilk sayısından 1950'nin son sayısına kadar her sayısında kadınlar için; biçki, dikiş, elişleri, çiçek yapımı dersleri başlıkları altında eğitimler sunan Hanımeli bu konuda büyük bir fedakârlık yapmıştır. Bu eğitimlerin çoğunluğu ise dergi sekreteri Hüsniye Balkanlı'ya aittir. Hanımeli'nin kadınların eğitimine dair örnekler ise şöyledir;

Hanımeli'nin 1. sayıdan başlayan dikiş derslerine, 2. sayıdan itibaren 'Yapma Çiçek Dersleri' eklenmektedir. Hanımeli Dergisi bu dersler ile özellikle ev kadınlarına, hem bir uğraş hem de günlük hayatta, iş alanında hayatlarını kolaylaştıracak örnekler vermektedir.

3.4.1. Hanımeli Dergisi Biçki- Dikiş Eğitimi Fihristi

Birinci Cilt Fihristi: 1948Çiçek Dersleri

SayıSayfa

*Mineler*2-9

*Fulya*3-11

*Fındık Gülü*4-5

*Menekşeler*5-11

*Saksı Gülü*6-15

*Saksı Gülü*7-7

*Papatya*8-23

*Yaz Patı*9-25

*Krizantem*10-8

*Karanfil*11-8

Tuvalet Krizantemi 12 -8

Dikiş Dersleri eğitimi 1948 yılı ilk üç sayısında 'Dikiş Dersleri' başlığı ile verilmiştir. Daha sonraki tüm sayılarda 'Biçki Dersleri' adı kullanılmıştır.

²⁴⁸ Ayten Sezer, Arıç, **Ankara'da Modanın Öncüsü Bir Okul: İsmet Paşa Kız Enstitüsü**, Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 14, s. 7.

Dikiş Dersleri

Sayı Sayfa

Dikiş Dersleri1-24

Dikiş Dersleri2-10

Dikiş Dersleri3-10

Biçki Dersleri4-10

Düz Bir Etek5-10

Düz Bir Etek6- 6

5 Parçalı Etek7- 6

6 Parçalı Etek8-22

7 Parçalı Etek9- 8

Tasmalı Kol10-9

Karpuz Kol11-9

Dar Kol12-14

1948 yılına ait Biçki-Dikiş ve Yapma Çiçek Derslerinin dergi özelinde eğitmeni Hanımeli Dergisi Sekreteri Hüsniye Balkanlı'dır.

İkinci Cildin Fihristi: 1949Dikiş Dersleri

Sayı Sayfa

Dirsekten Pensli Kol 13-16

Yakalar 14-10

Biçki Dersleri 16-10

Bir Blüz Nasıl Kesilir 17-14

Çocuklar İçin Bahriye Elbisesi18-16

Çocuklara Zarif Elbise19-33

Yavrumuza Elbise Dikelim21-9

Çocuk Mantosu22-3

Zıbın23-22

Fantezi Çocuk Elbisesi24-22

Yapma Çiçek Dersleri

Sayı Sayfa

Fantezi Kamelya13-35

Fantezi Güller14-11

*Elma Baharı*16-13

*Acem Lalesi*18-24

Yasemin 21-25

*Lale*22-24

*Sardunya*23-24

Yıldız Çiçeği 24-24

1950 yılına geldiğimizde bu dersler dergi sayıları içerisinde daha intizamlı konumda yer almıştır. Yapma Çiçek Dersleri, sırası ile; Düğme Çiçeği, Fantezi Kamelya, Fantezi Fulya, Müğret Çiçeği, Sümbül, Peygamber Çiçeği, Karanfil, Güzel Şekayık, Mine, Menekşe, Kasımpatı başlıkları ile 25. sayıdan 36. sayıya kadar 24. Sayfa da yer almıştır. Yine Biçki Dersleri de; Kızımıza Elbise, Kloş Etek Yapın, Etek Nasıl Biçilir, Spor Ceket, Erkek Çocuklarına Kilot, Düz Omuzlu Sabahlık, Şık ve Kolay Bir Rob, Seyahat Ceket, Kapüşon, Çocuk Mantosu, Roplar Kadar Şık Önlükler, Spor Mantosu başlıkları ile 25. sayıdan 36. sayıya kadar 22. sayfada yer almıştır.

Hanımeli Dergisi'nin kadınların eğitilmesi hususunda gösterdiği emek bünyesi dahilinde gerçekleştirdiği dikiş-nakış dersleri ortaya konmuştur. Elisheri eğitimi olarak adlandırabileceğimiz bu dersler 1948-1950 yılları arasında Türk kadınları için büyük önem arz etmiştir. Zira bu dönemde kadınların tekstil hayatında var oluşları dergi içeriklerden de anlaşılmaktadır.

Hanımeli Dergisi'nin kadın eğitimi ile bir diğer ilişkisi; Kız Enstitülerini ziyaretleri, bu enstitüler ile yapılan ziyaretleri ve kız okullarının yaptığı etkinlikleri okuyucularına aktarmış olmasıdır.

Dergiye gelen mektuplar, edebi türler, dertleşmek üzerine yazılan yazılar dışında Hanımeli Dergisi'nin, okuyucusu ile diğer bir deyişle halk ile çok fazla iç içe olmadığını görmekteyiz. Özellikle bir kadın dergisi olarak dergi içerisindeki kadın eğitimi dışında, kadın faaliyetlerinde çok iç içe girmemiş olan Hanımeli'nin 1948 Ağustos ayında bu tür faaliyetlere iki kere olmak üzere yöneldiğini görmekteyiz.

'Hanımeli Kız Enstitülerinde' başlıklı yazı Hanımeli'nin dergideki eğitimler dışında bu alandaki ilk faaliyeti olmuştur. Bu köşeye Bergama, Maraş, Giresun ve Gaziantep Kız Enstitüleri'nden bilgiler, dergi muhabirleri tarafından gönderilmiştir.²⁴⁹

²⁴⁹ Hanımeli Kız Enstitülerinde, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 30.

Kadın Meslekleri başlıklı yazıda ise ‘Kızılay Hemşire Okulu’ anlatılmıştır. 948. Mezunlarını çıkaran hemşire okulunun özelliklerinden bahsedilerek meslek seçimi yapılırken buranın göz ardı edilmemesi önerilmiştir.²⁵⁰

‘Kadıköy Kız Teknik Enstitüsünün Parlak Defilesi’²⁵¹ kız öğrenciler tarafından hazırlanan bir defile anlatılmıştır. Bu defileye dergiden kişiler davet edilmiştir. Davete icabet eden kişiler, dergide bu defileden bilgiler aktarmıştır.

*“Oradan ayrılırken; kızlarımızın bedil zevkini, zarif buluşunu ve yarının Türk anasının nelere kadir olabileceğini haz ile düşünüyorum.”*²⁵²

Bir diğer gidip yerinde görme ‘Ereğli Kız Sanat Okulunda’ gerçekleşmiştir. ‘Yarının Terzileri, Modistleri Nasıl Yetiştiriyor?’²⁵³ yazısı ile Hanımeli, Sanat Okulunun genç öğrencilerine desteklerini belirtmişlerdir.

*“Sanatkâr ruhlu Türk nineleri eskiden eşsiz ve ince sanatın şahikasına varmışlardı. Genç nesilde bu yolda yürümeye hatta onları geçmeye hazırlanıyor”*²⁵⁴

‘Alaka Verici Bir Anket’ başlığı ile ‘Enstitülerimizi Bitiren Kızlarımız Terzi Oluyorlar Mı?’²⁵⁵ yazısı yer almıştır. Esasen yazı anket değil röportajdır. Eski bir kadın terzi ile akşam sanat okulları hakkında bir konuşma gerçekleşmektedir. ‘Enstitü ve San’at Okulları İlerliyor’ başlıklı yazı Beyoğlu, Kadıköy, Nişantaşı Enstitülerinin yapmış olduğu defileler ile halkın takdirini kazandığı anlatılmıştır.²⁵⁶ Hanımeli Dergisi bu memnuniyeti ise şu cümleler ile aktarmıştır:

*“İlk zamanlarda nispeten fakir halli aile kızlarının devam ettirdikleri enstitü ve sanat okullarımıza bugün her soysal sınıftan kızlarımız kaydolmakta bu suretle randımanları da tabiatıyla artmaktadır. Gösterdikleri yüksek başarıdan dolayı Hanımeli, gerek öğretmenlerini gerek kızlarımızı hararetle tebrik eder.”*²⁵⁷

²⁵⁰ Kızılay Hemşire Okulu, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 21.

²⁵¹ Rahime, Yetiş, Kadıköy Kız Teknik Enstitüsünün Parlak Defilesi, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 22-35.

²⁵² Yetiş, a.g.m., s. 35.

²⁵³ Yetiş, Yarının Terzileri, Modistleri Nasıl Yetiştiriyor, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 25.

²⁵⁴ Yetiş, a.g.m., s. 25.

²⁵⁵ Ayla, Aral, Enstitülerimizi Bitiren Kızlarımız Terzi Oluyorlar Mı?, Cilt 3, Sayı 27, 1950, s. 31.

²⁵⁶ Enstitü ve San’at Okulları İlerliyor, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 25.

²⁵⁷ a.g.m., s. 25.

‘Terzilik Okulunun Tertiplelediği Defileli Balo’ ise

“İstanbul’da ilk defa yapılan bu baloda şehrimizin tanınmış terzileri modellerini canlı mankenler üzerinde davetlilere takdim ettiler”²⁵⁸cümleleri ile başlamıştır. Yine Hanımeli ilk defa yaşanan bu durumu desteklemiş ve satırlara dökmüştür.

‘Aydın Kadın Hareketleri’²⁵⁹ başlığı ikinci ciltte yayımlanmaya başlamıştır. Bundan sonra yayınlandığı sayılarda başlık değişikliği olsa da konu içeriği aynı olmuştur. Ülke içerisinde ve dünyadan kadınlar tarafından gerçekleştirilen faaliyetler bu köşede sunulmuştur. Hanımeli; Aydın Kadın Hareketleri köşesi Kız Okullarının faaliyetlerini dergi sayılarında okuyuculara aktararak bu faaliyetlere desteğini göstermiştir.

‘Kız Kolejinde Tören, Mithat Paşa Enstitüsünün Sergisi, Hemşireler Okulu Müdürü İsviçre’de, Adapazarı Sanat Okulunun Sergisi, Burdur Kız Sanat Okulunun Sergisi, Sarıyer’de Sergi’ başlıklı yazılar adı geçen kız okullarını tebrik etmiş ve Haziran 1949’da gerçekleşen bu faaliyetleri okuyuculara aktarmıştır.²⁶⁰

Aydın Kadın Hareketleri köşesi bir sayıda kalmamış daha sonraki sayısında; Edirne, Aydın, İnegöl, Bolu, Ankara ve Mersin’deki Akşam ve Kız Sanat okullarının yine Haziran ayında gerçekleştirdikleri sergileri ve açılışları anlatmıştır.

“HANIMELİ- Enstitü ve sanat Okullarına hizmet etmeğe daima âmadedir. Onlardan alacağımız haberleri seve seve sütunlarımıza geçireceğiz”²⁶¹

Uzun süre dergi içerisinde bulunmayan bu köşe 1950 yılı 3. cildinde yalnız iki sayıda farklı isimlerle yer almıştır. ‘Enstitülerimizin Bir Aylık Faaliyeti’ başlıklı yazıda 1950 Haziran’ı Ürgüp, Konya, İzmir, Mersin, Kayseri, Niğde, Siirt, Tarsus, Aydın, Edirne, Maraş, Afyon Akşam Kız Sanat Okulları ve Kız Enstitülerinin faaliyetleri anlatılmıştır.²⁶²

²⁵⁸ A.H. **Defileli Balo**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 28, 1950, s. 25.

²⁵⁹ **Aydın Kadın Hareketleri**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 20.

²⁶⁰ **a.g.m.**, s. 20.

²⁶¹ **a.g.m.**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 28.

²⁶² **Enstitülerimizin Bir Aylık Faaliyeti**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 25.

‘Aynın Kadın Takvimi’ başlıklı yazı ise bu minvaldeki yazıların sonuncusudur. İçeriğinde ‘Yeni Mezun Olan Hemşirelerimiz, Bir Kız Lisesi Öğrencilerinin Avrupa Seyahatleri, Paris’te Tetkikler Yapan Üniversiteli Kızlarımız’ başlıkları yer almıştır.²⁶³

Görüldüğü üzere Hanımeli ilk yılında dergi bünyesindeki dikiş-elışı eğitimi yoğunluğu ile kadınlara desteğini sağlarken, 1949 ve 1950 yıllarında kadınların eğitimine büyük özveri göstermiştir. Bir diğer önemli husus ise şudur: Derginin ilk sayılarında kadınların eğitimlerinin şehirlerde ve sanat kız okulları-enstitülerinde sınırlı olarak görülmesidir. 1950 yılında ise kız öğrencilerin Avrupa ve Paris seyahatlerini dönemin kadınlarının eğitim hayatında ilerlediklerini görmekteyiz. Tüm bu ilerlemelerin Hanımeli tarafından destek görmesi de kadın basın yayın organlarının kadınların yanında olduğunun göstergesidir.

3.4. KADIN VE ÇOCUK

Anne profilinde ki kadının olduğu her yerde çocukların varlığı mutlaktır. Hanımeli Dergisi’de bu mutlaklığı bünyesinde oldukça geniş almıştır. İçerisinde çocuk sağlığından, bakımına, eğitiminden giyimine ve modasına dair birçok yazı bulundurmıştır. Hanımeli Dergisi çalışma alanımız yıllarının tüm sayılarında çocuk-bebek yazılarına rastlamak mümkündür.

‘Yavrum Okula Gidiyor’ yazısı annelere, öğrenci olan çocukları için atkı bere örneklerini içermiştir.²⁶⁴Bu tür yazılar dergi bünyesinde oldukça fazladır. Çocuklar için hırka, yelek, elbise, çorap, süveter, kazak vb. birçok örgü işleri derginin her sayısında yer almıştır.‘Yavrumuza Elbise Biçelim,’²⁶⁵‘Zarif Bir Çocuk Mantosu,’²⁶⁶‘Erkek Çocuklara Elbise’²⁶⁷ yazıları Hanımeli’nin çocuklar için hazırladığı örgü, biçki-dikiş örneklerdir.

‘Bebeğinizi Nasıl Besliyorsunuz?’ ile çocuk sağlığı yazılarının ilkidir. Yazıda anne sütünün çocuk için kıymeti anlatılmıştır.²⁶⁸ Daha sonraki sayılarda ise ‘Çocuğunuzun Sıhhati ile Alâkadar Mısınız?’,²⁶⁹‘Çocuğunuzun Sıhhati,’²⁷⁰ ‘Çocuk Bakımı,’²⁷¹Çocuk

²⁶³ **Aynın Kadın takvimi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 33, 1950, s. 8.

²⁶⁴ **Yavrum Okula Gidiyor**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 12.

²⁶⁵ **Yavrumuza Elbise Biçelim**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 9.

²⁶⁶ **Zarif Bir Çocuk Mantosu**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 22.

²⁶⁷ **Erkek Çocuklara Elbise**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 13.

²⁶⁸ T. Tecer, **Bebeğinizi Nasıl Besliyorsunuz?**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 15.

²⁶⁹ F. Tunçelli, **Çocuğunuzun Sıhhati İle Alâkadar Mısınız?**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 15, 1949, s. 10.

Sağlığı,²⁷²Çocuklarda Diş Çıkarma Hastalığı,²⁷³yazıları yer almıştır. Bu sayılardan sonra ise çocuklar için açılmış köşeler ‘Çocuk Bakımı’ ve ‘Çocuğunuzun Sıhhati’ başlıkları altında olmuştur. ‘Hamile Bir Kadın Neler yemeli,²⁷⁴Çocuk Jimnastikleri²⁷⁵ ise bir diğer konu başlıkları olmuştur. Görüldüğü üzere Hanımeli, Çocuklar üzerine tüm konulara değinmiştir. Ve bu minvaldeki yazıların tümü 36 sayı boyunca dergide yer almıştır. Çocuk sağlığı üzerine yazılan tüm yazılar Hanımeli Dergisi tarafından annelere tavsiyeler, faydalı bilgiler ve uyarılar ile doludur. Hanımeli içeriklerinde, çocuğun emzirilme taktiğinden, beslenmesine, sağlıklı olması için yapılabilecek her konuda bilgiler aktarılmıştır.

Çocuklar için ayrılan sayfalarda yalnızca çocuk sağlığı bulunmamaktadır. Aile içerisinde anne babanın çocuklar ile iletişiminin nasıl olacağına dair bilgilerde bulunmuştur.‘Geçinemeyen Ana-Baba Çocuğunu Mahveder,²⁷⁶Çocuklarımızla Nasıl Konuşalım,²⁷⁷ Canlı Örneklerle Çocuk Terbiyesi,²⁷⁸ Çocukların Yanında Her şeyden Bahsetmeyiniz,²⁷⁹Çocuğunuzun Manevi Varlığını Anlayınız²⁸⁰ yazılarıdır. Bu yazılar ise çocukların bir birey olduklarının aile tarafından anlaşılması gerektiği, her şeyden önce onlara karşı aile içerisinde hassas olmaları gerektiği anlatılmaktadır. Çağa uygun olarak terbiyeli çocuklar yetiştirilmesinin gerektiğini savunan Hanımeli, çocukları kıymetli görmekte ve bakımlarının özenli olması gerektiğine inanmaktadır. Ayrıca Hanımeline birçok okuyucudan onlarca çocuk fotoğrafı gönderilmektedir.

3.5. KADIN-ERKEK İLİŞKİLERİ

Hanımeli Dergisi içerisinde hacmi geniş olan bir diğer konu ise kadın-erkek ilişkileridir. Dergimizin çalışma çerçevesi içerisinde olan neredeyse tüm sayılarda kadın-erkek ilişkileri hakkında değinmeler yer almıştır. Bu değinmeler daha çok karı ve kocalar, nişanlı çiftler içindir. Daha çok kadınlara verilen öneriler, eşleri ile ilişkileri üzerinedir. ‘Aman Kocanı Kaybediyorsun’ yazısı dergimizde kadın-erkek ilişkileri

²⁷⁰ Hanımeli Doktoru, **Çocuğunuzun Sıhhati**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 17.

²⁷¹ Hanımeli Doktoru, **Çocuk Bakımı**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 17.

²⁷² **Çocuk Sağlığı**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 20.

²⁷³ Hanımeli Doktoru, **Çocuklarda Diş Çıkarma Hastalığı**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 12.

²⁷⁴ **Hamile Bir Kadın Neler Yemeli**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 29.

²⁷⁵ **Çocuk Jimnastikleri**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 10.

²⁷⁶ **Geçinemeyen Ana-Baba Çocuğunu Mahveder**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 14.

²⁷⁷ A.E, **Çocuklarımızla Nasıl Konuşalım**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 30, 1950, s. 17.

²⁷⁸ **Canlı Örneklerle Çocuk Terbiyesi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 12.

²⁷⁹ **Çocukların Yanında Her şeyden Bahsetmeyiniz**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, s. 16.

²⁸⁰ M.F, **Çocuğunuzun Manevi Varlığını Anlayınız**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 16.

üzerine yazılan ilkyazıdır. Yazıda genç yaşta evlenmiş olan bir kadının kısa süre sonra boşanmak isteği üzerinedir. Yazar ise kadına kocasını kaybettiğini anlatmıştır.²⁸¹

Dergi sayıları içerisinde kadınların erkeklerden beklentileri üzerine çok az sayıda yazı yer almıştır. Bunlardan biri de; ‘Kadın; Saadeti İçin Erkekten Ne Bekler?’ yazısıdır. Anket olarak hazırlanan bu yazıda biri avukat biri sanatkâr olmak üzere iki kadına, kadınların evlilikten ve evlilik içerisinde erkeklerden beklentileri sorulmuştur. Kadınların ikisi de aynı minvalde cevap vermişlerdir. Kadınlar cevaben erkekten duygu ve görgü beklediklerini söylemişlerdir. Kendilerine düşen görevlerin ise, sabırlı olmak, fedakâr olmak olduğunu dile getirmişler. Böylece kadının aile saadetinde daha özverili olması gerektiği vurgulanmıştır.²⁸²

‘Saadet Aramakla Bulunmaz Çünkü Elimizin Altındadır’ adlı yazı da kadınların kocalarını küçük şeyler ile de mutlu edeceğine dair örnekler verilmiştir.

*“Evinizin ufak bir cennet olması için kocanızın gömleğinden eksik bir düğme, ceketinde bir leke, acele gidiyorken kopan ayakkabı bağının bir yedeği bulunmaması, seyahate giderken bavulunun anahtarsız olması küçük rahatsızlıklara, hatta bu göze batmayan küçük şeyler, mes’ut bir aileyi yıkabilir dersem mübalağa mı olur?”*yazı bu cümleler ile başlamıştır. Devamında erkeklerin kılık kıyafetlerine eşleri tarafından özen gösterilmez ise erkelerin o evliliği bitirebilecekleri söylenmiştir. Ailenin saadetinin erkeğin pantolon, ceket, gömlek, şapka, tıraş takımları ve ayakkabılarının özeni ile sağlanabileceği söylenmiştir.²⁸³

Hanımeli Dergisi içerisinde kadın-erkek ilişkileri hakkında yorumlamaların en yoğun olduğu köşelerden biri Saadet Halkaları köşesidir. Bu köşede yazar başlıktan anlayacağımız üzere kadın-erkek ilişkilerinde saadete, huzura ulaşabilmenin ipuçlarını okuyucusuna sunmuştur. Fakat bu ipuçları çoğunlukla yine ‘yuvayı dışı kuş yapar’ mantalitesi ile kadınlara yöneliktir. Saadet Halkaları örnekleri aşağıdaki gibidir:

‘Memnun Olmak San’atı’ adlı yazı maddi imkânsızlıklardan rahatsız olan evli bir kadının bu durumu sürekli kocasına anlatması ile başlamıştır. Yazının devamında kocanın elinden geldiği kadar karısını memnun etmeye çalıştığı, beceremediği ve bu memnuniyetsizlikler sonucunda kocanın evinden uzaklaştığı, daha uysal bir kadını,

²⁸¹ **İğne İplik**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 18.

²⁸² Feriha, Becerikli, **Kadın; Saadeti İçin Erkekten Ne Bekler?**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 6.

²⁸³ **Saadet Aramakla Bulunmaz Çünkü Elimizin Altındadır**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 10-34.

karısına tercih ettiği anlatılmıştır. Yazının önerisi burada kadınlardır. Hayatlarından memnun oldukları sürece mutluluklarının artacağı anlatılmaktadır. Yazı şu cümleler ile son bulmuştur:

*“Kocanız size ihtimam, sevgi ve alâka gösterdiği zaman ona daha fazla ehemmiyet verin, olduğunuzdan memnun görünün ki o bunları sizi daha memnun ve mesut görmek heves ve isteği ile arttırsın”*²⁸⁴

Saadet Halkaları köşesi bir diğer başlığı ise ‘Mes’ut musunuz? Eşinizi Mes’ut edebiliyor musunuz? Eşinizin sizi mes’ut etmesini istiyorsanız, onu mesut etmeğe çalışın. Saadet, biraz fedakârlıktır.’Başlıktan anlaşılacağı üzere yine mutluluğun ilacının kadının eşini mutlu etmek ile olacağı anlatılmıştır. Bu anlatı üzerine tam on tane uzun uzun öneri yazılmıştır. Önerilerin hepsinde evlilik içerisinde, erkek kötü bir konuşma gerçekleştirir ise dahi kadının olumsuz karşılıklar vermemesi gerektiği, eşe karşı yumuşak tatlı dilli olunması gerektiği, eşe hediyeler almayı, özel ihtiyaçları itina ile karşılamayı bilmek gerektiği vb. cümleler yer almıştır.²⁸⁵

“Eğer siz kocanızı memnun ediyorsanız; onu hiçbir kadın baştan çıkaramaz” cümlesi Saadet Halkalarının “Kıskançlık” adlı yazısında geçmektedir. Yazı kadınların kocalarını kıskanmamaları gerektiğini, kıskançlıktan bunalan kocanın eşini aldatabileceği, yuvasının dağıtabileceğinden bahsedilmektedir. Ve kıskançlık ile yıkılan yuvanın haklı bir yıkıma uğradığı söylenmiştir.²⁸⁶

‘Kocanızın Sevgilisi Olunuz’ başlıklı yazı da kadınların kocalarının nasıl sevgilisi olacaklarına dair bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler kadınların evlenmeden önceki giyim kuşama özenlerini, eş adaylarına duydukları sevgi heyecanı evlendikten sonra yapmadıklarına dairdir. Öneri ise kadınların davranış ve yaşayışlarının evlilik içerisinde evlenmeden önceki halde olması gerektiği anlatılmıştır.²⁸⁷

‘Nişanlınız Sizi Seviyor Mu?’ evlilik aşamasında ki genç kızlara sunulan bir testtir. Test, Sizinle evlenmek istiyor mu? Annenize çiçek getiriyor mu? Sizi arkadaşlarıyla tanıştırmaktan çekiniyor mu? Sizi dışarıya çıkarmamak için işinin olduğunu ileri sürüyor mu ? Gibi sorulara karşılık veren kadınlar cevaplar neticesinde

²⁸⁴ Samime, Köpük, **Memnun Olmak San’atı**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. 20.

²⁸⁵ Köpük, **Saadet Halkaları**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 15, 1949, s. 8.

²⁸⁶ Köpük, **Kıskançlık**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 14.

²⁸⁷ **Kocanızın Sevgilisi Olunuz**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 2.

nişanlılarının onları sevip sevmeyeceği sonucuna ulaşmışlardır.²⁸⁸ ‘Sözlü Olduğunuz Genç Sizi Seviyor mu?’ Testi bir önceki test ile aynı yöntem, aynı anlam fakat farklı sorular ile hazırlanan bir diğer testtir.²⁸⁹

‘Kadın İsterse Erkeği Yuvasına Bağlayabilir’ yazısında ise yine bir erkeğin evine bağlanmasının, eşine sadık olabilmemesinin ancak eşinin ona davranışları ile olabileceğini anlatılmıştır.²⁹⁰

‘Erkek Gözüyle Kadın’ yazısının son sözleri aynen şöyledir:

*“Güzellik her zaman saadet getirmez, Bir erkeği yalnız güzel bir kadın hiç de tatmin edemez. Kadın güzelliği ile veya kadınlığı ile şımarıp, mânâsız hareketler yapmamalıdır. Erkekler böyle kadınlardan nefret ederler ve onlara kıymet vermezler. Rahata kavuşmak ve kalbi huzursuzluktan kurtarmak için biricik gaye: geniş ve olgun bir görüşe malik olmaktır”*²⁹¹ yazı bu kısmın öncesinde de temelde erkeklerin dış görünüşten ziyade huzurlarını sağlayacak kadınları dilediklerinden bahseder.

‘Kocanızdan Gurur Duyuyor musunuz?’ anketi, bu defa kadınlara hazırlanan koca veyahut nişanlılarından memnuniyetlerinin sorulduğu testtir.²⁹²

‘Erkekleri, Şimdi Kadınlar Seçiyor’ başlığı her ne kadar diğer başlıklar içerisinde farklı gelecek olsa da içeriği diğer başlıklar ile aynı minvaldedir. Şimdi diye kıyas edilen durum o zamandan çok öncesinde ailesinin isteği ile evlenen kadınların olmasıdır. Yazı içeriğinde kadınların erkekler ile randevularında takınmaları gereken kurallar sıralanmıştır. Bu kurallar ise yine erkeği hoşnut edecek davranışlardır.²⁹³

Hanımeli Dergisi içeriğinde kadın-erkek ilişkilerinin ataerkil düzen çerçevesi içerisinde olduğu aşikârdır. Kadın-erkek ilişkilerinde bir problem var ise kadının fedakârsızlığından kaynaklı olduğu fikri görülmektedir.

²⁸⁸ Nişanlınız Sizi Seviyor Mu?, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 17.

²⁸⁹ C.B, Sözlü Olduğunuz Genç Sizi Seviyor Mu?, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949 s. 35.

²⁹⁰ Kadın İsterse Erkeği Yuvasına Bağlayabilir, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 2.

²⁹¹ Erkek Gözüyle Kadın, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 19, 1949, s. 2.

²⁹² Kocanızdan Gurur Duyuyor Musunuz?, Cilt 3, Sayı 32, 1950, s. 16.

²⁹³ S. G, Erkekleri Artık Kadınlar Seçiyor, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 25.

3.6. KADINLAR VE GÜZELLİK ARZUSU

Hanımeli Dergisi'nde kadınların güzellik algısı ve ölçütlerine dair neredeyse tüm sayılarda yazılar yer almıştır. Bu yazılar yine öneriler, bilgiler, olması gerekenler minvalinde olmuştur. Hanımelinin kadın dış güzelliği anlayışında çoğunlukla ince bel, düzgün bir fizik, güzel giyim, güzel göğüsler, makyajı doğru kullanabilme vb. kriterler vardır. Hanımeli kadında dış güzelliği bazen fiziki özelliklere göre sınıflandırırken bazen kadın aurası, cazibesine göre değerlendirmiştir. Diğer taraftan dergi günümüz 'çirkin kadın yoktur, bakımsız kadın vardır' anlayışını savunmuştur.

'Güzelliğe Davet'²⁹⁴ ve Güzellik'²⁹⁵ başlıklı yazıda makyajın kadın güzelliğine sağladığı faydadan bahsedilirken, 'Sizde Güzelsiniz Fakat'²⁹⁶ yazısında dış görünüş, güzel makyajlar ve giyimden öte kadın güzelliğinin yüzlerinde ki tebessüm ile olduğunu anlatılmıştır. 'Sihhat ve Güzellik Ölçüsü: Göğüsler' başlıklı yazı sayılarda sıklıkla gördüğümüz başlıklardandır. "*Kadın güzelliğinin en aranan ölçüsü göğüslerdir. Fen, yeni buluşlarıyla göğüs güzelliği işini halletmiştir*"²⁹⁷ sözlerinden de anlaşılacağı gibi kadın güzelliğinin ilk kıstası olarak göğüslerin olduğu anlatılmıştır. Nitekim yazıda güzel göğüslere sahip olabilmek için kadınlara önerilerde bulunulmuştur. 'Yazın Güzellik Takvimi'²⁹⁸ 'Nasıl Boyanalım'²⁹⁹ başlıklı yazılar 1948 yılı sayılarında kadınlara güzel olmak için tavsiyelerin bulunduğu yazılardır.

1949 yılına kadın güzelliği üzerine yazılar 'Gözlerin Dili' başlamıştır. Bir kadında gözlerin görüntüsünün ne denli önemli olduğunu, göz bakımının da bu doğrultuda önemi anlatılmıştır.³⁰⁰ Akabinde 'Bir Güzellik Sırrı Boyun Güzelliği' ile kadında boynun güzelliğinin önemine vurgu yapılmış ve güzelleşmesi üzerine egzersizler önerilmiştir.³⁰¹

'Bir Kadının Dış Görünüşü' adlı yazıda poz ve hareket, elbise, boyanmak, saçlar ve tabilik alt başlıkları ile desteklenerek kadının dış görünüşünün nasıl olması

²⁹⁴ Melike, Tosun, **Güzelliğe Davet**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 2.

²⁹⁵ **Güzellik**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 28.

²⁹⁶ Melike O. Tosun, **Sizde Güzelsiniz Fakat**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 33.

²⁹⁷ **Göğüsler**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 16.

²⁹⁸ **Yazın Güzellik Takvimi**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 15.

²⁹⁹ Samime Köpük, **Nasıl Boyanalım?**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 14.

³⁰⁰ F.T, **Gözlerin Dili**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 14, 1949, s. 4.

³⁰¹ F.T, **Boyun Güzelliği**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 15, 1949, s. 14.

gerektiğine dair tavsiyeler verilmiştir.³⁰² ‘Güzel Bir Kadına 24 Nasihat’³⁰³ ile hâlihazırda güzel olan kadınların güzelliklerini korumaları hususunda giyim, makyaj, bakım konularında tavsiyeler yer alırken ‘Güzellik Öğütleri’³⁰⁴ esmer ve kuru tenli kadınlara güzelleşmelerini sağlayacak makyaj taktikleri anlatılmıştır. ‘Güzel ve Çirkin Kadınlar’ Hanımeli’nin Biz Bize köşesinde yer alan bu yazıda çirkin kadınlara çirkin oldukları için üzülmemeleri gerektiğini, eşlerine gösterecekleri ilgi ve sevginin onların çirkinliklerinin önemsizleşeceğini anlatılmıştır.³⁰⁵ Hanımeli 1949 yılına kadında güzellik önemine ‘Güzelliğin Sırları’ üst başlıklı yazısı, içerik başlığı ise ‘Gece Tuvaleti’ olan yazı ile veda etmiştir. Bu yazıda kadınların güzel kalabilmeleri için uyumadan vücut temizliğine önem vermeleri gerektiği anlatılmıştır. Makyaj temizleme yöntemi ve kırışıkların olmasını engellemenin yöntemleri kadınlara reçete halinde sunulmuştur.³⁰⁶

Kadının güzelliğinin Hanımeli’nde yeri, 1950 yılında da devam etmektedir. ‘Kadın Güzelliği Beşikte Başlar’ başlığının devamında henüz bebekken yapılacak gerekli önlemler ile ileri yaşlarda güzelliğin sağlanacağı anlatılmıştır. Yazıya göre bebeğin vücut yapısına göre suyun ısı ve doğru sabun kullanımı, dişlerinin kontrol edilmesi, kulaklarının intizamlı oluşabilmesi için doğru uyuma şeklinin alınması gerektiği, yürürken dik yürünmesinin öğretilmesi anlatılmıştır. Hatta ailelere bebeklerine yapılacak olan aşuların, ilerde kızlarının sahilde mayo giyeceğini düşünerek, kollarına değil de görünmeyecek bir noktalarla yaptırımları gerektiği önerilmiştir.³⁰⁷ ‘Vücut Estetiği’ yazısında kadınların artık güzelleşmek için cerrahi operasyonlara başvurabileceğini söylenmiştir. Nitekim Hanımeli bu operasyonları desteklemiştir. Yazı içerisinde göğüs estetiği, karın yağlarının kaldırılması gibi operasyonlar anlatılmış ve bu operasyonlar kadınlara tavsiye edilmiştir.³⁰⁸ ‘Yedi Derste Güzellik’ köşesi 30. Sayıdan 36. Sayıya kadar yazarı anonim olmak üzere bu sayıların 7. Sayfasında yer almıştır. Yedi maddede kadınlara güzellik öğütleri verilmiştir. ‘Şahsiyet mi Yoksa Cinsi Cazibe mi?’ yazısında kadında karakterin, uysal ve doğal olmanın, erkekler ile münasebetlerinin seviyeli olmasının güzellikten daha kıymetli olduğu

³⁰² **Bir Kadının Dış Görünüşü**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 24.

³⁰³ C.B. **Güzel Bir Kadına 24 Nasihat**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 9.

³⁰⁴ **Güzellik Öğütleri**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 13.

³⁰⁵ **Güzel ve Çirkin Kadınlar**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 21, 1949, s. 1.

³⁰⁶ **Gece Tuvaleti**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 29.

³⁰⁷ Ayla, Aral, **Kadın Güzelliği Beşikte Başlar**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 28.

³⁰⁸ **Vücut Estetiği**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 28, 1950, s. 1.

vurgulanmıştır.³⁰⁹Güzelliğin önüne geçtiğinin, varlığı ile güzel kadınların avantajlı olduğunun anlatıldığı yazı ise ‘Cinsi Cazibenin Sırları’ yazısıdır. Yazı içeriğine göre cinsi cazibesi eksik olan kadın güzel olsa dahi eksiktir. Cinsi cazibenin sıhhat, enerjik ve mutlu bir kişilik, bakım ve makyaj ile sağlanacağından bahsedilmiştir.³¹⁰

Görüldüğü üzere Hanımeli Dergisi dönemin güzellik konusuna oldukça mühim bir konu olarak yaklaşmıştır. Nitekim dönemin kadınları da dış güzellik konusuna önem vermişlerdir. Genellikle dış güzelliğin ön planda tutulduğu güzellik algısı ve güzel görünme arzusu her yaştan ve her dönemden kadının ilgi alanını cezp ettiği gibi Hanımeli Dergisi’nin yayınlandığı yıllar arasında da önem görmüştür.

3.7. KARİKATÜRLERDE KADINLAR

Sanatçıları tarafından kişiler yahut şahısların bir yandan güldürürken diğer yandan kişiyi düşünmeye iten seçilen mevzunun abartılı hali ile görselleştirmesine karikatür denmektedir. Karikatürler görselliği ile komik, konu itibari ile çoğunluklu eleştiri temelli olmaktadır.³¹¹

Hanımeli Dergisi sayılarında yer verdiği karikatürler ile dönem hakkında bilgiler vermiş, özellikle dönemin kadınlarının toplum içerisindeki konumunu yine karikatürler üzerinden resmetmiştir. Hanımeli’de yer alan karikatürler ile kadının toplumdaki yerinin analizini yapmak oldukça kolaydır. Hanımeli Dergisi’nde kadınlar karikatürlerde oldukça fazla yer almıştır. Bu yer almalar genellikle kadınların moda ve dış güzelliklerine önem vermelerini, bazense toplumsal mesajlar ve kadın-erkek ilişkilerini içermiştir.

Hanımeli’nin ilk karikatürü, değişen modayı anlatmıştır. Erkeklerin ayak bileklerinin üzerinde pantolon giyinmesi, kadınların ise etek boylarının uzaması, moda takibi yapmayanlar için şaşkınlık belirtisi gösterirken, ‘Acaba hangisi koca?’ sorusunu yöneltmiştir.³¹²

Kadınların ev işlerinde bekledikleri desteği kocalarından görmediğini anlatan karikatürde ise kadınların ev yükünde genellikle yalnız başına olduklarını anlatılmıştır.

³⁰⁹ Ayla, Aral, **Şahsiyet mi Cinsi Cazibe mi?**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, s. 28.

³¹⁰ **Cinsi Cazibenin Sırları**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 20.

³¹¹ Didem, Deniz, **Politik Karikatürlerde Kadının Temsili: 1950 Seçimleri ve Nesnelleştirilen Kadın**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 2, Karabük, 2017, s. 491.

³¹² **Hanımeli**, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 3.

Bu durumu anlatan karikatürde ‘Kocam ne vakit bana lazım olsa bulamam’ sözünü söyleyen bir kadın yer almıştır. Akabinde, kocanın abajurun arkasına saklanarak ev işine yardımdan kaçtığı çizilmiştir.³¹³

Bu karikatürün tam tersini anlatan karikatür ise 1949 yılında dergide yer almıştır. Erkeklerin kadınlara ev işlerinde yardımcı olmalarının onları hasta ettiğini anlatan karikatürde hasta bir şekilde yatakta yatan kocanın iyileşmesinin yolunun karısı tarafından bir hafta bulaşık yıkamaması gerektiği doktor tarafından söylenmiştir.³¹⁴

Kadınların erkeklerin dış görünüş ve karakterinden çok zenginliğe önem verdiğine dair karikatür ise dergide yansıtılan, kadınların lükse ve paraya düşkünlüğü düşüncesini desteklemiştir. Karikatürde, bir kadın başka evli bir kadın arkadaşı karşılaşır, Arkadaşına: ‘Demek koca diye bu zavallıyı seçtin?’ sorusunu yöneltir. Soru yöneltilen kadın ise ‘Evet, çorap yamamaktan kurtulmak için’ cevabını vermiştir. Kadınların zorlu ve fakir hayatlarından kurtulmanın çıkış kapısı olarak zengin erkekleri seçtikleri algısı bu karikatürde gösterilmiştir.³¹⁵

Ev sahipleri tarafından “*Kızım ben yalnız bir kıza ev vermem*” sözlerinin yer aldığı karikatürde ise, kadınların bu dönemde yalnız olmalarının hoş karşılanmadığını gösterilmiştir.³¹⁶ Zira dergi özelinde diğer başlıklar altında kadınların en önemli görevlerinden birinin sadık olacakları bir eşe sahip olmaları ve her koşulda aile kurumuna bağlı kalmalarının teşvik edildiği görülmektedir.

Hanımeli Dergisi içerisinde karikatürler genel olarak bu minvaldedir. Güzellik, güncel konular, öğrenciler, giyim kuşam, erkek gözüyle kadınlar vb. konularda da, okuyucuyu güldürürken düşündüren, toplumda olan değişimler ile ilgili bilgiler içeren karikatürlerde yer almıştır.

3.8. KADIN VE MODA

Hanımeli Dergisi’nin 1948 yılı sayılarının kapaklarında ‘Kadın-Moda-Elişi ve Sanat Mecmuası- Gazetesi’ yazdığını bilmekteyiz. Hanımeli ve nitekim dönemin kadınları için moda oldukça mühim bir mevzudur. Dergi bünyesinde yalnızca ülke içinde ki moda anlayışı işlenmemiş, Dünya Modasından da haberler verilmiştir. Evvela

³¹³ Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 24.

³¹⁴ Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 28.

³¹⁵ Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 32.

³¹⁶ Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1949, s. 29.

moda derken dergi özelinde yalnızca giyim modasının bahsedilmediğini bilmek gerekir. Moda furyasının içinde giyim ile beraber saç, dudak, makyaj, ev düzeni, dantel gibi konularda modasına göre takip edilen konular olmuştur.

Bu dönemde Türk kadınları modaya oldukça önem vermiş ve sürekli değişmesine rağmen modaya ayak uydurabilmişlerdir. Derginin tüm sayılarında kadın modası ve hatta çocuk modası dahi takip edilmiş ve okuyuculara aktarılmıştır.

Hanımeli moda hususunda açılışı ‘Moda Haberleri’ ile yapmıştır. Yazı içeriğinde dünya modasında eteklerin aldığı uzunluk ölçüsü, vatkaların değişikliğinden, roplardan, kürklerden, saç ve çanta modasının değiştiğinden bahsedilmiştir. Hatta bununla kalınmamış renk modasının dahi nasıl olması gerektiği anlatılmıştır.³¹⁷ ‘Dantel Modası Geri Geliyor’ yazısı ile ülke içerisinde yerli ev süsümüz olan dantelin yeniden moda olduğundan bahsedilmiştir.³¹⁸ ‘Ayakkabılarında Bir Modası Vardır’³¹⁹ ile ayakkabı modası hakkında bilgiler verilmiştir.

Hanımeli’nin Kadın Modasına dair en özel köşesi ise ikinci bölümde de bahsini ettiğimiz ‘Aydın Sohbeti’ köşesi olmuştur. ‘Moda Ne oluyor’ başlığını içerisine alan bu köşede dünya ülkelerinden örnekler ile yine saç, yüz, etek, modaları hakkında bilgiler verilmiştir.³²⁰ ‘Saç Modası’ başlıklı yazı ile saçların kısalıp basitleştiği modası görseller okuyucuya aktarılmıştır.³²¹ Hanımeli yabancı sinema yıldızlarının da modaya uyumlarına da değinmiştir. ‘Allo Allo Burası Hollywood’ yazısında Hollywood yıldızlarının kendi fikirleri ile giyinmediklerini, modaya uymak zorunda oldukları anlatılmıştır.³²² ‘Yeni Moda Gecelikler’ , ‘Kaşlar Yeniden İnceliyor ve Değişiyor’, ‘Göğüs Korsesini Nasıl Yapalım’ , ‘Hollywood’da Yaz Modelleri’ başlıklı yazılar derginin 7. sayısında yer alan başlıklar ile alakalı konulara değinen moda ile ilgili bilgiler veren yazılardır. Modanın değişkenliğini aynı sene içerisinde gösteren bir yazı ise ‘Uzun Saçlar’ yazısıdır. Birkaç ay öncesinde kısa saç moda iken, bu sayıda uzun saç modasından ve uzun saçın nasıl şekil alacağından bahsedilmiştir.³²³ Hanımeli, mevsimlere göre değişen moda anlayışlarından bahsetmiştir. ‘Mantolar’ yazısında

³¹⁷ Nebahat, **Moda Haberleri**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 6.

³¹⁸ **Dantel Modası Geri Geliyor**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 16.

³¹⁹ **Ayakkabılarında Bir Modası Vardır**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 30.

³²⁰ Nebahat, **Moda Ne oluyor**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 3.

³²¹ **Saç Modası**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 14.

³²² Saadet Egeli, **Allo Allo Burası Hollywood**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 28.

³²³ **Uzun Saçlar**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 16.

sonbahar modasının mantolar üzerindeki etkilerinden bahsedilmiştir.³²⁴ Keza ‘Kış Modası’ yazısında ise kış mevsiminde dudak boyasının ve paltoların nasıl olması gerektiğinden bahsedilmiştir.³²⁵

‘Tarih Olmuş Kıyafetler Bugünkü Modaya Giriyorlar’ yazısı 1949 yılında yazılan bir yazı olarak günümüz ile çağrışım yapmaktadır. Modanın bir tekerrür olduğunun göstergesi olan bu yazıda dönemde geçmişte kalan kıyafetlerin moda olduğunu anlatılmıştır.³²⁶ ‘Bu Yazın Plaj Modası’ ile dergide yer alan modanın ne denli geniş bir yelpaze olduğunu, her kulvarda varlığının ve etkisinin olduğunu görülmektedir. Plajlarda nasıl giyinmek gerektiğinin anlatıldığı bu yazı görseller ile desteklenmiş olarak yayınlanmıştır.³²⁷ ‘Değişen Moda’ yazısı ile modanın sürekliliği ve yenilenişi görülürken yazı içeriğinde de giyim kuşamın bu getirdiği değişiklik ile nasıl olacağı kadınların nasıl uyacağı anlatılmıştır.³²⁸ ‘Modaya Uymak İsterseniz’ ile modayı takip eden ve uymak isteyen kadınlara doğru makyaj kullanımı anlatılırken vücut proporsiyonlarına göre nasıl giyinmeleri gerektiğine dair fikirler sunulmuştur.³²⁹ ‘Elbiseye Göre Makyaj’ kadının giyim ve makyajda renk uyumuna uyması konusuna değinmekte ve bu konuda önerilerde bulunulan yazıdır.³³⁰ ‘Moda Emrediyor’ ile modanın kadınlara önerilerinin, getirdiklerinin hayatlarını güzelleştirip düzenlediği gerekçesi ile muhakkak uyulması gerektiği anlatılmıştır.³³¹

Hanımeli modayı batıdan takip edip kadın okuyucularına sunarken takip ettikleri moda kentlerinden de bahsetmiştir. Hanımeli Dergisi’nde moda hususunda en popüler kent Paris’tir. Günümüzde hâlâ konuşulan Paris Modası Hanımeli’nin dikkat ile takip ettiği, örnek aldığı bir meseledir.

‘Paris Mektubu’ ile dünya modasından habersiz sunan Hanımeli, Paris Modasının yeni şeklini görseller ile okuyucuya sunmuştur.

“Paris’te yeni moda ve modeller kararlaştırılmıştır. Fakat 1 Nisandan evvel buna alt resim neşretmek memnu bulunuyor. Fakat Hanımeli, memleketimizde ilk

³²⁴ **Mantolar**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 13.

³²⁵ Nebahat, **Kış Modası**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 1.

³²⁶ **Tarih Olmuş Kıyafetler Bugünkü Modaya Giriyorlar**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 17, 1949, s. 20.

³²⁷ **Bu Yazın Plaj Modası**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 18, 1949, s. 28.

³²⁸ Rahime Yetiş, **Değişen Moda**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 2.

³²⁹ Cem Basar, **Modaya Uymak İsterseniz**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 24, 1949, s. 7.

³³⁰ **Elbiseye Göre Makyaj**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 26, 1950, s. 30.

³³¹ Rahime Yetiş, **Moda Emrediyor**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 2.

defa olarak ve herkesten evvel bu modellerin resimlerini ve esaslarını vermekle büyük zevk duymaktadır."³³²

Bu yazıda modaya Paris Modasının yön verdiğini görmekle beraber, Hanımeli'nin moda konusunda ilklere imza attığını da görmekteyiz.

'Paris Moda Âleminde Bir Gezinti' yazısında, Paris'te yaşayan Hanımeli'nin muhabiri olan bir kadın Paris Modasından, mankenlerden, parfümlerden bahsetmiştir.³³³

"Paris, dünya moda âleminin hükümdarı olduğuna göre, yeni senenin ilk yetiştirdiği mahsul modalardır...."

'Paris Moda Kuralları Bize Neler Hazırlıyorlar' yazısından alınan bu alıntının başı ve devamında Paris Modasının yenilikleri anlatılmıştır.³³⁴

Paris Modasının ünlü terzileri, Robert Piquet, Jacques Fath ve Jacques Heim'in anlatıldığı yazı ise 'Paris'in Büyük Terzileri' yazısıdır.³³⁵

'Şark Modası Dünyaya Yayılıyor' başlığının altında, modanın önce Paris, bir ara Londra, daha sonra Amerikalıların hâkimiyeti altında olduğu söylenirken. Diğer taraftan Türkiye'ye gelen Amerikalı Tina Lesser'in, Türk motiflerine hayran kalıp bunu batıya taşımak istediği anlatılmıştır. Lesser'in bu adımı Hanımeli'ni oldukça heyecanlandırmıştır.³³⁶

Hanımeli Dergisi görüldüğü üzere modanın her alanına değinmiş ve bu her alanda okuyucusuna aktarımda bulunmuştur. Gerek takipler ile gerekse modanın kalbini yerinde görerek Türk kadınına moda habercisi olma görevini üstlenmiştir. Sayılar içerisinde yazılar ile beraber moda dair görsel şölenler yapılmıştır. Bu dönemde Türk kadınının modaya alâkası, sempatisi ve uyumu da oldukça yoğundur. Modanın her yılda ve her yaşta kadının ilgi çemberinde daimi yer edindiği alenen ortadadır.

3.9. KADIN SAĞLIĞI

Hanımeli Dergisi, kadın okuyucularının her alanda yanında olmuştur. Bunlardan biride sağlık konusudur. Kadınların ve onların nezdinde çocuklarının sağlığını derinden düşünen Hanımeli, kadın sağlığını her cildinde sayılar arasına serpiştirmektedir.

³³² Nâzan Sirer, **Paris Mektubu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 13.

³³³ Rabia T. Başokçu, **Paris Moda Âleminde Bir Gezinti**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 31.

³³⁴ Başokçu, **Paris Moda Kuralları Bize Neler Hazırlıyorlar**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 27, 1950, s. 30.

³³⁵ **Paris'in Büyük Terzileri**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 10.

³³⁶ **Şark Modası Dünyaya Yayılıyor**, Cilt 2, Sayı 16, 1949, s. 18.

'Bademcik'³³⁷ ve 'Nezle'³³⁸ başlıkları ile köşenin yazarı soğuk havaların getirdiği bu iki hastalığa karşı kadınları uyarırken, hastalıklara karşı neler yapılacağına karşı uyarılarda bulunmuştur. 'Sıhhatiniz Bu Fırsatı Kaçırmamalı' ile bahar aylarına girerken vücudun ihtiyacı olan A,C ve D vitaminlerinin faydalarından bahsedilmiştir. Ayrıca güneşin vücuda faydaları ve yüz egzersizlerinin önemi vurgulanmıştır.³³⁹ 'Koca Ninenin İlaçları' başlıklı köşede şifalı olarak aktarılan iki çiçek 'Papatya'³⁴⁰ ve 'Gül'³⁴¹ yer almıştır. Kaynatılıp içilirse bağırsaklara faydası, cilt üzerine kullanılır ise cildin güzelleşmeye faydası olduğu anlatılmıştır. Yine Koca Nineden sağlığa bir diğer faydalı bitki ise 'Hardal' olmuştur. Hardalın regl dönemlerinde geciken kadınlara yardımcı olduğunu anlatılan yazıda zatüre ve bel ağrısına da oldukça faydalı olduğu anlatılmıştır.³⁴²

'Sıhhat ve Güzellik Ölçüsü Göğüsler'³⁴³ ve 'Kadın Güzellik ve Sıhhatinin Aynası Göğüsler'³⁴⁴ yazıları ile sağlığına dikkat eden kadınların, önemli bir güzellik ölçütü sayılan göğüslerinin de güzel olacağı anlatılmıştır. Nitekim yazıların içeriğinde bu sonuca ulaşmak için sağlıklı beslenmenin, vitaminlerin öneminden bahsedilmiştir.

Güneşin günümüzde de tehlikeleri ve faydaları önemini korumaktadır. Nitekim Hanımeli'de güneşin sağlığa faydalarının ve zararlarını anlattığı 'Güneş Banyosu' yazısı kaleme almıştır. Yazıda güneşten faydalanmanın iyi şartlarda ve doğru yerlerde yapılması gerektiği okuyuculara anlatılmıştır.³⁴⁵

'Sonbahardan Korununuz' ile yine nezleye değinilip, vücuda C vitamininin depolanması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca yine balık yağının faydalarına değinerek kadınlara ve annelere öneriler verilmiştir.³⁴⁶

'Meyvelerin Kıymetini Biliyor Musunuz?' sorusunu okuyucularına soran Hanımeli, sorunun akabinde vitamin deposu olan meyvelerin insan sağlığına olan faydalarını resimler ile destekleyerek anlatmıştır.³⁴⁷

³³⁷ Doktor Abla, **Bademcik**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 14.

³³⁸ Doktor Abla, **Nezle**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 34.

³³⁹ **Sıhhatiniz Bu Fırsatı Kaçırmamalı**, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 11.

³⁴⁰ **Papatya**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 17.

³⁴¹ **Gül**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 8, 1948, s. 21.

³⁴² **Hardal**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 33.

³⁴³ **Sıhhat ve Güzellik Ölçüsü Göğüsler**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 16.

³⁴⁴ **Kadın Güzellik ve Sıhhatinin Aynası Göğüsler**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 7, 1948, s. 20.

³⁴⁵ **Güneş Banyosu**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 8.

³⁴⁶ Doktor Abla, **Sonbahardan Sakımanız**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 22.

³⁴⁷ Hanımeli Doktoru, **Meyvelerin Kıymetini Biliyor Musunuz?**, Cilt 2, Sayı 17, 1949, s. 7.

Kadınlara sağlıklı bir vücut, sağlıklı beslenme gibi konularda bilgiler, öneriler veren Hanımeli 'Evimin Eczahanesi' ile evlerde olması gerektiğini savundukları bir mini eczaneden bahsetmiştir. Bu eczanede ilaçlar, şuruplar, sargı bezleri, tentürdiyot, alkol, eter, karbonat, ıhlamur, pens, vb. gereksinimlerin olması gerektiği anlatılmıştır.³⁴⁸ 'Ayaklarınıza İyi Bakınız' yazısında ayaklarda oluşan nasırlar için kadınlar uyarılmıştır. Nasırların neden olduğu sebepler sıralanmakta ve bunlardan kurtulmanın yolları anlatılmış ve ayak terlemelerine reçete sunulmuştur. Ayrıca sağlıklı ayaklara sahip olabilmenin egzersizleri anlatılmıştır. Ciddi durumlarda cerrahiye yönelmeleri söylenmiştir.³⁴⁹

'Soğuk Suyun Faydaları' anlatılırken Avrupa kadınları örnek gösterilmiştir. İnsan sağlığında çok büyük yeri olduğu söylenirken, cildi beslediği, göz yorgunluğunu aldığını, güzel göğüslere sahip olunacağı anlatılmıştır.³⁵⁰

Kahvenin ülkeye girişinin, fiyatının, sağlığa faydadan çok zarar verildiğinin anlatıldığı yazı 'Çok Kahve İçmeyiniz' yazısıdır. Çok fazla kahve içmenin kafeizm denen hastalığa neden olduğunu hatta sağlığa zararlı uyuşturucu madde olan esrara benzetilirken kalp rahatsızlıklarının en büyük dostu olduğu anlatılmıştır.³⁵¹

Nezle, Yaz Nezlesi, Diş Ağrıları, Sırt Ağrıları, Yorgunluk, Mide Bozukluğu, İştahsızlık gibi rahatsızlıkların nedenlerine ve çözümlerine 'Sıhhatiniz ile Alâkadar Oluyor Musunuz?' yazısında rastlamaktayız. Her şeyden önce rahatsızlıklar için doktora başvurulması gerektiğinin anlatıldığı yazıda Hanımeli kadınlara önerileri ile oldukça önemli tavsiyeler vermiştir.³⁵²

Hanımeli'nin kadın sağlığına verdiği önemi bünyesinde barındırdığı yazılardan, yazılar içerisindeki faydalı bilgilerden, çözüm önerilerinden açıkça görmekteyiz. Kadın sağlığından bahsederken sağlığı yerinde olanın dış güzelliği de yerinde olur mantığı derginin misyonu olmuştur. 'Sıhhatli kadın güzel kadın' mantığı ile hareket eden Hanımeli, sağlık üzerine olan tüm yazılarında cümle aralarına kadınların güzelliğinin sağlıklı olmaları ile bağlantılı olduğunu anlatmıştır.

³⁴⁸ **Evimin Eczahanesi**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 22, 1949, s. 29.

³⁴⁹ Ayla Aral, **Ayaklarınıza İyi Bakınız**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 28.

³⁵⁰ Aral, **Soğuk Suyun Faydaları**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 25, 1950, s. 30.

³⁵¹ **Çok Kahve İçmeyiniz**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 28, 1950, s. 28.

³⁵² **Sıhhatiniz ile Alâkadar Mısınız?**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 31, 1950, s. 14.

3.10. KADIN VE SPOR

Spor denilince günümüzde aklımıza spor dalları veyahut günlük hayatımız da aktif olarak yaptığımız egzersizler gelmektedir. Hanımeli kendi içerisinde az da olsa kadınların spora ilgisini arttırmak için bazı aktarımlarda bulunmuştur. Fakat ne yazıkki kadınların, özellikle Türk Kadınlarının spor hayatlarına dair bilgiler bulunmamaktadır. Dünyadaki kadın sporculardan ise yalnızca birkaç yazıda bahsedilmiştir.

İkinci bölümün spor alt başlığında bahsettiğimiz üzere Hanımeli Dergisi'nde spor anlayışı ısrar ile kadınların 'Jimnastik' yapmalarınıdır. Tüm ciltlerde yer alan bu öneri Hanımeli'nin spor köşesi olarak gösterebileceğimiz bölümdür. Keza yine bahsettiğimiz 'Zayıflamanın 10 Şartı' verdiği öneriler güzelliğe giderken kadınların bu egzersizler ile spor yapmaya yönlendirmektedir. Amaç farklı olsa da sonuç spora dayanmaktadır. 'Bacaklarınıza Bakınız' ile bacakların şekli ve güzelliğinin sağlanması için bazı sportif hareketler anlatılmıştır.³⁵³

Spor ile adlarını yan yana gördüğümüz yazıların ilki 'Londra Olimpiyatlarında Şampiyon Kadınlar' yazısıdır.

"Geçen ay içinde Londra on dördüncü olimpiyatlara sahne oldu. Türk güreşçilerinin bütün dünyanın takdirini topladığı bu olimpiyatlara muhtelif milletlere mensup 281 kadın atlet de iştirak etmişti. Bunlardan yalnız bir tanesi Türk'tü. Kadınlar arası müsabakalarda yapılan hususi bir ayırmada birinciliği Amerikalılar, ikinciliği İngilizler, üçüncülüğü Fransızların kazandığı anlaşılmıştır. Biz yalnız koşu için bir atlet göndermiştik. Halbuki, bir sahil memleketi olan Türkiye'de bilhassa deniz sporlarında ve diğer başka sahalarda Türk kadınının emsalsiz kabiliyetini, ortaya koymasını gönül ne kadar isterdi. Mafatih 1952'de Finlandiya'da yapılacak olan on beşinci olimpiyatlarda daha çok Türk Kadın atletinin iştirak edeceğini ümit ediyoruz. Bugünün Londra olimpiyatlarına ait birkaç hatıra fotoğrafını sayfalarımıza almakla yetiniyoruz"³⁵⁴

Türk Kadınlarının yalnız bir sporcu ile katıldığı, günümüzde en son 32.si düzenlenen olimpiyatlar hakkında bilgi veren bu yazıda, yarışmaya Türk kadınlarının katılımının olmamasının üzüntüsü anlatılmıştır.

'Güreşçi Kadınlar' yazısında Hanımeli'nin Dağcılık ve Galatasaray Klüplerinin kız basketbol maçlarına gittiklerini bundan oldukça keyif aldıkları yazmıştır. Fakat yazının asıl amacı kadın güreşini tanıtmaktır. Amerikalı kadınların futbol oynadığından, Fransa'da ki kadınların rugby oynadığından bahseden yazının ana konusu, Amerika,

³⁵³ **Bacaklarınıza Bakınız**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 33, 1950, s. 26.

³⁵⁴ **Londra Olimpiyatlarında Şampiyon Kadınlar**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 20.

Fransa, İsveç kadınlarının ve halklarının ciddiyetle yeni gözdesinin kadın güreşçiler olduğudur. Yazının sonunda ise “*Siz ne dersiniz? Yakında bizden güreşçi çıkacak mı acaba?*” sorusu sorulmuştur.³⁵⁵

‘Kadın ve Spor’ yazısında kadınların aslında ihmal ettikleri fakat ihmalin tersine sporu vazife edinmeleri gerektiği anlatılmıştır. Yapacakları sporların fiziklerine uygun ve bedenlerine uygun olan dallarını yapmaları gerektiği söylenirken, yürüyüş, tenis, ping-pong yapmaları önerilmiştir. Dergide zayıf kadınların spor yapmamalarının faydalarına olduğu, dansın dahi çok faydalı bir spor olduğu söylenmiştir. Ülkemiz de ise kadınların 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramında sportif faaliyetlere katılımlarından duyulan mutluluk yazının son satırlarında yer alırken, Türk kadınının spor tilsimine ehemmiyet ile yaklaşmaları tavsiye edilmiştir.³⁵⁶

Konunun başında da bahsettiğimiz ve nitekim Hanımeli’nin de Türk kadınlarında eksik gördüğü spor konusu dergi özelinde de çok fazla yer edinmemiştir. Bugün tüm spor dallarında şampiyonluklar elde eden Türk kadınları Hanımeli Dergisi’nden de anladığımız üzere, bu dönemde kadın sporundan oldukça uzak kalmıştır.

3.11. REKLAMLARDA KADIN

Medya kolu, toplumsal rollere ayrılan cinsiyetlerin, yine toplum için yaşatılmasında ve yansıtılmasında önemli bir araçtır. Toplumun her dönemde medya ile iç içe olması, toplumsal cinsiyet rollerine dikkatin artmasını sağlamaktadır. Medya bu artışın somutlaşmasını sağlamaktadır.³⁵⁷Hanımeli Dergisi içeriğinde toplumsal cinsiyet rollerinin yansıtıldığı birçok reklam içermiştir. İkinci sayıdan sonra sayfalarında reklamlara yer veren Hanımeli’nin bundan sonraki tüm sayılarında reklamlara yer verilmiştir. Sayfalarında her türlü reklama yer veren Hanımeli’nde, kadın okuyucu kitlesi nedeni ile reklam yüzü olarak daha çok kadınlar yer almış ve reklamı yapılan ürünler çoğunluklara kadınlara yönelik ürünler olmuştur.

³⁵⁵ **Güreşçi Kadınlar**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 30, 1950, s. 1.

³⁵⁶ **Spor ve Kadın**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 12.

³⁵⁷ Duygu Dumanlı, **Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Kadın İmgesinin Kullanımı: Bir İçerik Analizi**, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2, 2011, s. 134.

‘Kolynos’ adlı diş macunu reklamında, derginin tüm sayılarında dişleri bembeyaz olan bir kadın yer almıştır. Nitekim başka bir markanın diş macunu reklamında yine dişlerini göstererek tebessüm eden bir kadın yer almıştır.³⁵⁸

Kadın okuyucuların dikkatini çekmek isteyen ürün sahipleri, kadınların dikkatini çekmek için gençlik, güzelleşme terimlerini ürün tanıtımında oldukça sık kullanmıştır. Tokalon Kremi markası, kendi adıyla başka ürünleri de tanıtırken, diğer reklamlarında da muhakkak gülümseyen bir kadın fotoğrafına yer vermiştir. Tokalon, kadınlar üzerinde etkisini arttırmak amacıyla ürünlerini hikâyeleştirme yaparak tanıtmıştır.

“Ailenin çirkince bir uzvu telâkki olmakla beraber, bütün ümidimi kaybetmişken otuz yaşlarında evlendim zevcim diyor ki; Muvaffakiyetimin ve onu tesir edişimin yegâne amili şayanı hayret tenim oldu.Onu da evlenmeden birkaç hafta evvel kullanmağa başladığım (Beyaz renkte yağsız) Tokalon Kremine medyunum. O çirkin ve donuk cildimi âdeta yeni bir şekle ifrağ ve bana yeni sevimlilik bahşetti. Tokalon Kreminin cildim üzerindeki tesiri âdeta mucizeye benziyor.”³⁵⁹

Bu sözler ile ürün sahipleri ürün tanıtımlarını yapan diğer tüm reklam sahipleri gibi sayfanın sonuna adreslerini bırakmışlardır. Bu adrese uzak şehirlerde yaşayan tüketiciler ise, ürünlerine, ürün masraflarının ve adreslerinin olduğu bir zarfı verilen adrese posta ile göndermek sureti ile sahip olabilmışlerdir.

Hasan Dudak Rujları’nın reklamında hedef kitle evli kadınlar olmuştur. Nitekim ürün tanıtılırken kadınların, bu ekonomik ruju almaları eşleri tarafından daha fazla beğenileceklerini söylenmiştir. Ürün tanıtımında yine bir kadın yer almıştır.

“Baylar daima eşlerinin güzelleşmesini isterler. FAKAT... Onların lüzumsuz yere parayı sokağa atmalarına da tahammül edemezler.”³⁶⁰

Hem kadına hitap eden hem de kadının reklam figürü olduğu bir diğer reklam ise, ‘D’ ROJA’ briyantini dir. Ürün sahibi reklamını “Sizin için meşhur Paris Briyantini” sloganı ile yapmıştır.³⁶¹ Reklamda tüm Paris kadın ve hatta erkeklerinin güzel görünmek için bu briyantini kullandığı söylenmiştir.

Hanımeli Dergisi’nde ev eşyaları dışında, paylaştığımız bu reklamlar, nerdeyse dergi aracılığı ile tüm sayılarda yer alıp alıcılara ulaşmıştır. Bazı ürün sahipleri ise

³⁵⁸ Hanımeli, Cilt 1, Sayı 5, 1948, s. 34.

³⁵⁹ Hanımeli, Cilt 1, Sayı 6, 1948, s. 34.

³⁶⁰ Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, Sayı 7, 1948, s. 34.

³⁶¹ Hanımeli, Cilt 2, Sayı 23, 1949, s. 25.

ürünlerinin reklamlarında kadınların hayatlarında ki eksikliğin, çözemedikleri bazı hayati durumların sebebinin ürünlerinden mahrum kalmalarından dolayı olduğunu anlatmıştır. ‘Soir De Paris’ bu ürünlerden biri olmuştur. Arka planda birçok kadın ve erkeğin dans ettiği reklamda ön planda güzel olarak resmedilmiş bir kadın yer almıştır. Fakat reklamda kadın bu kalabalıkta yalnız olarak resmedilmiştir. Reklamın başlığı da kadının yalnızlığı üzerinedir. ‘Niçin Yalnız Kalmıştır?’ sorusunu yönelten reklamın cevabı; “*Nefis ve cazip kokulu bir parfüm kullansaydı, mesele tamamen başkalaşırdı*” olmaktadır. Reklamda yine Parisli kadınların kullanıp erkekleri cezbediği söylenen bu ürünün yalnızca bir parfüm değil, onları yalnızlıktan kurtaran bir mucize olduğu anlatılmıştır.³⁶²

Reklamlarda yüzlerinin oldukça yoğun olarak kullanıldığı kadınlar, reklamı yapılan ürünlerin de ana teması olmaktadır. Reklamlarda anlatılan hikâyeleştirmeler tamamen kadınların ilgisini çekmek üzerine olmuştur. Güzellik, evlilik, kadın-erkek ilişkileri konusunda erkeklere nazaran daha hassas olan kadınlar için reklamları yapılan ürün sahipleri için de bu duyguları kullanmak kaçınılmaz olmuştur.

3.12. KADIN VE TARİH

Bugün 75 yıl öncesini incelediğimiz ve geçmiş tarih olarak adlandırabileceğimiz Hanımeli Dergisi kendi bünyesinde tarihte yer edinmiş kadınları konuk etmiştir. Dergide tarihi Türk kadın şahsiyetlerden bahsedilmek ile kalınmamış, başka ülkelerin kadınlarından da bahsedilmiştir. İki başlık altında inceleyeceğimiz ‘Kadın ve Tarih’ Hanımeli Dergisi içerisinde her ciltte yer edinmiş önemli bir konudur.

3.12.1. Türk Kadınları

Hanımeli Dergisi tarihte yer etmiş Türk kadın kişiliklere sayfalarında özenerek yer vermiştir. Bunların ilki ‘1500 Yıl Önce ki Bir Türk kadını’ yazısıdır. Yazıda Türk kadınının 1500 yıl önceki konumundan, zarafetinden bahsedilmiştir. Bu tarihte kadınların sadece ailenin temeli değil, şefi olduğu yazılmıştır. Kadın hükümdarların dahi Türk kadınlarından çıktığı söylenirken, gösterilen örnek ‘Türk Kızı Tomris Hatun’ yazısıdır. Sinop ve Karadeniz çevresinde hüküm süren atlı ve silahlı Amazon Kadınlarının da Türk olduğu anlatılan yazıda; kadının erkek ile savaflara gittiği, fermanlarda Hakan ve Hatun isimlerinin yan yana kullanılması, kadının kılıç kullanması

³⁶² Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 20.

ve at binmesi Türk yapısında kadınların ne denli önemli oldukları anlatılmıştır. Yine yazı içerisinde Türk kadınının Türk toplumunda gördüğü bu kıymet batı kadını ile kıyas edilmiştir. Kıyas içeriğinde batı kadınının bir süs, eğlence aracı hatta bir alışveriş simgesi olduğu anlatılmıştır. Kadının yalnızca bu özelliklerinin anlatılmadığı yazı da Türk kadınının misafirperverliği, zarıflığı İbn-i Batuta ve Bizanslı Misyoner Seyyah Papa diye adlandırılan iki tarihçiden örnek verilmiştir. Yazı da iki tarihçinin de Türk memleketlerini ziyaretleri esnasında Türk kadınlarının kendilerine karşı misafirperver oluşlarını, ikramlarda cömert, iyi giyimli ve oldukça zarif olduklarını anlatılmıştır. Hanımeli bu yazısında anlatılara yer vererek geçmişte yaşamış olan Türk kadınları hakkında bilgileri okuyucusuna sunmuştur.³⁶³

Bundan sonraki Türk kadını yazıları Tarihte Türk kadını başlığı altında tarihi kadın kişilikler anlatılarak devam etmiştir. Bu serinin ilki ‘Tarihte Türk kadını Mihri’ yazısıdır.15.yy. Amasya doğumlu ve burada yaşayan asıl adı Fahrinnisa olan Mihri, Şehzade Ahmet’in veziri Sinan Paşanın oğlu İskender’e olan aşkı ile adını duyurmuştur. Kıymetli bir şair olan Mihri, Alman Tarihçi Hammer tarafından şiirlerinin güzelliğine binaen ‘Osmanlının Safo’su’ lakabını almıştır. Mihri kendisine şöhreti getiren platonik aşkı İskender’e kavuşmadan genç yaşta hayatını kaybetmiştir.³⁶⁴

Tarihte Türk kadını başlığı ile tanıtılan bir diğer kadın şair ise asıl adı Zübeyde olan 18. y.y. da yaşamış, ‘Fitnat’dır. Hazır cevaplılığı, dönemin ünlü erkek şairleri ile şiir ve nükte atışmaları ve herkesin beğenisini aldığı didaktik şiirleri ile ünlünen Fitnat, şiirden, müzikten anlamaz biri ile evlenmiş ve mutsuz bir şekilde hayatını kaybetmiştir.³⁶⁵

Tarihte Türk kadını bu defa köşesine Nigar Hanım’ı konuk etmiştir. Nigar Hanım Türk Edebiyatının ve Osmanlının yenileşme döneminin önemli kadın şairlerdendir. Daha çok hüznü şiirler yazan, mersiyelelere ağırlık veren Nigar Hanım’da mutsuz bir evlilik yaşamış ve hayatını kaybetmiştir. Köşede Nigar Hanım’ın, Arapça, Farsça, Almanca, Fransızca ve Rumca dillerine hâkim olduğu yazılmıştır.³⁶⁶

³⁶³ **1500 Yıl Önceki Bir Türk kadını**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 5.

³⁶⁴ **Mihri**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 19.

³⁶⁵ **Fitnat**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 3, 1948, s. 18.

³⁶⁶ Neriman, **Nigar Hanım**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 4, 1948, s. 8.

Dergide yer alan önemli bir diğer şair ise Şuara Tezkirelerine göre kendinden önceki kadın şairler ve hatta birçok erkek şairden daha iyi şair olan asıl adı Ayşe olan ‘Hubbi’dir. Hubbi Türk Tarihinin ve Türk Edebiyatının önemli kadın isimlerinden olmuştur. ‘Hurşide ve Cemşit’ adlı üç binden fazla beyitten oluşan mesnevinin yazarıdır.³⁶⁷

Sultan İbrahim’in eşi, IV. Mehmet’in annesi Turhan Sultan’da, Hanımeli’nin, Tarihte Türk kadını köşesinde yerini almıştır. Esir olarak Kösem Sultan’a hediye edilen Rus Kızı Turhan, ilerleyen zamanlarda Deli İbrahim adıyla anılan Padişahın eşi olmuş, İbrahim’in ölümü ile oğlu Mehmet sekiz yaşında tahta geçince Valide Sultan olmuştur. Görünürde Valide Sultan olan fakat esasen ülke yöneten Turhan Sultan, Kösem Sultan ile Kayınvalide-gelin kavgalarının en entrikalı olanlarını yaşamıştır. Turhan Sultan’ın varlığından rahatsız olan Kösem, yeniçeriler ile anlaşıp onu öldürmek istemiştir. Fakat bundan haberdar olan Turhan karşı hamle ile Kösem Sultanın boğdurulmasını sağlamıştır. Ülkenin yönetimi ellerinde olan Turhan Sultan, Kösem’in aksine ülkenin felahını dilemiş ve bunun için çaba harcamıştır. Bunun göstergesi ise ülke kötüye giderken, yönetimi Köprülü Mehmet Paşa’ya bırakması olarak gösterilmiştir. Tek isteği bütün içten yürekliliği ile ülkenin saadeti ve rahatlığı olan Turhan Sultan’ın türbesi İstanbul’da bulunan kendi yaptırdığı zarafetle dolu Yeni Camii’nin yanındadır.³⁶⁸

Hanımeli Dergisi’nin Tarihte Türk Kadınları serisinin diğer sultanı tartışmasız Türk Tarihinde kadın dediğimizde akla ilk gelen isimlerden olan ‘Hürrem Sultan’dır. Dergide bu konuyu ele alan yazar, Hürrem Sultanı ‘iyilik ve cinayet’ olarak tanımlamıştır. Osmanlı Kadın Sultanları arasında en çok vakıf ve hayrat yapan kişi olarak iyilik, arzuları için padişaha yaptırdığı idamlar ile cinayet. Türk tarihçileri onu kendini ibadet ile meşgul hayırseverliğe adanmış olarak tanımlarken, batı tarihçileri, dik başlı, memnuniyetsiz ve saray adamlarının ölümlerinin sebebi olarak tanımlamıştır. Bu iki görüşte doğru olmakla beraber hatalı da olmuştur. Kanuni Sultan Süleyman gibi büyük bir hükümdarın gözdesi olan Hürrem esir olarak geldiği ülkenin en önemli ismi haline gelmiştir. II. Selim (sarı-sarhoş) Bayezid ve Mihrimah adında üç çocuğu olmuştur. Mihrimah’ın eşi Rüstem Paşa’nın sadrazamlığı için sadrazam İbrahim Paşa’yı, oğlu Selim’in hükümdarlığı için Kanuninin ilk oğlu Mustafa’yı Kanuniye

³⁶⁷ Hubbi, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 9, 1948, s. 16.

³⁶⁸ Neriman, Togay, **Turhan Sultan**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 10, 1948, s. 7-34.

verdiği fitneler ile öldürtmüştür. Bunca çabasına rağmen Selim'in hükümdarlığını görmeden hayatını kaybetmiştir.³⁶⁹

Hanımeli Dergisi 'Yörük Kadınları'³⁷⁰ başlıklı yazıda Türk geleneklerini yaşayan ve yaşatan Yörük kadınlarını tanıtılmış, onların eşlerine sadık oluşlarından, zor hayat şartlarına rağmen tamahkâr olduğundan bahsedilmiştir, 'Malatya Kadınları'³⁷¹ başlıklı yazıda ise Malatya Kadınlarının uysallığından, güler yüzlerinden, hallerinden her şartta memnun oluşlarından bahsedilmiştir.

Hanımeli Dergisi'nde yazıldığı 1950 yılında günümüz olarak adlandırılan fakat bizim için tarihi olan, dönemin Türk kadınlarına dair iki önemli haber bulunmuştur. 20 Ağustos 1950 yılında İskoçya'da toplanan Dünya Muharrirleri Cemiyeti'ne Türkiye'yi temsilen Prof. Dr. Halide Edip Adivar davetli olarak katılmıştır. Üstelik 12 ülkenin katıldığı bu toplantı da kadın olan tek kişi yine Halide Edip olmuştur. 22 Ağustos 1950 yılında ise Amerika'ya davet edilen 21 ülke öğrencileri içerisinde Türkiye'yi temsil eden Emel Aktan belirli bilgi sınavlarına girerek nihayetinde rakiplerini yenerek irfan kraliçesi unvanını almıştır.³⁷²

1950 Türkiye Güzeli Avrupalıların 'İffet Kraliçesi' dediği Güler Arıman'da Hanımeli'de bir röportaj ile yer almıştır. Türkiye güzeli seçildikten sonra İtalya'ya Avrupa Kraliçesi olmak ümidiyle gitmiş fakat eli boş dönmüştür. Fakat orada bulunduğu sürede Türk örf ve adetlerine uyması ile gönüllerin kraliçesi olmuştur. Arıman, satırlarda, sevecen, güler yüzlü, oldukça nahif ve kıymetli bir inci gibi anlatılmıştır. İtalya'da olduğu süreçte ülke hasreti ile olduğunu kendisi ile yapılan röportajda yine kendisi söylemiştir.³⁷³

3.12.2. Dünya Milletlerinden Kadınlar

Hanımeli Dergisi Tarihte kadınlar hakkında yazılar sunarken yalnızca Türk kadınlarına yer vermemiştir. Dünya kadınlarını da sayfalarında ağırlayan Hanımeli bu konuda geniş çaplı ve özenli çalışmalar yapmıştır.

³⁶⁹ Nermin, Togay, **Hürrem Sultan**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 11, 1948, s. 19.

³⁷⁰ Münir Hayri, Egeli, **Yörük Kadınları**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 8.

³⁷¹ Melâhat, Sezener, **Malatya Kadınları**, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 15, 1949, s. 11.

³⁷² **Ayın Kadın Takvimi**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 33, 1950, s. 8.

³⁷³ S. Sonat, **Güler Arıman**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, ss. 14-15.

Hanımeli Dergisi'nde dünya kadınları hakkında kaleme alınan yazıların ilki 'Bir Peri Masalı' olmuştur. Konunun başkahramanı ise Eylül 1947 yılında hayatını kaybeden II. Elizabeth'dir. 'Londra'dan Mektup' başlığı altında yazılan yazı, yazarı tarafından Aralık 1947'de ele alınmıştır. Nitekim II. Elizabeth'in evliliği de Kasım 1947'de gerçekleşmiştir. Peri Masalı olarak anlatılan yazının konusu Kraliçe II. Elizabeth'in düğün merasimidir. Yazıda düğün merasimi şu sözler ile anlatılmıştır:

O tarihlerde prenses unvanı bulunan Elizabeth ve Prens Philip'in düğününe ne kadar kral, soylu ve sayılı kişiler varsa iştirak etmişti. Keza binlerce gazeteci, fotoğrafçı ve sinemacılar da yerini almıştı. Gelinliğini özenle seçen prenses beyaz gelinlik yerine fildişi rengini seçerek yeni bir modanın da kapısını açmıştı. Anglikan Kilisesinin Baş Piskoposu tarafından dualar ve güzel sesli yüzlerce insan tarafından söylenen düğün ilahileri, son olarak prensin düğün öpücüğü ile nikâh tamamlanmıştı. Nikâh merasiminden sonrası ise çok büyük ve şaşalı bir ziyafet verilmişti. Aylarca İngiltere ve dünya gündeminden düşmeyen bu düğün geleceğin İngiltere kral ve kraliçesinin düğünüydü.³⁷⁴

Hanımeli'nin Türk kadınlarına tanıttığı başka bir milletin kadını ise 'İran Kadını'dır. Yazı kaleme alınırken Ülke Muhammed Rıza Pehlevi yönetimindeydi. Bu nedendir ki; yazı içeriğinde İran kadınlarından bahsederken İran'ın ne denli modern olduğuna dair bilgiler aktarılmıştır. Yazar, Türkiye'de gösteriye gelen İran Bale Grubundan, İran'ın ve kadınlarının durumuna dair ufak bir röportaj yapmıştır. Röportaj ile İran Kadınlarının, çalışma hayatında aktif olduklarının, erkek ve kadınların aynı iş yerlerinde çalıştıklarının, moda için çok önem verdiklerinin bilgileri aktarılmıştır. Yine röportajda grup üyeleri ülkelerinde kız enstitülerinin olduğunu söylemiş, binlerce genç aydın kadının okullarda eğitim aldığını anlatmışlardır. Türkiye'ye, insanlarına ve modasına hayran olduklarını söyleyen üyeler, İran kadınlarının ülkelerinde önemli birçok hakka sahip olduklarını anlatmışlardır.³⁷⁵

İran kadınlarından sonra Hanımeli, Yunanistan kadınlarından da sayfalarında bahsetmiştir. Yazarın Ocak 1948'de Atina'da bizzat yerinde gördüklerini betimlediği bu yazının yaşandığı dönem Yunanistan İç Savaşının yaşandığı dönemdir. Bu nedenle yazar kadınların oldukça mahzun, hüznü ve acılı olduklarından bahsetmiştir.

³⁷⁴ Sebahat Aydan, **Bir Peri Masalı**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 8.

³⁷⁵ Zeki Tükel, **İran Kadını**, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 1, 1948, s. 16.

Yazısında orada çektiği birkaç fotoğrafı da kullanan yazar, Yunan Kadınlarını, Anadolu’da ki Türk Kadınlarına benzetmiştir.³⁷⁶

‘New York Mektubu’ ise Hanımeli Kadınlarına Amerika’daki hemcinslerini anlatmak tanıtmak amacıyla yazılmıştır.

“İşte hakikî Amerikan kadını budur. Filmlerde görülen milyoner karısı, mülteci prenses, gangsterlerin metresi, maceraperest dul Amerikan kadını temsil edecek bir varlık değildir. O sinema seyircisini bir iki saat oyalamak için uydurulmuş bir tiptir.”

Cümleleri ile biten yazının öncesinde işin aslında Amerikan kadınının henüz doğduğu andan itibaren erkekler ile eşit haklar ile dünyaya geldiği, seçme seçilme hakları olduğu, sınırsız eğitim hakkı olduğu anlatılmıştır. Bunun yanında genç kızların özgür hayatından da bahsedilmiştir. Rahatlıkla birden fazla erkek arkadaş edindikleri, yine sınırsız gezme hayatları olduğu anlatılmıştır. Yazıda her ne kadar özgürlükçü olsalarda Amerikan kadınlarının eşlerine sadık, misafirperver ve iyi ev kadınları oldukları anlatılmıştır. Amerikalı kadınların günlerini boşa geçirmediklerinden ev işlerini bitirdikten sonra çeşitli etkinliklere katıldıklarından bahsedilmiştir. Yazıda moda ve alışveriş onların vazgeçilmezi olduğuna da değinilmiştir. Filmlerde kadınlara gösterilenlerin dışında, Amerikan kadınları yazar tarafından erkekler ve halk tarafından el üstünde tutulmayı hak eden kıymetli varlıklar olarak tasvir edilmiştir.³⁷⁷ Amerikalı kadınların 1948 yıllarında da bugünkü özgürlüklerine sahip olduklarını Hanımeli’nin bu yazısında da görmekteyiz.

‘Eski Avusturya İmparatoriçesi Elizabeth’ yazısında 1854 yılında Avusturya İmparatoru Fransua Joseph ile evlenen İmparatoriçe Elizabeth’in hayatı anlatılmıştır. Yazar kraliçenin hayatını şu şekilde aktarmıştır: Her ne kadar şaşalı bir düğün yaşamış, dillere destan bir güzelliğe sahip olmuş, Avusturya-Macaristan’ın birleşmesini görüp bu iki ülkenin en üst mercisi olmuş olsa da onun hayatı ‘feci akıbet’ olarak nitelendirilmiştir. Çünkü Elizabeth uzun süre erkek çocuk doğuramayarak veliahtlık durumu konusunda dedikodulara mahal vermiştir. Nihayetinde erkek çocuğa sahip olsa da Elizabeth’in kocası ile arası açılmıştır. Kocasından ayrı yaptığı seyahatlerin birinde bir gence aşık olan Elizabeth, genç ile aşk yaşamış, fakat genç onun kraliçe olduğunu öğrenince intihar etmiştir. Büyük bir buhrana giren Elizabeth, tek oğlu ve gelininin bir

³⁷⁶ Yunan Kadını, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2, 1948, s. 13.

³⁷⁷ Hutun Banu, Newyork Mektubu, Hanımeli, Cilt 2, Sayı 2, 1949, s. 18.

köşkte cesetlerinin bulunmasıyla tamamen kahrolmuştur. Kraliçe intihar girişimlerinde bulunmuş, fakat başarılı olmamıştır. Birkaç vakit sonra Cenevre’de sandal gezintisi yapmak isterken İtalyan bir anarşist tarafından öldürülmüştür. Rüya gibi başlayan hayatı gerçekte feci bir şekilde sonlanmıştır.³⁷⁸

‘Güzel Helena’ yazısı hiç şüphesiz günümüzde de adından haberdar olduğumuz Truvalı Helen’in hikâyesidir. Hanımeli tarihi kadın kişilikleri sayfalarına konuk ederken mitolojik destanlara konu olmuş kadınlardan da bahsetmiştir. Nitekim Güzel Helena’da bunun örneğidir. Yazıda, Yunan Mitolojisinde tanrı olan Zeusu’un ölümlü bir kadından olan, güzelliği dillere destan Helena’nın evlilik macerasının anlatılmıştır. Önce Ispartalı sonra Truvalı olan Helena, ilk kocası Kral Menelaus’tan, memleketler hükümdarı Priam tarafından kaçırılmıştı. Bunu hazmedemeyen Menelaus, tahtadan bir at ile yıllar sonra Yunan askerleri ile Truva kentini kuşatıp, Priam’ı öldürmüştür. Niyeti Helena’yı da öldürmekmiş fakat Helena’nın güzelliği karşısında diz çökmekten başka bir şey yapamamıştır. Helena’nın hikâyesi ilk kocası ile sonsuza kadar mutlu yaşadılar sonu ile bitmiştir.³⁷⁹

Hanımeli tarihte yüzyıllar öncesine dönerek bu defa satırlarına M.Ö yaşamış olan Kleopatra’yı dahil etmiştir. Yazıda Kleopatra’nın hikâyesi şöyle anlatılmıştır: Güzelliği ve zekâsı ile nam salmış olan Kleopatra Mısır’ın tek hükümdarı olmak için savaşlar çıkarmıştır, hatta bu savaşların birinde meşhur İskenderiye Kütüphanesi kül olmuştur. Kleopatra için erkekler köle olmakta ve değersiz varlıklar olmuştur. Nitekim erkekler de onun güzelliği karşısında adeta köle oluyorlarmış. Yine güzelliği ile iki büyük Roma Komutanı Cesar ve Auntuan’ı kendine aşık etmiş birçok emeline ulaşmıştı fakat bu iki aşğının ölümünden sonra pek de gücü kalmayan Kleopatra zehirli bir yılanla kendini ısırtmak suretiyle ölümünü hazırlamıştı.³⁸⁰

Hanımeli’nin okuyucularına tanıttığı son kadın kişilik ise ‘Semiramis’ olmuştur. Hanımeli yazarı tarafından Semiramis’in hayatı ise şöyle anlatılmıştır: Bâbil, milattan önce dokuzuncu asırda sefalet ve bitmişlik içerisindeyken, kendilerini kurtaracak bir kumandan, şövalye beklemekte imiş. Fakat Mezopotamya’nın kurtuluşu bir erkek ile değil cesur, güzel ve zeki bir kadınla sağlanmıştır. Asur Kralı ile evlenmesi neticesinde

³⁷⁸ Ayla Aral, **Avusturya İmparatoriçesi Elizabeth**, Cilt 2, Sayı 20, 1949, s. 15.

³⁷⁹ **Güzel Helena**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 34, 1950, s. 21-30.

³⁸⁰ **Kleopatra**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 35, 1950, s. 21-28.

kraliçe olan Semiramis kralın ölümüyle tek hükümdar olmuş, ülkeyi 42 sene boyunca başarılı bir şekilde yönetmiş ve kalkındırmıştır. Oğlu Ninus, hükümdar olana kadar ülkesi için canla başla mücadele etmiş, yollar, şehirler, abideler yapmakla yetinmemiş, savaşlarda bile galip gelmeyi başarmıştır. Oğlu tahta çıktıktan sonra ise ortadan kaybolmuştur.³⁸¹

Hanımeli Dergisi'nin tarih çerçevesi içerisinde, kadın ve tarih ilişkisini özverili bir şekilde ele aldığını görmekteyiz. Gerek ülke içinde, gerekse dünya kadınlarının tarihte edindikleri konumdan oldukça memnun olan Hanımeli dergi bünyesinde bu kadınlara oldukça geniş bir yer vermiştir. Hanımeli bilhassa her sayısında güçlü, zeki, cesur ve güzel kadınları anlatmıştır.

³⁸¹ **Semiramis**, Hanımeli, Cilt 3, Sayı 36, 1950, s. 21.

SONUÇ

Teknolojinin günümüz gelişmişliğinin çeyreğinin dahi olmadığı Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda basın ve yayın organları halk için oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu yayın organlarının ise en kıymetlileri şüphesiz gazete ve dergiler olmaktadır. Bilhassa günlerinin büyük kısmını evde geçiren kadınlar için bu tip yayınlar günlük rutinlerin içinden sıyrılmak için önemli bir meşguliyet alanı oluşturmaktadır.

Önce erkeklerin tekelinde gazetelerin çıkarılması ile başlayan basın yolculuğuna, ilerleyen zamanlarda kadınlarda dahil olmuştur. Kadınlara yönelik yayınlar önce gazetelerin eki olarak çıkarılmıştır. Gazetelerde önce yazar olarak yer alan kadınlar, daha sonra gazete ve dergi çıkarmaya başlamışlardır. Özellikle Cumhuriyet döneminde kadınlar süreli yayınlarda oldukça aktif rol oynamışlardır. Kadınlar dergiler aracılığı ile bilim, edebiyat ve sanat, spor, sağlık, güncel konular, dünyadan haberler, ekonomi, tarih, siyaset ve daha birçok konuya vakıf olmuşlardır.

1948 yılında yayın hayatına giren Hanımeli Dergisi’de yayınlandığı dönemde, dönemin kadınları için önemli bir yerdedir. Kadınlara özel olarak çıkarılan Hanımeli Dergisi Halil Lütfü Dördüncü öncülüğünde Tan Matbaası’nda yayın hayatına girmiş ve kadınlar tarafından büyük ilgi görmüştür. Derginin kapak sayfalarında her ne kadar ‘moda, model, eliş’ dergisi yazıyor olsa da içeriği oldukça zengindir. Dergide yalnızca siyasete değinilmemiştir. Bunun dışında kadınların ilgisini çekecek her konuya derginin sayfalarında rastlamak mümkündür.

Hanımeli Dergisi’nde karşımıza çıkan konular arasında; edebiyat ve sanat, eğitim, tarih, sağlık, spor, moda, kadın-erkek ilişkileri ve dünyadan bilgiler yer almaktadır. 1948-1950 yılları arasında yayınlanan sayılarını incelediğimiz dergi aracılığı ile bu yıllarda yaşayan Türk kadınlarının yaşantıları, ilgi alanları, bu dönemdeki fikirleri hakkında bilgilere kolaylıkla ulaşabilmekteyiz.

Hanımeli kadınların eğitimi konusunu dergi bünyesinde ayrıntılı bir şekilde değerlendirmiştir. Dönemim Kız Enstitülerine paralel bir şekilde kadın eğitimine derginin sayılarında yer vermiştir. Bu paralellik dergide kadınlar için verilen dikiş-nakış-el işi dersleridir. Hanımeli bu dönemde, kız okullarının faaliyetlerine dergi muhabirleri ile bizzat katılım sağlamış ve bu faaliyetlere sayfalarında yer vererek de kadın eğitimine destek olmuştur. Ayrıca dergi içerisinde hece ve aruz vezni, edebi metin

yazabilme teknikleri de yine kadınlar için verilen dersler arasındadır. Dergide hacmi büyük olan bir diğer konu ise muhakkak edebiyat ve sanat başlığını dolduracak yazılar olmuştur. Özellikle bu bölümde yayınlanan tefrika romanlar ve öyküler ile dönemin kadınlarının hayat tarzlarını, yaşantı ve konumlandırıldıkları yeri görmek mümkündür.

Hanımeli Dergisi tarih konusunu ise yine kadınlarını ilgisini çekecek şekilde işlemiştir. Dünyada ve Türkiye topraklarında adı duyulmuş tarihi kadın şahsiyetlere her sayısında yer vermiştir. Hanımelide tarihi güçlü kadın şahsiyetler, kadın okuyuculara hem bilgi hem de ilham almaları için özenli bir şekilde aktarılmıştır.

Ülkemize daha çok batının yön verdiği moda konusunun dönemin Türk kadınları için büyük önem arz ettiğini dergi aracılığı ile görmekteyiz Derginin her sayısında kadınlara, dünya modasından ve ülkemize yansımından bahsedilmiştir. Neredeyse her mevsimde değişen moda ülkemizde de bu dönemde kadınların büyük ilgi odağı olmuştur. Kadınlar sürekli şekilde değişen modaya içtenlikle ayak uydurmaktan geri durmamıştır. Bununla birlikte dergi içerisinde kadının dış güzelliği ve bu güzelliği sağlamanın yolları da yoğun bir şekilde aktarılmıştır. Güzellik algısı belirli standartlara sığdırılmıştır.

Hanımeli’de spor ve sağlık konusunda kadınların kendi vücutlarının faydalarına dair tüyolara yer verilmiştir. Nitekim bu dönemlerde Türk kadınlarının aktif spor faaliyetlerinde yer almadığı görülmüştür. Günümüzde Türk kadının spor alanında birçok Dünya, Avrupa ve Olimpiyat şampiyonluklarına şahit olmaktayız. Derginin yayınlandığı tarih aralıklarında ise Türk kadınlarının spor alanında yer almasını yalnızca 1948 yılında gerçekleşen Londra Olimpiyatlarında görmekteyiz. Yarışmaya sadece bir kadın sporcu ile katılan Türk ekibinin bu alanda elle tutulur bir başarı sağlamadığı görülmektedir. Bunun dışında Hanımeli Dergisi’nde spor konusu kadınların ‘jimnastik’ yapmaları gerektiği üzerinde şekillenmiştir. Yine dergi içerisinde sağlık konusu ise salgın hastalıklara karşı kadınların kendileri ve aile bireylerini korumaları konusunda öneriler ile işlenmiştir.

Dergi içerisinde yer alan edebi türler aracılığı ile dönemin sosyal sınıf farklılıkları hakkında da bilgi edinilmektedir. Okuyucuya aktarılan yazılar ile zenginler ve fakirler arasındaki uçurum oldukça açık bir şekilde ifade edilmiştir. Bu sayede toplumsal farklılıkların temelini ekonomik durumun belirlediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmaya başlamadan önce Cumhuriyet'in ilanının 25. yılına denk gelen Hanımeli Dergi'si içerisinde kadın-erkek eşitlikleri beklentisi oluşmaktaydı. Fakat satır aralarına girdikçe, Türk toplumunun kültürel geçmişinde de var olmuş olan ataerkil zihniyetin dönemin her kesimini sardığını görmekteyiz. Üstelik Hanımeli Dergisi'de bu zihniyet ile hemfikirdir. Dergi içeriklerinde modern Türk kadını profili oluşturma çabasına girilmiş olsa da erkek egemen düşüncenin bu modernlik çabalarının üzerinde olduğu görülmüştür.

Hanımeli Dergisi'nde kadın-erkek ilişkileri oldukça yoğun bir biçimde işlenmiştir. Yine bu işleme yukarıda da bahsettiğimiz gibi erk zihniyetin üstünlüğü ile ele alınmıştır. Bu sonuca özellikle edebi türler vasıtası ile ulaşmaktayız. Hanımeli Dergisi'nde iki tip kadın tasvir edilmiştir. Kadın, kimi zaman erkeği baştan çıkararak olurken, kimi zaman zengin koca avcısı olarak lanse edilir. İyi ve özel görülen kadın tasviri ise; eşine, çocuklarına ve evine sadık, tamahkâr, çok konuşmayan, kocası onu aldatsa veyahut şiddet dahi uygulasa affetmesini bilen kadın şeklindedir. Her ne kadar Cumhuriyetin ilanından önceki Türk kadınlarına kıyas ile karşımıza daha özgür Türk kadını profili çıksa da Cumhuriyetin yasalar ile amaçladığı kadın-erkek eşitliklerine ulaşılmadığını yine dergi aracılığı ile görmekteyiz.

Hanımeli Dergisi Türk kadınlarının Cumhuriyetten önceki yıllara nazaran daha modern ve daha dışa dönük olmasını amaç edinmiştir. İçeriklerini de bu amaca yönelik hazırlamıştır. Kadınların eğitimi, giyim kuşamı, dış görünüşleri, edebiyat ve sanat ile iç içe olmaları, aile bağları, erkekler ile ilişkileri, toplumdaki yerleri ve annelik özellikleri dergide oldukça derin incelenmiştir. Hanımelinin amaçları arasında dönemin Türk kadınlarının sosyal yaşam, giyim kuşam gibi konularda diğer dünya milletleri kadınlarından geri kalmamalarını sağlamak da yer almıştır. Ayrıca dergi içerisinde yalnız dergi çalışanlarının değil okuyucularında kaleme aldığı edebi türler yer almıştır. Hanımeli Dergisi, kadınların dergiye gönderdikleri metin türlerini yayınlayarak onlara basın hayatında aktifleşmeleri imkânı da sunmuş ve kadınları yazmaya teşvik etmiştir. Böylece kadınların yazar yahut şair olma konusunda isteği artmıştır. Hanımeli Dergisi'nde Türk kadınının modernleşmesi amacı güdülürken geleneksel Türk aile yapısının zedelenmemesine dikkat edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Acar, Hasan, “Türk Kültür ve Devlet Geleneğinde Kadın”. **İnsan ve İnsan Dergisi**, 6, Sayı 21, 2019.
- Akışık, Saadet, “Garnitürlü Balık”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 16, 1949.
- Aral, Ayla, “Avusturya İmparatoriçesi Elizabeth”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 20, 1949.
- Aral, Ayla, **Seven Erkek Ne Yapmaz**, Cilt 2, 3, 1949-1950.
- Aral, Ayla, “Bir Kadının Haftalık Programı”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 20, 1949.
- Aral, Ayla, “Enstitülerimizi Bitiren Kızlarımız Terzi Oluyorlar Mı?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 27, 1950.
- Aral, Ayla, “Kadın Güzelliği Beşikte Başlar”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 26, 1950.
- Aral, Ayla, “Şahsiyet mi Cinsi Cazibe mi?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 24.
- Arıç, Ayten Sezer, “Ankara’da Modanın Öncüsü Bir Okul: İsmet Paşa Kız Enstitüsü”, **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Cilt 7, Sayı 14.
- Aydan, Sebahat, “Bir Peri Masalı”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Balkanlı, Hüsniye, “Aşk ve Nefret”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1,2,3, Sayı 1-26, 1948-50.
- Balkanlı, Hüsniye, “Dilsiz Oyunu”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Balkanlı, Hüsniye, “Aşk ve Para”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Banu, Hutun, “Newyork Mektubu”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 2, 1949.
- Basar, Cem, “Modaya Uymak İsterseniz”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 24, 1949.
- Basar, Cem, “Aile Saadeti”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 23, 1949.
- Başaran, Mine, “Hapishaneye Dönüş”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 16, 1949.
- Başokçu, T. Rabia, “Fransa’da Nezaket Seferberliği”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 30, 1950.
- Başokçu, T. Rabia, “Paris Moda Âleminde Bir Gezinti”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 25, 1950.

- Bayrak, M. Orhan, **Türkiye’de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831-1993)**. İstanbul: Küll Yayınları, 1994.
- Becerikli, Feriha, “Kadın; Saadeti İçin Erkekten Ne Bekler?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 10, 1948.
- Bent, Nuran, “Geç Gelen Saadet”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 23, 1949.
- Beşkardeş, “Nesrin, Kınalı Gelin”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 8, 1948.
- Caporal, Bernard, **Kemalizm Sonrasında Türk kadını III (1923-1970)**. Çağdaş Yayıncılık ve Matbaacılık, İstanbul: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 2000.
- C.B, “Güzel Bir Kadına 24 Nasihat”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 18, 1949.
- “Sözlü Olduğunuz Genç Sizi Seviyor Mu?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 18, 1949.
- Davaz, Mardin, Aslı, **Kadın Süreli Yayınları Bibliyografyası 1928-1996, Hanımlar Âleminden Roza’ya**, İstanbul: Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı- Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.
- Doğramacı, Emel, “Cumhuriyet Döneminde Türk kadını”, **Erdem** 1, Sayı 1, 1985.
- Doğramacı, Emel, **Türkiye’de Kadının Dünü ve Bugünü**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1989.
- Deniz, Didem, “Politik Karikatürlerde Kadının Temsili: 1950 Seçimleri ve Nesnelleştirilen Kadın”, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 2, Karabük, 2017.
- Deniz, Gülistan, “**Smush Up**”, Hanımeli, Cilt 1, Sayı 2,1948,
- Dert Ortağı, “Yıkılan Bir Yuva Tekrar Dirilebilir Mi?”,**Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 23.
- Doktor Abla, “Sonbahar Bebek Ölümü Mevsimidir”,**Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 9, 1948.
- Dumanlı, Duygu, “Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Kadın İmgesinin Kullanımı: Bir İçerik Analizi”, **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 2, 2011.
- Egeli, Münir Hayri, “Kadın Davamız”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.

- Egeli, Saadet, “Randevu”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 5, 1948.
- Egeli, Saadet, “**Yörük Kadınları**”, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Egeli, Saadet, “**Allo Allo burası Hollywood**”, Cilt 1, Sayı5, 1948,
- Er, Muzaffer, “Biskui ve Puaça”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 4, 1948.
- F. T, “Boyun Güzelliği”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 15, 1949.
- F. T, “Gözlerin Dili”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 14, 1949.
- Figen, Özden, “Virane”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 27, 1950.
- Gelgeç Bakacak, Ayça. “Cumhuriyet Dönemi Kadın İmgesi Üzerine Bir Değerlendirme”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, Sayı 44, 2009.
- Gökmen, Melahat Faik, “Çeyiz Parası”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 35, 1950.
- Gökmen, Melahat Faik, “Yıllardan Sonra”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 34, 1950.
- Han, A.E, “Çocuklarımızla Nasıl Konuşalım”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 30, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Bayan Nermin de Bilmece Söylemiş, Cilt 2, Sayı 22, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Bebek ve Kardeşi, Cilt 1, Sayı 6, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Ev Kadınının Günlük Çalışması, Cilt 3, Sayı 25, 1950
- Hanımeli Dergisi**, Fitnat, Cilt 1, Sayı 3, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Hubbi, Cilt 1, Sayı 9, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Semiramis, Cilt 3, Sayı 36, 1950
- Hanımeli Dergisi**, 1500 Yıl Önceki Bir Türk kadını, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Aile Bütçesi, Cilt 2, Sayı 23, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Ailede Saadet, Cilt 2, Sayı 21, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Bilmece, Cilt 1, Sayı 4, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Bir Kadının Dış Görünüşü, Cilt 2, Sayı 16, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Canlı Örneklerle Çocuk Terbiyesi, Cilt 3, Sayı 32, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Çocuğunuzun Terbiyesi, Cilt 3, Sayı 25, 1950.

- Hanımeli Dergisi**, Çocukların Yanında Her şeyden Bahsetmeyiniz, Cilt 3, Sayı 34.
- Hanımeli Dergisi**, Dikkat Edin Kızımız Uyanıyor, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Elbiseye Göre Makyaj, Cilt 3, Sayı 26, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Erkek Gözüyle Kadın, Cilt 2, Sayı 19, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Güreşçi Kadınlar, Cilt 3, Sayı 30, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Güzel Helena, Cilt 3, Sayı 34, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Güzellik Öğütleri, Cilt 2, Sayı 20, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Güzellik, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Hanımeli Dergisi Kız Enstitülerinde, Cilt 1, Sayı 8, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Kadın İsterse Erkeği Yuvasına Bağlayabilir, Cilt 2, Sayı 24, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Kadınlar Çalışmalı Mıdır?, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Kızılay Hemşire Okulu, Cilt 1, Sayı 9, Sayı 21, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Kleopatra, Cilt 3, Sayı 35, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Kocanızdan Gurur Duyuyor Musunuz?, Cilt 3, Sayı 32, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Kocanızın İşine Karışmayın, Cilt 3, Sayı 32, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Londra Olimpiyatlarında Şampiyon Kadınlar, Cilt 1, Sayı 9, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Mihri, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Neden Boşanmalar Çoğalıyor, Cilt 2, Sayı 14, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Nişanlımız Sizi Seviyor Mu?, Cilt 2, Sayı 16, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Spor ve Kadın, Cilt 3, Sayı 34, 1950.
- Hanımeli Dergisi**, Yetişmiş Bir Kızım Var, Cilt 1, Sayı 5, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Yunan Kadını, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Hanımeli Dergisi**, Doktoru, Çocuğunuzun Sıhhati, Hanımeli Dergisi, Cilt 2, Sayı 18, 1949.
- Hanımeli Dergisi**, Doktoru, Çocuk Bakımı, Hanımeli Dergisi, Cilt 2, Sayı 19, 1949.

- İçli, Tülin Günşen, “Cumhuriyet Döneminde Kadının Sosyal Konumu”. **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt 15, 1998.
- İleri, Turgut, “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikaları Bağlamında Kız Enstitülerinin Türk Modernleşmesindeki Yeri ve Önemi”,**Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, Sayı 65, 2019.
- Kandiyoti, Deniz, **Cariyeler Bacılar Yurttaşlar Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler**, Kadın Araştırmaları, İstanbul: Metis Yayınları, 1997.
- Koloğlu, Orhan, **Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Basın**, İstanbul: İletişim Yayınları,1992.
- Karataş, Meliha, “Nedamet”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 24, 1949.
- Koçibey, Ayten, “Hanımeli Dergisi Nasıl Çıkıyor? Gelin Beraber Görelim”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 13, 1948.
- Köpük, Samime, “Allah Affetsin”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 12, 1948.
- Köpük, Samime, “Cumhuriyetin 25. Yılı Kutlarken”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 11, 1948.
- Köpük, Samime, “Kıskançlık”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 18, 1949.
- Köpük, Samime, “Memnun Olmak San’atı”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 14, 1949.
- Köpük, Samime, “Saadet Halkaları”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 15, 1949.
- Köpük, Samime, “Ben Ruhlarla Konuştum”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 7, 1948
- M.F, “Çocuğunuzun Manevi Varlığını Anlayınız”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 36, 1950.
- Malkoç Kılıç, Selda, “Cumhuriyet Dönemi Kadın Dergileri (1923-1992)”. **Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi** 10, Sayı 17, 2019.
- Nebahat, “Moda Haberleri”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Oğuzhan, Esra, “Atatürk Döneminde Basın ve Basın Özgürlüğü”, İstanbul Aydın Üniversitesi, Cilt 1, Sayı 9, 2009.
- Olga, Mine, “Ben Haklı Mıyım?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 22, 1949.

- Özer, Beriye Adnan, “Alın Yazısı”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 25, 1950.
- Özen, Hatice, **Tarihsel Süreç İçinde Türk Kadın Gazete ve Dergileri (1868-1990)**. 1. Baskı, İstanbul: Graphis Matbaa, 1994.
- S.G, “Erkekleri Artık Kadınlar Seçiyor”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 34, 1950.
- Sezener, Melahat, “Malatya Kadınları”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 15, 1949.
- Sirer, Nazan, “Paris Mektubu”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Sonat, S, “Güler Arıman”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 34, 1950.
- Sun, Jale, “Halim”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 23, 1949.
- Süleymanov A. Çağdaş, Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri, **Sosyal Siyaset Konferansı Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 2009.
- Tecer, T, “Bebeğinizi Nasıl Besliyorsunuz”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Togay, Neriman, “Hürrem Sultan”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 11, 1948.
- Togay, Neriman, “Nigar Hanım”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 4, 1948.
- Togay, Neriman, “Turhan Sultan”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 10, 1948.
- Topuz, Hıfzı, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi**, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2014.
- Tosun, Melike, “Güzelliğe Davet”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, 1948.
- Tosun, Melike, “Sizde Güzelsiniz Fakat”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Tunçelli, F, “Çocuğunuzun Sıhhati İle Alâkadar Mısınız?”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 15, 1949.
- Tükel, Zeki, “İran Kadını”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 1, Sayı 1, 1948.
- Üstün, Gülçin. “Cumhuriyetten Günümüze Toplumda ve Çalışma Hayatında Kadın, Giysilerindeki Değişimler ve Moda Faktörü”. **e-journal of new world sciences academy**, Cilt 6, Sayı 1, 2011.
- Yapar Gönenç, Aslı, “Türkiye’de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi”, **İletişim Fakültesi Dergisi**, Sayı 29, 2007.
- Yetiş, Rahime, “Değişen Moda”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 22, 1949.

- Yetiş, Rahime, “Kadıköy Kız Teknik Enstitüsünün Parlak Defilesi”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 18,1949.
- Yetiş, Rahime, “Yarının Terzileri, Modistleri Nasıl Yetiştiriyor”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 26, 1950.
- Yetiş, Rahime, “Kadıköy Kız Teknik Enstitüsünün Parlak Defilesi”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 18, 1949.
- Yetiş, Rahime, “Moda Emrediyor”,**Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 31, 1950.
- Yetiş, Rahime, “Yarının Terzileri, Modistleri Nasıl Yetiştiriyor”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 3, Sayı 26, 1950.
- Zihnioğlu, Yaprak, **Kadınsız inkılap Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası, Kadın Birliği**, İstanbul, Metis Yayınları, 2003,
- Zorlutuna, H. Nusret, “Atatürk”, **Hanımeli Dergisi**, Cilt 2, Sayı 23, 1949.
- Sancar, Serpil, **Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti, Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar**, İstanbul: İletişim Yayınları, 2014
- Saydam, Barış,Münir Hayri Egeli, **Türk Sineması Araştırmaları**, <https://www.tsa.org.tr/tr/kisi/kisibio/108/munir-hayri-egeli>, (Erişim Tarihi: 15.08.2022).
- Satoğlu, Abdullah, Hocam Halil Lütfi Dördüncü, **Edebiyat Dünyamız**, <https://www.edebiyatdunyamız.com/index.php/biyografi/938-hocam-halil-lutfi-dorduncu> (Erişim Tarihi: 15.08.2022).

EKLER

Ek 1: Hanımeli Dergisi ilk kapak fotoğrafı, Sayı 1, 1948

Ek 2: Hanımelinde Yerel Motifler, Dantel ve File, Sayı 2, 1948

Ek 3: Hanımelinde Yaz Modası Kreasyonu, Sayı 7, 1948,

Ek 4: Hanımeli Kızılay Hemşire Okulu Ziyaretinde Sayı 9, 1948

ŞU
LER
tek modası-
zdeki mev-
yam edece-
or. Bunun
şini tarif

tediğimiz in-
ş pileli halı-
dikili etek-
ak modadır.
yette beg ve

5

5 15

esmeleri ü-
er.
etekler:
gibi kesi-
inci sayı-
öne gelen

Hemşire Okulunun 948 mezunlarına Kızılay Umum Müdürü Bay Dr. Remzi Gönüş ve Türkiye Kızılay Derneği İstanbul Temsilcisi İsmail Cemal Akan taraflarından diplomaları verilirken mektep müdürü Bayan Asuman Türer de rozetlerini takmıştır.

KADIN MESLEKLERİ :

KIZILAY HEMŞİRE OKULU

İnsanın şefkate, yardıma en çok ihtiyacı olduğu zamanlar hasta olduğu zamanlardır. Hastalığın verdiği aciz karşısında en küçük bir yardım eli, büyük minnet ve şükranla karşılanır. Hepimiz hasta olmuşuzdur ve hastalığımızda bize bakanlara, bize şefkat ve ihtimam gösterenlere nasıl yumuşak ve sıcak hislerle bağlı kalırız bilirsiniz. Eğer bir meslek tutmak, bir mesleğe girmek isterseniz seçeceğiniz meslek arasında bilhassa hasta bakıcılığını da unutmayınız.

Sakız gibi beyaz, bembeyaz kolalı, tertemiz üniforması ve itina ile taranmış saçlarını örten mini mini Kızılaylı başlığı ile en ıstıraplı zamanınızda tatlı tebessümü ve müşfik, teselli dolu bakışı ile size elini uzatan bu hemşireyi gözünüzün önüne getiriniz.

İste geçen ay İstanbul

temiz kırk mezun verdi. Manzara bütün davetlileri hayretten takdire, takdireden İftihara düşürdü.

Mektebin ciddi, ağır başlı ve o nispette bilgili müdürü Bayan Asuman Türer'in yetiştirdiği bu hemşireler, insanlığa hizmet için şu andı içtiler:

"Tanrıya inanarak, bu topladığım önünde meslek hayatımı sadelik ve sadakatle geçireceğime and ediyorum."

"Her ne olursa olsun zararlı ve fena şeylerden çekineceğim, zararlı olan hiç bir ilaç tavsiye etmeyeceğim ve almayacağım."

"Bütün kudretimle mesleğimi yükseltmek için çalışacağım. Bana söylenen bütün şahsi işleri ve tesadüf ettiğim aile surlarını kimseye ifşa etmeyeceğim."

"Doktorun işlerine sadakatle yardım etmeğe çalışacağım, benim bakımına tevdi edilenlerin iyiliği için"

ında kuruldu. Şimdiye kadar 503 hemşire yetiştirdi. Hemşirelerin (Türk Hemşireler Derneği) altında İstanbul'da bir dernekleri de vardır. Müdür Bayan Asuman Türer 1937 de bu mektepten yetişti. Amerikaya gitti. Orada Rokeller müessesesinde bir sene okudu. 1939 da talim hemşiresi olarak mektebine döndü. Öğretmen oldu, müdür muavinliğine geçti ve nihayet şimdiye kadar Amerikalıların idare ettiği bu mektebe layık bir müdür oldu.

★

Hemşire Okulu her sene çıkardığı kadar talebe alır. Bu talebe, 16 yaşından küçük 25 ten büyük olmaz. Sıhhat raporu, Noterden tasdikli kefil, en az orta tahsil olmalıdır. Üç sene müddetle parasız ve yatılı olarak okur. Çıktıktan sonra da üç yıl Sağlık Bakanlığı emrinde çalışır.

Meslek seçeceğiniz zaman Kızılay Hemşire Okulunu

Ek 5: Hanımelinde Çocuk Kullanılan İlk Görsel Kapak, Sayı 14, 1949

SİNEMA

**Rita Hayworth
Nasıl giyiniyor ?**

Dünyanın en zengin adamı Ağahan'ın oğlu Ali Han'ın gönlünü fetheden, meşhur sinema yıldızı Rita'nın nasıl giyindiğini elbette merak edersiniz.

Giyiniş bakımından kadınlar umumiyetle iki büyük kısma ayrılırlar. Bir kısım kadınlar vardır ki, ne giyseler, ne kadar pahalı, ağır kumaşlar giyseler yine üstlerinden kaçar. Birtürlü yakıştıramazlar.

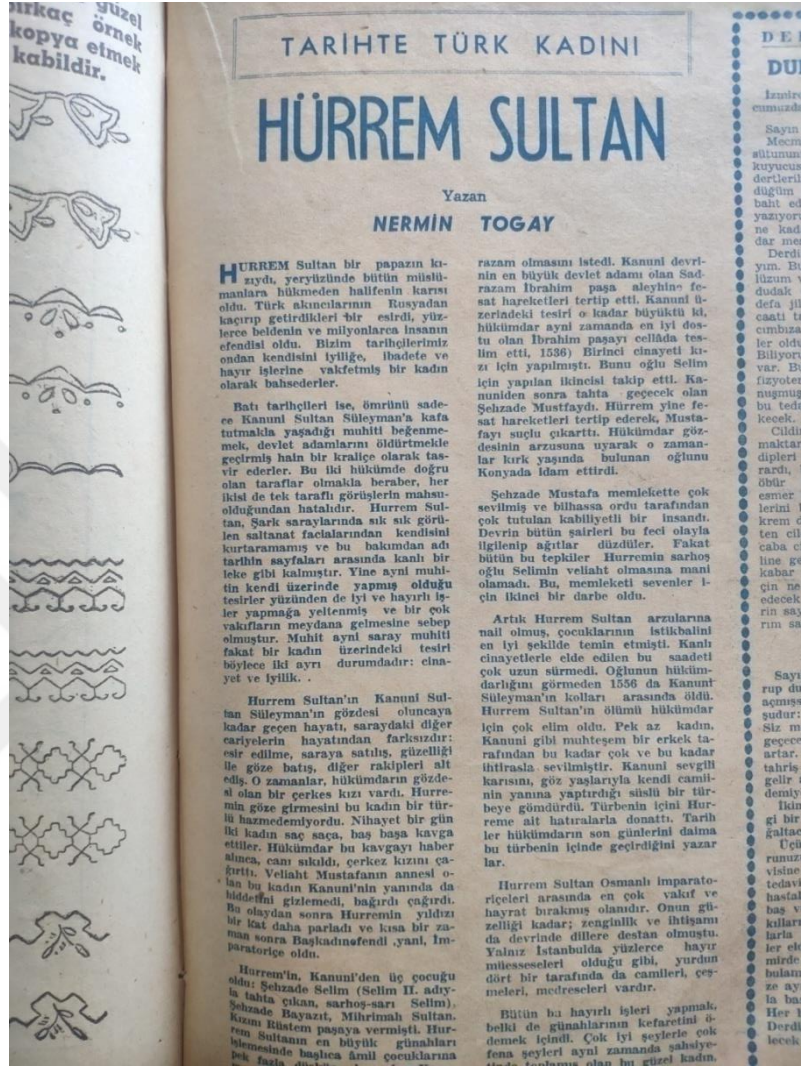
Bir kısım kadınlar da vardır ki, ne giyseler, kendilerine yakışır. Bunda maharet güzel olmak değildir. Kendine yakışanı bilmektir. Böyle kadınlar, stilleri itibarıyla, sun'ı hiç bir şey ilâve etmeden, tabii güzelliklerini gösterirler ve çok cazip olurlar.

İşte Rita Hayworth, böyle bahtiyar kadınlardandır.

Rita, giydiği kıyafeti, tabii güzellğine yakıştırmasını bilen bir sanatçıdır.

Öyle artistler de vardır ki, birçok çeşitli kıyafetler değiştirdikleri halde, Rita gibi giyim hususunda muvaffak olamazlar.

Dünyanın en zengin adamına gelin olmasını bilen Rita Hayworth'un bu muvaffakiyetinde, elbette iyi giyinmesini bilmiş olması da müessir olmuştur.

TARİHTE TÜRK KADINI

HÜRREM SULTAN

Yazan

NERMIN TOGAY

HÜRREM Sultan bir papazın kızıydı, yeryüzünde bütün müsülmanlara hükmeden halifenin karısı oldu. Türk akıncılarının Rusyadan kaçırıp getirdikleri bir esirdi, yüzlerce beldenin ve milyonlara hasarın efendisi oldu. Bizim tarihçelerimiz ondan kendisini iyiliğe, ibadete ve hayır işlerine vakfetmiş bir kadın olarak bahsedebilirler.

Batı tarihçeleri ise, ömrünü sadece Kanuni Sultan Süleyman'a kafa tutmada yaşadığı muhittin beğenmemek, devlet adamlarını öldürmekte geçirmiş hain bir kraliçe olarak tasvir ederler. Bu iki hükümdarın doğru olan taraflar olmakla beraber, her ikisi de tek tarafı görüşlerin mahsul olduğundan hatalıdır. Hürrem Sultan, Sarık saraylarında sık sık görülen sultanat facelalarından kendisini kurtaramamış ve bu bakımdan adı tarihin sayfaları arasında kanlı bir leke gibi kalmıştır. Yine aynı muhittin kendilerinde yapmış olduğu tesirler yüzünden de iyi ve hayırlı işler yapmağa yeltenmiş ve bir çok vakıfların meydana gelmesine sebep olmuştur. Muhittin aynı saray muhittin fakat bir kadın üzerindeki tesiri böylece iki ayrı durumdadır: cinayet ve iyilik.

Hürrem Sultan'ın Kanuni Sultan Süleyman'ın gödesi oluncaya kadar geçen hayatı, saraydaki diğer cariyelerin hayatından farkısızdır: esir edilmeye, saraya satılıp, güzelliği ile göze batıp, diğer rakipleri alt edip, O zamanlar, hükümdarın gözde olan bir çarşak kızı vardı. Hürrem göze girmediği bu kadın bir türbülüz hazmedemiyordu. Nihayet bir gün iki kadın saç saça, baş başa kavga ettiler. Hükümdar bu kavgayı haber alınca, canı sıkıldı, çerkez kızını çağırıldı. Velahtı Mustafanın amnesi olan bu kadın Kanuni'nin yanında da biddetini gizlemedi, bağırda çağırıldı. Bu olaydan sonra Hürrem'in yıldızı bir kat daha parladı ve kısa bir zaman sonra Başkadinesfendi yani, İmparatoriçe oldu.

Hürrem'in, Kanuni'den üç çocuğu oldu: Şehzade Selim (Selim II. adıyla tahta çıkan, sarhoş-sarı Selim), Şehzade Bayazıt, Mihrimah Sultan. Kızını Rüstem paşaya vermişti. Hürrem Sultanın en büyük günahları bilmesede başlıca ümit çocuklarına pek fazla...

razam olmasını istedi. Kanuni devrinin en büyük devlet adamı olan Sadrazam İbrahim paşa aleyhine fesat hareketleri tertip etti. Kanuni üzerindeki tesiri o kadar büyüktü ki, hükümdar aynı zamanda en iyi dostu olan İbrahim paşayı cellâda teslim etti, 1536 Birinci cinayeti için yapılmıştı. Bunu oğlu Selim için yapılan ikinci takip etti. Kanuniden sonra tahta geçecek olan Şehzade Mustafayı, Hürrem yine fesat hareketleri tertip ederek, Mustafayı suçlu çıkarttı. Hükümdar gözdesinin arzusuna uyarak o zamanlar kırık yaşında bulunan oğlunu Konyada idam ettirdi.

Şehzade Mustafa memleketinde çok sevilmiş ve bilhassa ordu tarafından çok tutulan kabiliyetli bir insandı. Devrin bütün sairleri bu feci olaya ilgilenip ağtılar düzdüler. Fakat bütün bu tepkiler Hürrem'in sarhoş oğlu Selim'in velahtı olmasına mani olamadı. Bu, memleketi sevenler için ikinci bir darbe oldu.

Artık Hürrem Sultan arzularına nail olmuş, çocuklarının istikbalini en iyi şekilde temin etmişti. Kanlı cinayetlerle elde edilen bu saadeti çok uzun sürmedi. Oğlunun hükümdarlığını görmeden 1556 da Kanuni Süleyman'ın kolları arasında öldü. Hürrem Sultan'ın ölümü hükümdar için çok elim oldu. Pek az kadın, Kanuni gibi muhteşem bir erkek tarafından bu kadar çok ve bu kadar ihitirasa sevilmiştir. Kanuni sevgili karısını, göz yaşlarıyla kendi caminin yanına yaptırdığı süslü bir türbeye gömdürdü. Türbenin için Hürreme ait hatıralarla donattı. Tarihi hükümdarın son gülelerini daima bu türbenin içinde geçirdiğini yazarlar.

Hürrem Sultan Osmanlı imparatorçeleri arasında en çok vakıf ve hayrat bırakmış olanıdır. Onun güzelliği kadar; zenginlik ve itibarı da devrinde dillere destan olmuştur. Yalnız İstanbul'da yüzlerce hayır müesseseleri olduğu gibi, yurdun dört bir tarafında da camileri, çeşmeleri, medreseleri vardır.

Bütün bu hayırlı işleri yapma, belki de günahlarının kefareti için demek içindi. Çok iyi şeylerle çok fena şeyleri aynı zamanda şahsiyetine katmış olan bu güzel kadın,

DER

DUR

İzledi

cumazda

Sayın

Mecmu

sultunna

kyucusa

derlerle

düğün

baht ede

yaşıyoru

ne kada

dar meş

Derdin

ym. Bu

ülüm ve

dudak

defa jile

caatı tal

cim bna

ler öldü

Bilyoru

var. Bu

fizyote

nusmuş

bu ted

kecek.

Çildin

maktan

dipieri

rardı, b

öbür b

emier b

lerini b

kreem d

ten cild

caba cll

line ge

kabar k

çin ne

edcek

rin say

rim say

Sayın

rup dur

açmışs

şudur:

Siz me

geceek

artar. I

tahrir-

gelir a

deniye

ikine

gi bir

galtac

Üçün

runuz

visine

tedavis

hasıtlı

bas vs

kullan

larla f

ler ede

mirde

bulama

ze ayr

la ba

Her h

Derdin

lecek

Ek 8: Hanımelinde Kadın Eğitimi; Biçki Dersleri, Hanımeli, Sayı 28, 1950

Ek 9: Hanımeli Kız Enstitülerine Destek Veriyor, Hanımeli,Sayı 32, 1950

Enstitülerimizin bir aylık faaliyeti

KIZ SANAT ENSTITOSU VE OKULLARIMIZ SENE SONU DOLAYISIYLA FAALİYETLERİNİ ARTTIRMIS. YER YER SERGİLER, DEFILELER TERTİP ETMİŞLERDİR. HANIMELİ OKUYUCULARINA BU FAALİYET BİR AYLIK TAKVİM HALİNDE SUNMAYI MÜNASİP BULMUŞTUR.

8 - Haziran - 950
Ürgüp orta okulunun yalnız beş kız öğrencisi olmasına rağmen bu beş öğrencinin yaptığı dikiş işlerinden mürekkep bir sergi açılmış ve ziyaretçilerin takdirini kazanmıştır.

10 - Haziran - 950
Konya kız sanat enstitüsünün senelik sergisi mektep binasında açıldı. Sergideki işlerin bir sene evvelkinden daha olgunlaşmış olduğu görülmüş, yapma çiçekler, dikiş, moda atölyesinin yaptıkları örnekler ve bilhassa eski Türk sanat ve zevkine göre hazırlanan el işleri çok alkışlanmış, takdir toplamıştır.

12 - Haziran - 950
İzmir Cumhuriyet kız sanat Enstitüsünün tüccar kulübündeki defeleri çok parlak olmuş; genç kızlarımızın el işlerini kendi üzerlerinde teşhiri alâka ile karşılanmıştı.

13 - Haziran - 1950
Mersin Kız Sanat Enstitüsünün sergisi kalabalık bir davetli huzurunda açılmış, teşhir edilen eserler bilâstisana herkesin hayranlığını çekmiştir. Kızlarımızın bu güzel yolda daima yürümlerini temenni olunur.

14 - Haziran - 950
Kayseri Kız sanat ve Erkek sanat enstitüleri bu yıl sergilerini müstareken açmışlardır.
Kız sanat enstitüsünün desen ve modelleri, muhtelif işemeler, hesap işleri, çamaşır Kadife ve applike işlemeli sabahlıklar, çiçekler, sapka, kolye, kukla ve çocuk oyuncakları çok beğenilmiştir.

15 - Haziran - 950
Niğde akşam kız sanat okulu sergisi Halkevi salonunda açılmış, öğrencilerin bir yıllık işleri teşhir edilmiştir.
Emek mahsulü işler hayranlık uyandırmıştır.

16 - Haziran - 950
Bir sene evvel kurulan Şiirt akşam kız sanat okulu sergisi Gazi okulunda açılmış ve bir yıllık çalışmaların meyveleri halkın gözünü doldürmüştür.

17 - Haziran - 950
Tarsus akşam kız sanat okulu maların meyveleri halkın gözünü doldürmüştür.
Böyle kısa bir zamanda güzel şeyler meydana getiren kızlarımız takdir edilmişlerdir.

19 - Haziran - 950
Afyon Ali Çetinkaya kız enstitüsünün yıllık sergisi açılmış, sergide teşhir edilen eserlerin zarafeti ve inceliği dolayısıyla fevkalâde geniş bir takdir toplamıştır. Elbise, çamaşır, tuvalet, tayyöre, manto ve çiçekler hayranlıkla seyredilmiştir.

20 - Haziran - 950
Maras kız sanat enstitüsünün sergisi vali muavini tarafından bu konuşmayı müteakip açılmıştır. Çeşitli ev ve giyim eşyası, nakış işleri takdir edilmiştir.
Sanataverler tarafından daimi teşvik gören Bolu Kız Sanat Enstitüsü bu sene de muvafakiyetli, iftiharî çekecek bir sergi açmıştır.

23 Haziran 950
Edirne Kız Sanat Enstitüsünün yıllık sergisi bu sene de alâka ile gezilmiş, teşhir edilen elbiseler ve modelleri heri ve ince bir gustunun eserleri oldığı görülmüştür.

18 - Haziran - 950
Aydın kız sanat enstitüsü öğrencilerinin bu ders yılı içinde hazırladıkları eserlerden mürekkep sergi Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından açılmıştır.

25

Izmir Cumhuriyet Kız Enstitüsü öğrencilerinin Tüccar Kulübünde tertip ettikleri çamaşır defilesinden bir anstantano

Ek 10: Türk Genç Kızları 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Çalışmalarında, Hanımeli,Sayı 34, 1950

**EK 11: Hanımeline Erkeklerin Kapak Sayfasında Kullanıldığı İlk ve Tek Sayı,
Hanımeli Sayı 17, 1949**

Güzel Helena

Tarihte isimleri etrafında efsaneli âlemler yaratmış öyle kadınlar vardır ki, hayalleri bugün bile ibret ve âlâka ile okunmaya değer. İşte bunlardan biri de Truva'nın meşhur "Güzel Helena" dır. Bu kadın için aynı kavim ve harstan olan insanlar çarpışmışlardır.

Yunan mitolojisinin, güzelliği, zarafeti, zekası ile en çok bahsedilen kadınlarından biri de ilkönce İsparta'lı, sonra Truva'lı olan güzel Helena'dır. Hayatı, efsanevî görü, göklerde geçmişi ve ancak bazan insanları kendisi esatiri ve netice vâcibundan mahrum etmez. İsparta kralı Tyandareus, Aetolia kralının güzel kızı Leda ile evlenmişti. Fakat Yunan halkının baş ilâhı Zeus bu faziletli kraliçeyi görmüş, ve onu istemişti. Bunun için kıyafet değiştirmiş ve bir kuğu kusu şeklini alarak, kendisini talip eden bir kartaldan kaçmış ve Kraliçe Leda'nın mâsum kolları arasında sığınmıştı. Kartal, bunun üzerine savuşup gidince, kraliçe bu sevimli hayvana derin bir âlâka göstermiş; ve içten gelen bir sıcaklıkla onu sevmeye başlamıştı. Fakat aradan biraz zaman geçince kraliçe onun kıyafet değiştirmiş bir ilâh olduğunu, ve onu okuyarak hayale daldığı sırada da bu ilâhın kendisine sahip çıktığını anlamıştı. Kraliçe sonradan Zeus'tan üç çocuk doğurmuştu. Bunlar ikiz Coster ile Pollaks ve Helena idi.

Helena, fevkalâde güzel bir kadı. Bütün eski Yunan şairleri bu noktada müteffakirdir. Helena daha çocukken Theseus tarafından kaçırılarak Atina'ya götürülmüştü. Kardeşleri onu buradan kurtararak tekrar İsparta'ya getirmişlerdi. Yunanistan'ın en şöhretli kimseferi, prensleri, asileri güzel Helena'yı istiyorlardı. Meşhur kahraman Ulyesse, kızı kendisine almaya diğer rakiplerini razı ettirdi. Hepsi de sandıklar, fakın Kral Tyandareus kızı, yine İsparta Kralı Menelaus'a vermeye kararlaştırdı, ve muhteşem bir düğün yaparak güzel Helena'yı o adamın evlendirdi.

Fakat Yunan ilâhları buna razı olmadılar. Pallas, Hera ve Afrodite adındaki üç ilâhe ile memur edildiler. Yolda, aralarında anlaşmazlık çıktı. Buna sebep,

bir olmayı paylaşmakta cehennemlikleri müşkülât idi. Etmeyi, aralarındaki iddianın göre, lelerinde en güzel olan ilâhe yiyecekti. Tabii bu mesele büyük bir kavganın başlamasına tâbi geldi. İş büyüdü. Bunun üzerine gidip Truva dağında bu

Gençliğin hemiz en ateşli senelerini yaşadığı için fikri, dünyanın en güzel kadını üzerinde saptandı. Ve Afrodite, üç ilâhenin davasının hâki olarak gösterdi. Bu onun üzerine Pallas ile Hera öfkelenmiş, bu işi bozmağa karar verdiler. Afrodite ise

he Hera ile Pallas, vaziyetin bu şekilde devamını istemediler. Ve kahraman Ulyesse'yi de teşvik ederek, kral Menelaus'un kumandasında bir orduyu hazırlayıp Truva'ya kuşattılar. Mubasara on gün sürdü ise de hiçbir netice alınmadı. Nihayet Yunanlılar tahattan büyük bir ateş için salkınarak bir gece karanlıkta şehre girdiler. Ortalık yapıp yıkıtlar, her tarafı harabestiler. Priam muharebe esnasında öldü. Şehrin düştüğü gece de güzel Helena ünlü kocası olan Delphobos ile evlenecekti. Fakat, Yunanlıların saraya yaklaşıtlarını duyunca odasına sığınmış. Menelaus, harabeler arasında eski karısını bulmak için elinde kılıç ile heriyordu. Helena'dan on yıllık intikamını alacak, şerefini kurtaracaktı. Nihayet kraliçenin saraydaki odasına girdi. Güzel Helena muhtelem bir tahtta oturuyordu. Gözleri, kapıdan içeri giren eski kocasının türlü fâdeler taşıyan bakışları ile karşılaştı. Kral, onun bu kadar güzel olduğunu hatırlamıyordu. Aradan geçen yıllar Helena'yı bir kat daha güzelleştirmişti. Truva'nın mağlûp kraliçesi tahtından ayrılmıştı. Menelaus'a yaklaşması için işaret yaptı. Kolumu uzatırken, boynuna delindiği ince sal yere düştü. Gözleri âlele âlele yanyor; boynunu ihtralele itiriyor; göğsü heyecanlı inip kalkıyordu. Kral yorgunluğunu unuttu. Kihem elinden attı. Kraliçeye hitaben:

— Affedersiniz, dedi. Şehre yaptığınız ve katliâmı derhal durdurduğum. Truva daima sen ve mâmur, onun birleik kraliçesi her zaman güzel ve ateşli kalacaktır.

Bu sözler üzerine Helena eski kocası Menelaus'a döğürü leriledi. Fakat kral, ondan daha âtik ve mesaleli davranarak Helena'nın öfkeli gözünü dize çöktü; ve arkasından kapandı. Muzaffer bir kral, mağlûp bir kraliçeye tanyordu. (Devamı 30 uncu sayfa)

Güzel Helena'nın aklı dostu, yamandan hiç ayrılmadığı, aynı idli. Saadilece karısına sezer, hayalini sevmeye doğmazdı. Bu güzel kadınlara mâsum bir haydur...

YEDİ DERSTE GÜZELLİK

MAKYAJ YAPMASINI KOLAYCA ÖĞRENİNİZ

Yazan : Linda DARNELL
(Dünyaca tanınmış sinema sanatçısı)
— 6 — (*)

Bu ders sizlere kadın güzelliğini arttıracak bazı sırları daha ifşa edeceğim. Sır demiyelim; lakin, bunları doğru dürtüst bilen pek yok gibidir.

Kadınların en fazla dikkat etmeleri lazım gelen noktalarından biri de dudak, ruj, pudra vesaire gibi yüze sürülen müstahzarat hususunda gösterecekleri titizlik ve anlayıştır. Bazıları, tamamen ruj kullanmaktan imtina ederler. Çok kere, bu düşünceye sebep kendilerini, boyayıcı ihtiyacı hissetmeyecek kadar, güzel ve yakışıklı zannetmeleridir. Pekâlâ, öyle olsun!.. Fakat bu da,

Güzel görünmek isteyen kadın

Saç güzelliği, kadına ayrı bir cazibe veren pek mühim bir noktadır. Dikkat etmişseniz, Mauren O'Hara'nın ne derece hoş ve çekici saçlara sahip olduğunu görmüşsünüzdür. Kendine, bunun sırrını sordum. Dostluğumuza güvenerek bana söyledi. Şimdi ben de, sizlere yazıyorum.

Bunun için, sadece, saçları taramak kâfidir. Hiçbir saç boyası, saç tedavisi, saç bakımı, bunları uzun müddet, zorlamadan taramak kadar müsbet ve güzel bir netice veremez. Geceleri yatmadan önce, ve sabahları da uandıktan sonra, saç-

bütün hareketleri verdiğimiz bu temiz ve markaca tanınmış müstahzarat kullanılmaldır. Uzun müddet yenilenmiyen makyajlar, çok geçmeden bozulur; bilâkis aksine, kadın güzelliğini baltalar. Ayrıca, gözlerin etrafına yapılacak makyajın fazla mibalağalı olmaması, kaş hatlarının incelik ve kalınlık şekillerine dikkat edilmelidir. Makyajda fazla boya kullanmak doğru değildir. Mümkün olduğu kadar iktisatlı ve tasarruflu davranmak gerektir. Size, makyaj hususunda Holivut sanatçıları arasında, Janis Carter'in en marifetli kadın olarak gösterilebilirim, Maria Montez'in de, bu bakımdan, geniş bilgi ve tecrübelerini takdir ederim.

bütün hareketleri verdiğimiz bu

Modern makyajın temettirdiği insan yüzü gibi hassas, nazik ve ince bir uzva tamamen bakımsız bırakılmamasına gelmez, elbette. Bazı ciltler, ten bakımından ne kadar güzel olursa olsunlar, onların cazibesini arttıracak bir alaka ve ihtimama yine de muhtaçtırlar. Genç kızlar, derilerinin renklerine uyacak boyayı büyük bir hassasiyetle seçmelidirler. Benim arkadaşım Marilyn Maxwell, sırf, lyl ruj ve pudra kullanmakta mahir ve dikkatli olduğu için, yaşı ilerlemiş bulunmasına rağmen, hâlâ dinç ve güzel kalabilmektedir.

Gelelim, güzellik hususun-

Modern makyajın temettirdiği insan yüzü gibi hassas, nazik ve ince bir uzva tamamen bakımsız bırakılmamasına gelmez, elbette. Bazı ciltler, ten bakımından ne kadar güzel olursa olsunlar, onların cazibesini arttıracak bir alaka ve ihtimama yine de muhtaçtırlar. Genç kızlar, derilerinin renklerine uyacak boyayı büyük bir hassasiyetle seçmelidirler. Benim arkadaşım Marilyn Maxwell, sırf, lyl ruj ve pudra kullanmakta mahir ve dikkatli olduğu için, yaşı ilerlemiş bulunmasına rağmen, hâlâ dinç ve güzel kalabilmektedir.

Gelelim, güzellik hususun-

bunların hepsine katlanmalıdır. İhtarlarımızı dikkatle tarayınız. Ve bu işe, en az, beş dakikaya devam ediniz. Saçların en birinci koruyucusu onların taramaktır. Dediklerimi yaptığımız takdirde, gürecektir, ne kadar büyük istifadedeniz olacak...

Kadın güzelliği için, diğer eszâlı unsurlardan birisi de muntazam umumî hatlara sahip olmaktır. Güzel ama, bu, söylenildiği kadar kolay bir şey değildir ki,

diyebilirsiniz.. Bilâkis, gayri kolaydır. Esasen, kadın güzelliği için en basit yolları seçmek hususuna dayanarak bu derslerimizde, sizlere bu ve yapılmaması imkânsız bir durum karşısında bırakılmadıkımızdan bile geçmez. Güzel ve dikkatli bir yürüyüş kadının kısmının bütün çekici hatlarını ortaya koyar. Meselâ, ben öyle bir kadın değilim ki, yüzü çirkin değil, çok kadar biçimsiz değil, hâlde, kalçalarını ve bacaklarının muntazam hatlarını yürüyüşü esasında bunları uyandırdığı ahenk sayesinde, erkekler üzerinde, bir çalkarın bırakamadığı müsbet bir tesir ve hava yaratmıştır.

(*) Bundan evvelki dereler 31, 32, 33 ve 34 üncü sayılarımızda çıkmıştır.

YÜZÜNÜZ
ÇAMAŞIR DEĞİLDİR
Gençlik ve güzelliğinizi, teninizin kadife yumuşaklığını muhafaza için beyaz sabun yerine PURO TUVALET SABUNU kullanınız.
BOL KÖPÜKLÜ
NEFİS KOKULU
PURO
TUVALET SABUNU
100 de 100 Safır.

Ek 15: Hanımeli Dergisi Genel Sekreteri Hüsniye Balkanlı ve İdari ve Teknik Müdürü Münir Hayri Egeli, Hanımeli, Sayı 13, 1949

